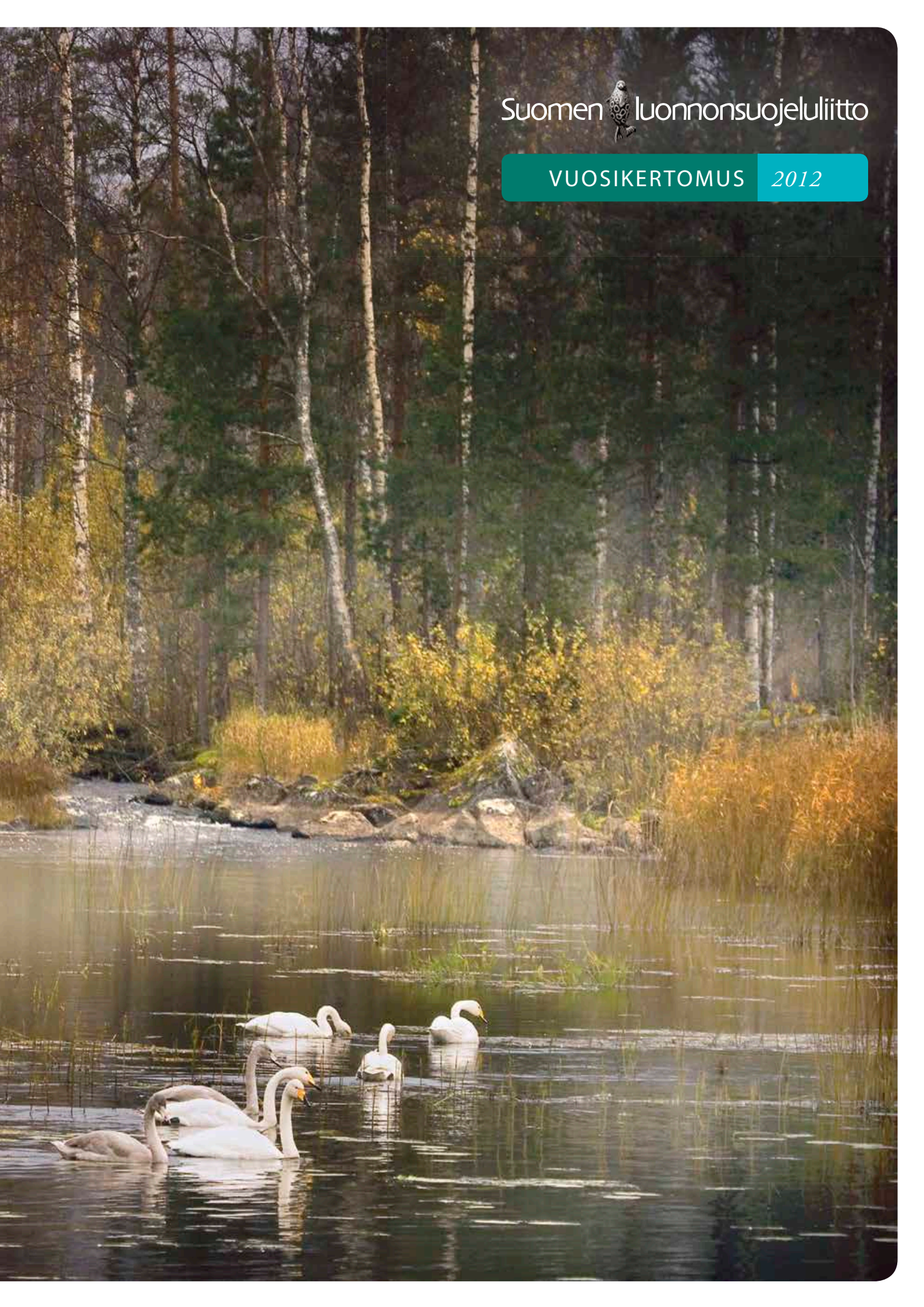

Suomen luonnonsuojeluliitto

VUOSIKERTOMUS 2012

SAIMAANNORPPA on Suomen luonnonsuojeluliiton tunnuseläin. Maailman uhanalaisimman hylkeen kanta on hienoisessa kasvussa. Luonnonsuojeluliitto on kampanjoinut jo pitkään turvallisten norppavesien puolesta. Tälläkin kuutilla on yhä paremmat mahdollisuudet selvitä uimaretkistään.

JUHA TASKINEN

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO

on Suomen suurin vapaaehtoisen ympäristö- ja luonnonsuojelutyön kansalaisjärjestö. Liitto on puoluepoliittisesti sitoutumaton ja toimintaan ovat tervetulleita mukaan kaikki ympäristö- ja luontoasioista kiinnostuneet.

Suomen luonnonsuojeluliitto

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON VUOSIKERTOMUS 2012

Suomen luonnonsuojeluliiton valtuuston hyväksymä.

Taitto **Jyrki Heimonen** • Paino **Multiprint 2013** • Vuosikertomus on painettu 100% kierrätyskuidusta valmistetulle paperille.

1. JOHDANTO	5
2. LUONNON- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	7
2.1. Luonnonsuojelu	8
2.1.1. Vesiensuojelun teemavuosi	8
2.1.2. Suot	9
2.1.3. Metsät	10
2.1.4. Maatalousympäristöt	13
2.1.5. Lajit ja luontotyypit	13
2.1.6. Suojelualueverkosto	14
2.1.7. Lainsäädäntötyö	14
2.1.8. Saimaannorppa	16
2.1.9. Ympäristökasvatus	17
2.2. Ympäristönsuojelu	19
2.2.1. Fossiilidieetti	19
2.2.2. Ekoenergia	20
2.2.3. Negawattineuvonta	22
2.2.4. Nuukuusviikosta kohtuutalouteen	22
2.2.5. Kaivokset pakottivat liikkeelle	24
2.3. Ulkopuolisella rahoituksella toteutetut hankkeet	25
2.4. Kansainvälinen työ	25
2.4.1. Kestävä kehitys – Rio+20	25
2.4.2. EU:n ympäristöpolitiikkaa koskeva vaikuttamistyö	27
2.4.3. Kansainväliset hankkeet	27
2.5. Alue- ja kenttätyö	27
2.5.1. Piiri-, nuoriso- ja paikallistoiminta	27
2.5.2. Paikallisyhdistykset piireittäin	28
2.5.3. Tapahtumat ja retket	30
2.5.4. Alue- ja paikallistoiminnan tukeminen	31
3. VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI	33
3.1. Viestintä	34
3.1.1. Teemavuoden viestintä	34
3.1.2. Sisäinen viestintä	34
3.1.3. Ulkoinen viestintä	34
3.1.4. Aikakauslehti Suomen Luonto	35
3.1.5. Verkkoviestintä ja IT-ratkaisut	35
3.2. Jäsenhankinta ja jäsenhuolto	36
3.2.1. Jäsenhankintakampanjat - puhelinkampanjoista uusiin kokeiluihin	36
3.2.2. Jäsenhuolto	38
3.2.3. Jäsenmaksut vuodelle 2012	38
3.3. Varainhankinta ja yritysysteistyö	38
4. TALOUS JA HALLINTO	41
4.1. Järjestön tila	42
4.1.1. Järjestön kehittämishankkeet	42
4.1.2. Järjestökoulutus ja työpajatoiminta	42
4.1.3. Luontoharrastus	43
4.2. Järjestöhallinto	43
4.2.1. Liittovaltuusto kokoontui Ähtärissä ja Lammilla	43
4.2.2. Liittohallitus	44
4.2.3. Valiokunnat, toimikunnat ja työryhmät	46
4.2.4. Tilintarkastajat	46
4.2.5. Mitalit, ansiomerkit ja ympäristöpalkinnot	46
4.2.6. Jäsenyydet	47
4.3. Liiton henkilöstö	47
4.4. Talous	49
4.4.1. Suomen luonnonsuojeluliitto	49
4.4.2. Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy	49
4.4.3. Suomen Luonnonsuojelun Säätiö	49
5. LIITTEET	53
5.1. Edustukset	54
5.2. Tiedotteet	55
5.3. Lausunnot	57

TALVIVAARAN KAIVOKSEN toiminta kuohutti. Suuri mielenosoitus järjestettiin 14.11.2012 Helsingissä. Luonnonsuojeluliiton puheenjohtaja Risto Sulkava kantoi järjestön banderollia.

Johdanto

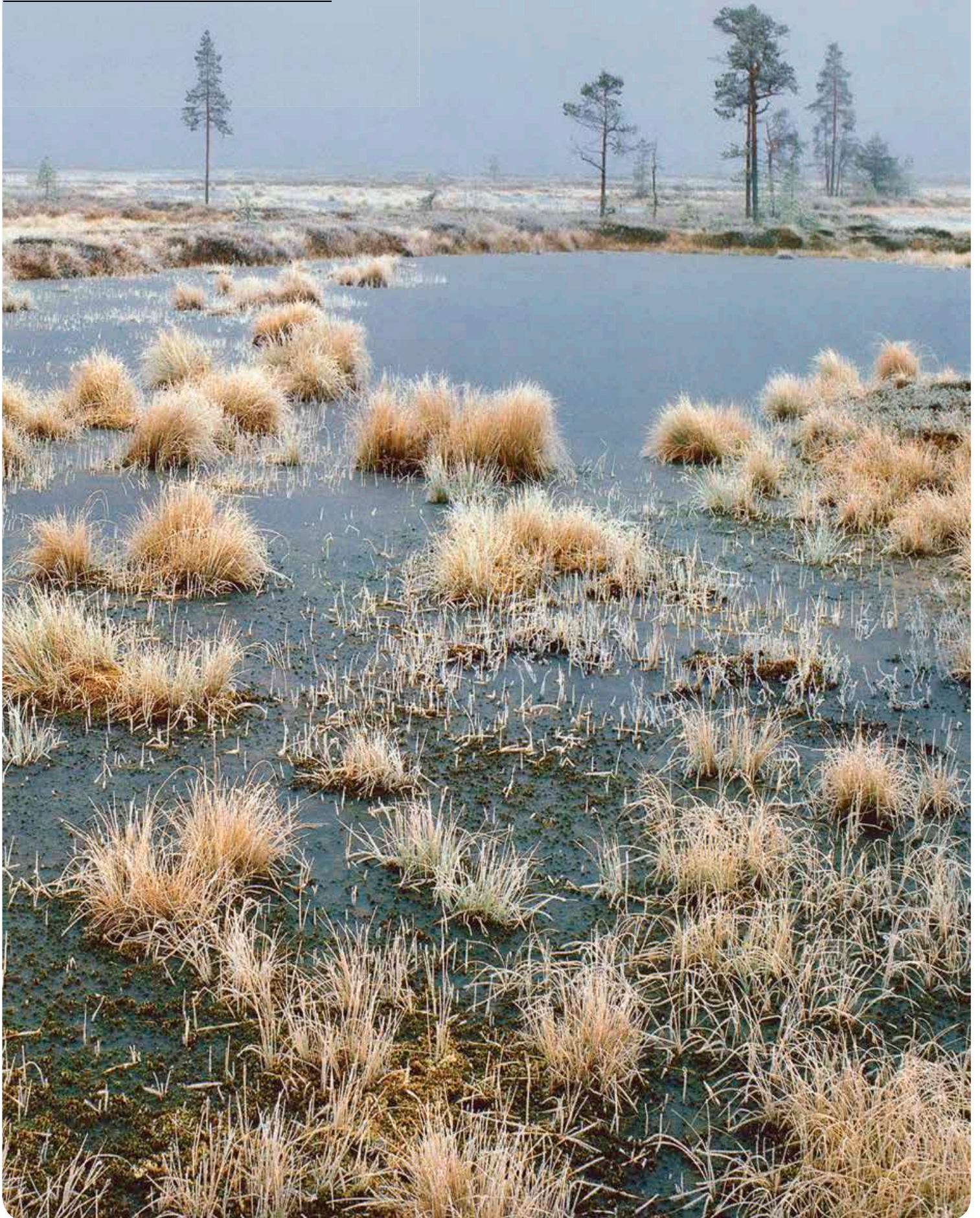

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON 74. toimintavuosi oli monipuolisen toiminnan ja järjestön sisäisen uudistumisen aikaa. Toiminnassa painottuivat luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja luonnon monimuotoisuuden suojelua koskevat kysymykset. Samaan aikaan liiton toimintatapoja virtaviivaistettiin ja kehitettiin, jotta järjestö pystyisi paremmin palvelemaan kentän ja varainhankinnan tarpeita.

SUO saa nukahtaa talviuneen. Vuoden 2012 kovimpia taisteluita luonnonsuojelussa käytiin soiden suojelusta. Luonnonsuojeluliitto puolusti arvokkaita soita, jotta näitä ei kuivattaisi turpeenpolttoon.

VUODEN 2012 PAINOPISTEITÄ:

- Luonnonsuojelutyön painopisteet olivat vesiensuojelun teemavuosi, luonnonsuojelustrategian laatiminen sekä uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelun hyväksi toimiminen.
- Ympäristönsuojelun painopisteinä olivat resurssitehokas ja säästeliäs Suomi sekä ilmastoystävällinen kunta.

2.1. Luonnonsuojelu

Luonnonsuojeluliitto pyrki toimintavuonna parantamaan vesistöjen tilaa sekä turvaamaan luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja. Liiton työ tukeutui vuonna 2010 YK:n biodiversiteettisopimuksen 10. osapuolikokouksessa Nagoyassa tehtyihin päätöksiin.

Luonnonsuojelutyön painopisteet olivat vesiensuojelun teemavuosi, luonnonsuojelustrategian laatiminen sekä uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelun hyväksi toimiminen.

Luonnonsuojelun edunvalvonnan kannalta vuosi oli vilkas, sillä lainsäädäntöhankkeita oli poikkeuksellisen paljon. Liiton luonnonsuojelustrategiaa ”Tehtävä luonnonsuojeluliitolle” puolestaan valmisteltiin luonnonsuojeluvaliokunnan johdolla. Strategiaan kerättiin mm. alueellisten työntekijöiden ja luottamushenkilöiden näkemyksiä oman alueensa pahimmista luonnonsuojeluongelmista ja niiden ratkaisusta. Strategian painopisteistä tehtiin kentälle kysely, johon kertyi yli 50 vastausta.

Strategiatyön pohjalta liiton luonnonsuojelutyön keskeisimmiksi tehtäviksi hahmottuivat:

- 1) Luonnon arvojen ja palveluiden integroiminen päätöksentekoon ja hallintoon;
- 2) Ihmisten luontosuhteen vahvistaminen;
- 3) Päätäjien ekologisen ymmärryksen lisääminen, tietopääoman kasvattaminen ja ajatusmaailman muuttaminen luontoa kunnioittavaan suuntaan;

4) Kansalaisten luontohuolen kanavoiminta päättäjille ja elinkeinoelämälle; sekä

5) Luonnon elinkeinotoiminnalle asettamien rajojen esittäminen ja ajaminen.

Lopullisesti strategia hyväksyttiin kevätkuultuustossa 2013.

Luonnonsuojelutyön tukena toimi luonnonsuojeluvaliokunta. Vuonna 2012 luonnonsuojeluvaliokunta keskittyi erityisesti luonnonsuojelustrategian valmisteluun. Luonnonsuojeluvaliokunta kokoontui seitsemän kertaa ja sen puheenjohtajana toimi Heli Jutila.

Vuonna 2012 Luonnonsuojeluliitto antoi lausuntoja ympäristö- ja luonnonsuojelupoliittisista aiheista yhteensä 111 kappaletta. Lisäksi Luonnonsuojeluliiton mielipiteet olivat esillä tiedotteissa, puheenvuoroissa ja muissa kannanotoissa.

2.1.1. Vesiensuojelun teemavuosi

Vesiensuojelun teemavuoteen vaikutti toimintavuoden aluksi toteutettu organisaatiouudistus. Liiton onnistui aktivoida piirejä käytännönläheiseen vesitoimintaan, mikä näkyi vastaavasti kentän toiminnassa. Vesiensuojelu nousi julkisessa keskustelussa merkittävimpään asemaan sitten 1970-luvun. Erityisesti turvemaiden käytön ongelmat nousivat yleiseen tietoisuuteen.

Toimintavuonna liitto toteutti turveaiheisen seminaarin ja kansalaisaktiivien tapaamisen Jyväskylässä sekä vesiaiheisen artikkelisarjan Luonnonsuojelija-lehdessä. Lisäksi liitto järjesti Big Jump -tempauksen Töölönlahden rannalla 8.7.

ARI SAURA

TAIMENEN POIKANEN. Kirkkaiden latvavesien taimenkannat ovat uhanalaisia Etelä-Suomessa.

VUODEN LAJI OLI TAIMEN. LIITTO JA PIIRIT TEKIVÄT ALOITTEITA JA TIEDOTTIVAT LAJIN JA SEN ELINYMPÄRISTÖJEN SUOJELUSTA. LIITTO OSALLISTUI MYÖS KALATIESTRATEGIAN VALMISTELUUN.

Suunniteltu vesiverkkosivu tai kansalaisen vesiopas siirtyi aikataulusyistä vuodelle 2013.

Vesityötä tehtiin paljon myös osana maatalouspolitiikan uudistamista esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön työryhmissä. Myös kaivoskampanjassa keskityttiin pitkälti vesiin kohdistuviin uhkiin.

Vuoden laji oli taimen. Liitto ja piirit tekivät aloitteita ja tiedottivat lajin ja sen elinympäristöjen suojelusta. Liitto osallistui myös kalatiestategian valmisteluun.

Vuoden merkittävimpiä saavutuksia oli Suomen kalapolitiikan muuttuminen ympäristömyönteisemmäksi. Maan hallitus saatiin aloittamaan uuden lohistrategian teko ja eduskunta linjaamaan, että kiintiöitä asetettaessa pitää noudattaa tutkijoiden kestävyysarvioita. Liitto pääsi vuosien työn tuloksena myös kaikkiin keskeisiin kalapolitiikan työryhmiin (EU-jaosto, meri- ja kalatalousrahaston valmisteluryhmä, lohistrategiatyöryhmä, siikatyöryhmä jne). Liitto osallistui myös kalastuslain kokonaisuudistusta valmistelemaan työryhmään. Muutoksen taustalla olivat toisaalta EU:n aloitteet yhteisen kalastuspolitiikan ja muun muassa lohien hoitosuunnitelman uudistuksesta sekä toisaalta liiton laaja yhteistyö muiden järjestöjen ja ympäristöministeriön kanssa.

Liitolla oli apunaan vapaaehtoisista asiantuntijoista koottu kalatyöryhmä. Liitto työskenteli kalapolitiikassa yhteistyössä muiden kotimaisten ja kansainvälisten järjestöjen (Coalition Clean Baltic, Fisheries Secretariat, OCEAN2012 ja Shark Alliance) kanssa. Liiton edustaja toimi suomalaisena ympäristöjärjestöedustajana EU:n Baltic Sea Regional Advisory Councilin johtoryhmässä. Laajan kansainvälisen

---

PURO KUNTOON. Luonnonsuojeluliitto on kunnostanut virtavesiä eri puolilla Suomea. Purojen ennallistuksessa lisätään samalla puroihin soraa ja kutukiviä taimenille.

---

kampanjoinnin ansiosta Euroopan parlamentti teki hyvät kannanotot kalastuspolitiikan uudistuksesta, lohien hoitosuunnitelmasta ja haiden evien leikkauksen lopettamisesta. Liitto osallistui myös Itämeren merenhoitosuunnitelman (meristrategiadirektiivi) ja vesipuidedirektiivin toimeenpääntöön. Kotimaassa puolestaan käynnistyi meriliikennestrategiatyö ympäristöulottuvuutta käsittelevällä seminaarilla.

2.1.2. Suot

Soidensuojelutyön painopisteinä olivat vaikuttaminen soidensuojelun täydennysohjelman valmistelun aloittamiseen sekä soiden ja turvemaiden käyttöä koskevaan valtioneuvoston periaatepäätöksen valmisteluun. Liiton asiantuntemuksella oli keskeinen vaikutus kumpaankin.

Liiton vuosia esillä pitämistä valtakunnallisesti arvokkaista uhatuista soista päättyi vuoden aikana suojeluun mm. Hyvinkään Kurkisuo ja Outokummun Viurusuo. Lisäksi turpeenottohankkeiden lupia onnistuttiin kaatamaan usealla muulla arvokkaalla suolla, kuten Lempaatsuolla (Keuruu), Isosuolla (Hartola) ja Pirttinevalla (Karstula).

Valtionmaidon arvokkaita suoalueita oli laajalti mukana ympäristöjärjestöjen yhteisessä Kansallisomaisuus turvaan

RISTO SULKAVA

MAJAVASTA MALLIA Keski-Suomessa. Soiden ennallistuksessa on yleensä tarpeen tukkia valtaojia. Talkoisiin osallistui myös riistäväkeä.

LAURI LÄHTENMÄKI

KOULUMETSÄT ARVOONSA -hankkeessa tunnustetaan koulutuksen ja kasvatuksen kannalta arvokkaita metsiä ja edistetään niiden säilymistä lasten ja nuorten liikunta-, leikki-, ja oppimispaikkoina. Kuvassa Meri-Rastilan oppilaita lähimetsässään.

-suojeluesityksessä, joka luovutettiin Metsähallitukselle syksyllä 2012.

Turpeennoston vesistö- ja ilmastovaikutusten esille nostaminen tuotti tulosta kansalaisvaikuttamisen kasvamisena ja laajenemisena. Liiton työ näkyi myös lupajärjestelmään vaikuttavissa taustaraporteissa. Vuoden aikana liitto vahvisti toimintaansa turvekenttiä vastustavien paikallisten liikkeiden linkkinä mm. järjestämällä yhteisiä tapaamisia, nostamalla alueellisia kamppailuja valtakunnallisiin viestimiin ja seminaareihin sekä tarjoamalla viestintäkanavia aktiivien käyttöön. Liiton kaksi sähköpostilistaa toimivat aktiivisina tiedonvaihtoyälinä.

Liitto teki soiden ennallistamistyötä järjestämällä ennallistamistalkoita yhteistyössä Lumenen kanssa. Ennallistamistalkoita järjestettiin Hirvisuolla (Oulu/Pudasjärvi) ja Kuolemaistuolla (Keuruu).

Liiton suotoimijat ja etenkin Pohjois-Pohjanmaan aluepäällikkö neuvoivat paikallisia aktiiveja mm. turveluvista valittamisessa ja ympäristölupien seurannassa.

2.1.3. Metsät

Luonnonsuojeluliitto oli koko vuoden tiiviisti mukana metsälain uudistamistyössä. Se onnistui nostamaan monimuotoisuuskysymykset lakiuudistuksen keskiöön ja julkiseen keskusteluun. Vaikuttamistyö jatkui myös metsätuholakiesityksen vihertämiseksi.

METSO-ohjelman toteutuksen seurannassa pääpaino oli valtioneuvoston periaatepäätöksen päivittämiseen vaikuttaminen. Liitto ajoi mm. METSO:n markkinoinnin kehittämistä ja kohdentamista, valtionmaiden luonnonhoidon vahvistamista ja ohjelman resurssien turvaamista.

Vuoden aikana valmisteltiin ja julkaistiin laaja Kansallisuus turvaan -suojeluesitys valtionmaiden arvokkaista metsä- ja suoalueista yhdessä muiden ympäristöjärjestöjen kanssa. Esitys keräsi laajasti julkisuutta. Lisäksi järjestöt vetosivat Metsähallitukseen useiden hakkuu-uhan alla olevien yksittäisten kohteiden säästämiseksi. Osana suojeluesityksen valmistelua kehitettiin järjestöjen kapasiteettia tehdä karttaesityksiä digitaalisessa muodossa paikkatieto-ohjelmia hyödyntäen.

Metsäyhtiöiden arvometsien seurantatyö johti hakkuusuunnitelmien perumiseen ainakin Kukuljärven arvokkaalla metsäalueella. UPM:n arvometsistä seurattiin tiiviisti etenkin Hämeen alueen kohteiden hakkuusuunnitelmia sekä FSC-sertifioinnin toteutusta alueilla. Seurantatyö on johtanut osittaisiin parannuksiin, mutta työ jatkuu edelleen.

Puuenergian käytön kestävyysvarmistamiseksi jatkettiin yhteistyötä brysseliläisen FERN-järjestön kanssa. Liitto oli tiiviisti mukana järjestörintamassa, joka tapahtumien ja kirjeiden avulla on kannustanut komissiota esittämään laillisesti sitovia kestävyyskriteerejä kiinteälle biomassalle. Liitto ja FERN julkaisivat syksyllä 2012 Suomen bioenergiapolitiikkaa ruotivan raportin Felling the Golden Goose.

Energiapuun kestävyyskriteerejä työstettiin lisäksi osana Ekoenergia-merkin eurooppalaisten kriteerien laatimistyötä. Ensimmäinen ehdotus kriteereiksi valmistui loppuvuonna 2012.

POHJANTIKAN VALTAKUNNASSA. Kelot ja raidat elävöittävät järeää ja suojelun arvoista havumetsää. Ilmari Räsänen testamenttasi Suomen luonnonsuojelulle yli 200 hehtaaria arvokasta metsää Heinävedellä.

A photograph of a wolf standing in a forest. The wolf is positioned in the lower center of the frame, partially obscured by low-lying green vegetation. It is looking towards the left. The forest consists of several thin, vertical tree trunks, some of which are covered in light-colored lichen or moss. The background is a dense, out-of-focus green forest. In the top right corner, there is a white text box with a thin border containing text in Finnish.

SUSIEN SALAMETSÄSTYS on romahduttanut susikannan. Samaan aikaan pelot lisääntyvät. Luonnonsuojeluliitto vaati valistuksen lisäämistä ja salametsästyksen kitkemistä.

2.1.4. Maatalousympäristöt

Liitto osallistui EU:n maatalouspolitiikan (CAP) uudistukseen yhdessä järjestöjen maatalousryhmän (JÄMYRÄ) ja EEB:n kanssa osallistumalla virallisten valmistelutyöryhmien työskentelyyn. Liitto järjesti aiheesta kaksi seminaaria sekä julkaisi uuden esitteen ympäristöjärjestöjen tärkeimmistä esityksistä ulkoasiainministeriön Eurooppa-tiedotuksen rahoittaman Kohti vihreämpää maatalouspolitiikkaa EU:ssa -tiedotushankkeen tuloksena. CAP-uudistus myöhästyi EU:ssa vuodelta ja lopulliset päätökset tehdään vuonna 2013.

Arvokkaita perinnemaisemia kunnostettiin luonnonsuojelupiirin ja paikallisyhdistysten hoitotalkooleireillä ja talkootapahtumissa eri puolilla Suomea. Liitto ja sen asiantuntijat osallistuivat perinnemaisemien hoitoon liittyvään tiedotukseen, valistukseen ja yhteistyöhön. VR jatkoi perinnemaisemien ylläpidon tukemista muutaman kummikohteen kautta.

Liikenneministerille tehtiin aloite ketoja korvaavien tienpiennarten hoidosta yhdessä Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutin kanssa.

Organisaatiouudistuksen myötä vastuu maatalouspolitiikasta vaikuttamisesta siirrettiin järjestökoordinaattorilta joltavalle asiantuntijalle ja luonnonsuojeluasiantuntijalle. VR-kummikohteen yhteyshenkilönä toimi Varsinais-Suomen aluepäällikkö.

2.1.5. Lajit ja luontotyytit

Luonnonsuojeluliitto jatkoi työtään uhanalaisten lajien hyväksi ja EU:n ympäristöoikeuden kanssa ristiriidassa olevien ongelmien poistamiseksi. Lisäksi liitto kiirehti hallitusohjelmaan saatua lajien suojeluohjelmaa.

Liitto osallistui Suomen uuden biodiversiteettistrategian valmisteluun. Valtioneuvosto teki siitä periaatepäätöksen joulukuussa. Strategialla pistetään toimeen Nagoyan biodiversiteettisopimuksen ja EU:n biodiversiteettistrategian päätökset luonnon köyhtymisen pysäyttämiseksi vuoteen 2020 mennessä.

Suomi julkisti haitallisten vieraslajien (*invasive alien species*) kansallisen strategian, jonka valmisteluun liitto osallistui. Työ jatkui HAVINA-hankkeessa, jonka tuella liitto teki muun muassa uudet vieraslajisivut sekä ohjeet piireille ja yhdistyksille.

Allin kevätmetsästys loppui maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Päätöksen taustalla oli liiton ja BirdLifen 20 vuotta kestänyt kotimainen ja EU-tason vaikuttamistyö.

Liitto tiedotti suurpetojen suojelusta ja oli aktiivinen metsästyksien ehkäisyssä yhteistyössä viranomaisten kanssa. Lisäksi liitto osallistui valtakunnalliseen suurpetoneuvottelukuntaan, riistaneuvostoon sekä hirvistrategian valmisteluun piiritasolla. Liitto arvosteli julkisesti maa- ja metsätalousministeriön suurpedoille ja hylkeille antamia metsästyskiintiöitä, jotka olivat usein suurempia kuin Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kestävyysarviot.

MINNNA SUHONEN

SUOJELLUT KATAJAKEDOT ovat syntyneet pitkään jatkuneen niiton ja laidunnuksen seurauksena. Katakaketaja hoidetaan niittämällä osana perinnemaisematyötä.

KATJA SAMSTEN

VIERASLAJIT UHKAAVAT luonnon monimuotoisuutta. Jättipalsami sai kyytiä Turussa.

PIIRIT JA YHDISTYKSET TEKIVÄT ESITYKSIÄ YMPÄRISTÖMINISTERIÖLLE UUSIEN KANSALLISPUISTOJEN PERUSTAMISEKSI JA VANHOJEN KEHITTÄMISEKSI. YMPÄRISTÖMINISTERIÖ VALITSI NELJÄ ESITYSTÄ JATKOVALMISTELUUN VUONNA 2013.

2.1.6. Suojelualueverkosto

Liiton vaikuttamistyön tuloksena pääministeri Kataisen hallitus päätti laajentaa Natura-verkosta noin 30 000 hehtaarilla ja aloittaa noin 100 000 hehtaarin soidensuojelun täydennysohjelman. Liiton vuosia ajamat KuntaMetso-rahauttoivat monissa kunnissa ja seurakunnissa luontoselvityksiä mahdollisista uusista suolunnon-suojelualueista.

Piirit ja yhdistykset tekivät esityksiä ympäristöministeriölle uusien kansallispuistojen perustamiseksi ja vanhojen kehittämiseksi. Ympäristöministeriö valitsi neljä esitystä jatkovalmisteluun vuonna 2013 (Käsivarsi, Olvassuo, Konnevesi ja Teijo). Lisäksi kansainvälisenä Suomenlahti-vuonna 2014 selvitetään Porkkalan kansallispuiston perustamisen ja alueen nykyisten kansallispuistojen laajentamisen tarve.

Liitto osallistui EU:n Natura 2000 -kohteiden hoito- ja käyttösuunnitelmien biogeografiseen seminaariin. Lisäk-

si liitto seurasi yhdessä piirien ja yhdistysten kanssa Natura-alueille kohdistuvia hankkeita (mm. Sakatin kaivoshanke Viiankiaavalla). Liitto osallistui myös keskusteluihin uusien luonnonsuojelualueiden metsästysjärjestelyistä.

2.1.7. Lainsäädäntötyö

Liitto osallistui monien säädösten uudistukseen. Laajin työ oli ympäristönsuojelulain uudistus, jossa muun muassa paremmat luontoarvo-, ekotehokkuus- ja osallistumisoikeuspykälät saatiin sisällytettyä lausunnolle lähteneeseen lakiluonnokseen. Suurimmat ongelmat olivat maa- ja metsätalousministeriön metsälainsäädännön valmistelussa. Monet lakihankkeet viivästyivät, esimerkkeinä kalastuslaki, luonnonsuojelulaki sekä maankäyttö- ja rakennuslaki. Liitto seurasi myös aktiivisesti Metsähallituslain valmistelua sekä ELY-keskusten uudistusta tavaten asiaa valmistelevia virkamiehiä.

ANTERO AALTONEN

LAAJOJA SUOJELUALUEITA TARVITAAN myös Etelä-Suomessa, sillä vain pari prosenttia metsistä on suojeltu, vaikka metsien käyttö on siellä kaikkein voimakkainta.

EU:ssa liitolle ja EEB:lle tärkeät maaperädirektiivi ja muutoksenhakuoikeusdirektiivi saatiin komission esitykseen seitsemännessä ympäristöohjelmasta.

Liitto keräsi tietoa eri lakien ongelmista uusia lakialoitteita varten. Liitto toimi yhdessä piirien ja yhdistysten kanssa valtakunnallisesti tärkeiden ennakkopäätösten saamiseksi ja säädösten tarkentamiseksi ympäristölainsäädännön ongelmakohtissa. Vuoden aikana valmisteltiin vuoden 2013 ympäristörikosten vastaista hanketta muun muassa tekemällä uudet verkkosivut.

Liitto edisti yhdessä piirien ja paikallisyhdistysten kanssa suojelu-, kaavoitus-, ympäristö- ja vesilupa- sekä yva/sovasioita neuvonnalla ja tiedotuksella. Liitto puolusti jokamiehenoikeuksia ja lähivirkistysalueita muun muassa Ulkoilufoorumin ja sen kanssa järjestetyn jokamiespäivän avulla. Kaavoitusta seurattiin esimerkiksi vapaiden rantojen puolustamiseksi.

BUDJETTI- JA EU-RAHASTOTYÖ

Monet liiton esittämät lisäykset valtion vuoden 2013 talousarvioon toteutuivat, mikä oli taantumana aikana melkoinen saavutus. Lisäksi liitto kiirehti hallitusohjelmaan kirjattua haitallisten tukien selvittämistä.

Liitto osallistui aktiivisesti EU:n seuraavan ohjelmakauden 2014-2020 valmisteluun eri ministeriöiden työryhmissä ja yhteistyössä monien EU-tasolla toimivien ympäristöjärjestöjen kanssa. Piirejä innostettiin hakemaan rahoja nykyisen ohjelmakauden loppuvaroista.

KANSAINVÄLINEN LUONNONSUOJELUTYÖ

Liitto osallistui keskeisimpiin kansainvälisiin luonnonsuojelukokouksiin sekä niitä koskevien Suomen ja EU:n kantojen valmisteluun YM:n kansainvälisten biodiversiteettiasioiden työryhmissä.

Liitto osallistui Eurooppalaisen ympäristötoimiston (EEB) biodiversiteettityöryhmään, maataloustyöryhmään, vesityöryhmään, maaperätyöryhmään ja lakityöryhmään. EU-rahastotyössä toimittiin yhteistyössä myös kansainvälisten järjestöjen (EEB, CCB, Fisheries Secretariat, OCEAN 2012, Forests and the European Union Resource Network FERN, Shark Alliance ym.) kanssa. Sen sijaan liitto päätti säästösyistä erota IUCN:n jäsenyydestä.

YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN UUDISTUS oli laajin käynnissä oleva lainsäädäntöhanke. Se työllisti myös Luonnonsuojeluliiton asiantuntijoita.

PYYDYSKUOLEMA ON YHÄ PAHIN YKSITTÄINEN SAIMAANNORPPAA UHKAAVA TEKIJÄ. LIITTO JATKOI SAIMAANNORPAN SUOJELUTYÖTÄ OMAN SAIMAANNORPPASTRATEGIANSA POHJALTA.

2.1.8. Saimaannorppa

Saimaannorppakanta oli kasvussa muutaman vuoden notkahduksen jälkeen: vuoden 2011–2012 talvikannan kooksi arvioitiin 310 yksilöä. Tämä on osaltaan Suomen luonnon-suojeluliiton tehostuneen norppatyön ansiota.

SAIMAANNORPAT LISÄÄNTYIVÄT. Hienoinen kannan kasvu oli osaltaan seurausta SLL:n ja sen yhteistyökumppaneiden tehostuneesta norppatyöstä. Myös vuoden 2012 sääolot olivat norpan lisääntymiselle suotuisat.

Lisääntyneistä kalastusrajoitussopimuksista ja tiukentuneesta asetuksesta huolimatta kalanpyydyskuolleisuus oli edelleen erittäin suuri: viranomaisten tietoon tuli kuusi varmaa kalanpyydyksiin kuollutta kuuttia ja yksi todennäköinen kalanpyydyskuolema. Pyydyskuolema on yhä pahin yksittäinen saimaannorppaa uhkaava tekijä. Liitto jatkoi saimaannorpan suojelutyötä oman saimaannorppastrategiansa pohjalta.

YHTEISTYÖ ETELÄ-KARJALAN OSUUSKAUPPA EEKON KANSSA

Alkuvuodesta aloitettiin Kalasta oikein katiskalla -hanke Etelä-Karjalan Osuuskauppa Eekoon tuen turvin. Kevään ja kesän aikana tehtiin ja jaettiin yli 3000 nielurajoitinta katiskoihin Eekoon ja Suur-Savon osuuskaupan liikkeissä. Nielurajoittimia jaettiin myös opastuksen kera heinäkuussa Savonlinnan torilla. Valvonnoissa esiin tulleiden laittomien katiskoiden määrä väheni selvästi vuodesta 2011.

MUU VAIKUTTAMISTYÖ

Taru saimaannorppa -näyttely uusittiin. Se oli esillä luonto- ja ympäristöviikolla Nilsiässä ja Rautavaaralla ja kesän ajan Kristiinankaupungissa.

Tutustumis- ja tervehdyskäynti tehtiin Kurkijoelle Laatokka-juhlaan. Saimaan-, laatokan- ja baikalinnorpan suojelijat vierailivat Lahdenpohjan piirin koululaisten ympäristökasvatustahtumassa 24.–25.5. Lisäksi liiton edustajat osallistuivat Joensuuun järjestettyyn saimaannorppasymposiumiin 21.–22.11.

Saimaannorppa-aiheisia luentoja ja alustuksia pidettiin runsaasti eri yhteyksissä. Lisäksi liitto osallistui saimaannorppa-keskusteluun Etelä-Savossa ja Etelä-Karjalassa. Saimaannorppaesite päivitettiin ja se tehtiin suomeksi, englanniksi ja venäjäksi. Liitto valmisteli Metsähallituksen vetämää saimaannorppa-aiheista LIFE-hanketta, jossa liiton osuus painottuu ympäristökasvatukseen ja muuhun valistustyöhön.

EU:n luonnonsuojeluvirkamiehistöä on pidetty ajan tasalla saimaannorpan suojelun edistymisestä ja puutteista.

TAPAHTUMIA, TIEDOTUSTA JA YHTEISTYÖTÄ RAHOITTAJEN JA MUIDEN YHTEISTYÖKUMPPANEIDEN KANSSA

Yhteistyötä on tehty ja taloudellista tukea on saatu Etelä-Karjalan Osuuskauppa Eekoon lisäksi mm. autovuokraamo Hertziltä, Body Shopilta ja Nestorisäätiöltä. Lisäksi lahjoituskampanjat ovat tuottaneet saimaannorpan suojelutyölle rahaa yksityishenkilöiltä. Toimintavuonna liitto osti vesiosuuden Hevonlahti 1 -osakaskunnasta Joutenvedeltä edistääkseen norpansuojelua.

Saimaannorpan verkkokokoulemista muistutettiin Helsingin Senaatintorilla järjestetyssä kynttilämielenosoituksessa 6.11.

Toimintasuunnitelma 2012 toteutui saimaannorpan osalta hyvin. Suunnitellut toimenpiteet on toteutettu, mutta yleisesti ottaen saimaannorpan suojelutyö ei edistynyt riittävästi. Moni prosessi on vielä kesken, ja suojelu on edelleen riittämätöntä.

PIENESTÄ PITÄEN ja pienimmistä kiinni pitäen. SLL:n ympäristökasvatustyö laajeni varsinkin koulujen ja päiväkotien lähimetsiin.

2.1.9. Ympäristökasvatus

Ympäristökasvatustoimikunta toimi aktiivisesti, ja sen edustajia osallistui useisiin tapahtumiin. Toimikunta oli edustettuna kansainvälisessä ENO-projektissa (Environment Online), Uudenmaan ELY:n ympäristökasvatuksen ja -tietoisuuden edistämisyöryhmässä sekä ympäristöjärjestöjen Pyöreässä pöydässä. Toimikunnan edustajia osallistui myös useisiin tilaisuuksiin eri puolilla Suomea. Toimikunta mm. vieraili Lahdessa 10.5., piti siellä kokouksen, tutustui Lahden ympäristöneuvontaan ja näyttelyyn sekä vieraili päiväkodissa.

Toimintavuonna käynnistettiin koulumetsähanke sekä haettiin RAY:n rahoitusta ympäristökasvatushankkeeseen useiden kumppaneiden kanssa. Samalla tutustuttiin Green Care -toimintaan. Liiton hanke-esitys ei kuitenkaan saanut vielä rahoitusta.

Kerhokummi-hanke jatkui yhteistyössä Luonto-Liiton kanssa. Sen hankekoordinaattorina toimi Sini Heikkilä. Lasten luontokerhoja aloitti syksyllä 2012 kahdeksalla paikkakunnalla.

Ympäristökasvatus sai laajat ja monipuoliset www-sivut liiton nettisivu-uudistuksen yhteydessä.

Toimikunta kokoontui kuusi kertaa.

KOULUMETSÄHANKE

Kaksivuotinen hanke ”Koulumetsät arvoonsa - yhteistyöllä suojelemaan ja ympäristökasvatusta” käynnistyi Etelä-Suomen metsiensuojelun toimintaohjelman (METSÖ) rahoittamana yhteistoimintaverkostohankkeena.

Luonnonsuojeluliitto perusti verkkosivut (www.sll.fi/koulumetsa) ja toteutti koulumetsäkyselyn, jolla selvitettiin koulujen ja päiväkotien käsityksiä lähimetsistä sekä haettiin pilttikohteita. Vastauksia saatiin 72, minkä lisäksi aloitettiin koulumetsäyhteistyötä Lahden, Espoon ja Helsingin kaupunkien kanssa.

Koulumetsätoiminnan viesti – koulujen ja päiväkotien lähimetsät ovat tärkeitä lasten ja nuorten terveydelle, hyvinvoinnille ja oppimiselle – levisi hyvin mediassa, ja hanketta esiteltiin metsä- ja kasvatustieteiden seminaareissa. Lisäksi liitto laati Koulumetsään oppimaan -osion osaksi Suomen ympäristöopisto Syklin täydennyskoulutushankkehakemusta.

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui kuusi kertaa ja työryhmä neljä kertaa. Ekokemin rahoittamana erillishankkeena toteutettiin Tämä metsä on meille tärkeä -kilpailu. Siihen osallistui arviolta 1000 lasta ja nuorta.

TYÖMATKAPYÖRÄILYÄ HELSINGISSÄ.

Pyöräilyllä voi korvata autoliikennettä ja vaikuttaa omiin hiilidioksidipäästöihinsä.

2.2. Ympäristönsuojelu

YMPÄRISTÖNSUOJELUN PAINOPISTEET OLIVAT:

Resurssitehokas ja säästeliäs Suomi. Työn keskipisteessä olivat osallistuminen Rio de Janeiron kestävä kehityksen konferenssiin (ns. Rio+20) sekä sen valmisteluprosessiin ja loppuasiakirjan valmisteluun. Lisäksi liitto edisti kiinteistöjen energiansäästöä Negawattineuvonta-hankkeella, paransi ympäristönsuojelulakia ja vaikutti kansalliseen ilmastopolitiikkaan.

Ilmastoystävällinen kunta. Työn tavoitteena oli keskittyä kuntavaalien fossiilidieettiin ja ekoenergian toimintaedellytysten turvaamiseen niin, että ympäristöystävällisen energian tarjonta Suomessa kasvaisi.

Uusi hallitusohjelma toi omat haasteensa vuoden 2012 toimintaan. Etenkin hallitusohjelman epämääräinen kirjaus ilmastolaista ja ristiriitaiset kirjaukset energiaveroista työllistivät ilmastokampanjaa. Myös kansallisen ilmasto- ja energiastrategian päivitystyö edellytti aktiivisuutta.

Liitto vaikutti myös kansallisen luonnonvarastrategian päivityssuunnitelmiin. Laajempaan tavoitteena oli luonnonvarojen kestävä käyttö ja ekosysteemipalvelukäsitteen juurruttaminen luonnonvarapolitiikkaan. Tätä tehtiin kohtuutalouden viitekehityksessä.

Ilmastolain ohella toinen tärkeä lakihanke oli ympäristönsuojelulain uudistamisprosessi. Lakiin pyrittiin saamaan muun muassa IE-direktiivien päivitysten lisäksi nykyistä parempi mahdollisuus huomioida megatrendit, kuten ilmastomuutos, jätteen synnyn ehkäisy ja materiaalihokkuus sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen.

Kuntien kautta haettiin uutta vauhtia muun muassa ympäristöhallintoon sekä kuntien ilmastotyöhön ja energiasuojelun teemavuosi näkyi ekoenergian vesivoima- ja virtavesihankkeissa. Lisäksi teema oli esillä kansainvälisesti osana Rio+20 -kokouksen teemoja.

2.2.1. Fossiilidieetti

Vuoden 2012 toimintasuunnitelmassa ilmastotoiminnan yhdeksi osa-alueeksi oli suunniteltu fossiilidieetti-kampanjaa, jonka tarkoituksena oli korostaa kuntien merkitystä ilmastotoimenpiteiden toteuttajina. Yhtenä tavoitteena oli laatia kunnallisvaaliehtokkaan fossiilidieetti esimerkkialoitteineen.

Työntekijävaihdoksesta johtuen kampanjaa ei toteutettu suunnitellulla tavalla. Kunnallisvaaliehtokkaille tuotettiin esimerkkialoitteita, joista osa koski ilmasto- ja energia-asiointia sekä liikennettä. Myös muita luontoon ja ympäristöön liittyviä aloitteita valmisteltiin. Mallialoitteista tiedotettiin puolueille ja niitä käytiin henkilökohtaisesti esittelemässä puolueiden kampanjoista vastaaville henkilöille osana kunnallisvaalityötä. Yhdistyksiä kehoitettiin haastamaan oman kuntansa ehdokkaita sitoutumaan liiton tuottamiin mallialoitteisiin.

Muuta kuntiin kohdistuvaa ilmasto- ja energiavaikuttamista, kuten voimalaitosinvestointeihin puuttumista, alettiin suunnitella uudelleen vuoden 2012 loppupuolella.

Vuoden 2012 tärkeimpiä ilmastopolitiikan vaikuttamiskohteita oli ilmastolaki. Liiton suojeleasiantuntija osallistui

vuoden aikana aihetta koskeviin poliittikotapaamisiin, seminaareihin, tempauksiin sekä ympäristöjärjestöjen yhteisen ilmastolakikampanjan suunnitteluun ja toteutukseen. Vuoden aikana valmisteltiin muun muassa järjestöjen omaa esitystä ilmastolaiksi. Esitys luovutettiin syksyllä ympäristöministeri Ville Niinistölle eduskuntatalolla. Liitto osallistui luovutukseen liittyvään tempaukseen ja teki videohaastattelun ministeristä ja ilmastolakikampanjan koordinaattori Meri Pukarisesta.

Ilmastolain ohella tärkeä vaikuttamiskohde oli hallituksen pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastategian päivitys. Liitto kritisoi voimakkaasti prosessiin liittyvää avoimuuden puutetta sekä pyrki edistämään keskeisiä energiapolitiittisia kantoja, kuten turpeenpolton vähentämistä. Kantoja esiteltiin strategian sidosryhmäseminaarissa sekä epävirallisesti muissa tilaisuuksissa ja tapaamisissa syksyn aikana.

Suojeleasiantuntija osallistui vuoden aikana kahteen valtionhallinnon ilmasto- ja energiaa sivuvaan työryhmään ja yhteen jaostoon. Liikenne- ja viestintäministeriön alaisen Tulevaisuuden käyttövoimat -työryhmän tavoitteena oli valmistella esitys liikenteen energiamuotojen tulevaisuudesta, mutta työryhmä ei saanut työtään päätökseen. Jorma Ollilan johtamassa työryhmässä puolestaan tarkasteltiin liikenteen verotusta ja tukimuotoja. Myös tämän työryhmän työ jatkuu vuodelle 2013. Työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa puolestaan toimi Energia- ja EURATOM -jaosto, jossa käsiteltiin mm. ajankohtaisia EU:n lainsäädäntöhankkeita, kuten liikenteen biopoltoainekriteereiden muutoksia ja päästökaupan mahdollisia sääntömuutoksia.

Liitto osallistui yhdessä muiden ympäristö-, kehitys- ja poliittisten nuorisjärjestöjen kanssa joulukuussa järjestetyn Ilmastotoimintapäivät-tapahtuman järjestämiseen.

Luonnonsuojeluliitto oli myös aktiivinen vuoden 2012 kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa. Ilmastoasioista vastaava suojeleasiantuntija osallistui Qatarin Dohassa järjestettyihin neuvotteluihin osana Suomen virallista delegaatiota. Ennen neuvotteluita järjestöt muotoilivat kokousta koskevat yhteiset tavoitteet, joita esiteltiin muun muassa mediassa ja eduskunnan ympäristövaliokunnalle.

Ilmastoaiheista yritysyritystä tehtiin Termexin ja GreenBuildin kanssa, jotka rakensivat energiatehokkaan talon Tampereen asuntomessuille. Liiton ilmastotyö oli edustettuna messukohteessa sekä sitä koskevassa mediaviestinnässä. Ruoan ilmastovaikutukset olivat esillä mm. vierailulla Elintarviketeollisuusliittoon 12.4. Keskustelu johti mm. Luonnonsuojeluliiton ja Luonto-Liiton yhteiseen tiedotteeseen otsikolla ”Karppaamalla laihduttaminen paisuttaa ympäristöjalanjälkeä”.

Uudenlaista ilmastotyötä edustivat EarthVoice-ilmastokonsertit Espoon Sellosalissa 19. ja 20.1. Vox Secret Ensemblen kanssa yhteistyössä syntyneiden konserttien tähtinä olivat mm. Waltari ja Paradise Oskar.

Liitto osallistui Japanin Fukushima ydinvoimalaonnettomuuden muistopäivän kynttilämielenosoitukseen 15.3.

Suojeleasiantuntija osallistui liiton oman verkkosivuuksien uudistuksen ohella järjestöjen yhteisen ilmasto.org -sivuston suunnittelu- ja uudistamistyöhön mm. tuottamalla sivustolle uutta sisältöä. Suojeleasiantuntija kirjoitti myös ilmastokokouksen sisällöistä ilmasto.org -sivuston blogiin.

2.2.2. Ekoenergia

Ekoenergia-merkittyä sähköä myytiin Suomessa toimintavuonna 12 eri yrityksessä. Ekoenergia-merkin myyjien määrä kasvoi yhdellä, kun Forssan Energia lanseerasi ilmeisesti maailman ensimmäisen sataprosenttisen biokaasusähkötuotteen. Suurin ympäristömerkityn sähkön myyjä oli Vattenfall, joka kaappasi tittelin edellisvuonna Fortumilta. Ekoenergiaan siirtyneitä isoja yrityksiä olivat teitä rakentava NCC Roads sekä Hong Kong -tavaraloketju. Ekoenergia-yrityksistä Etelä-Savon Energia teki merkittävän ympäristöpäätöksen muuttamalla Pursiala 2 -voimalaitos puhtaasti puuta polttavaksi voimalaitokseksi.

Ekoenergia-merkityn sähkön myynti oli ennakkotietojen mukaan 500 GWh. Myynti pysyi takavuosiin nähden vaatimattomalla tasolla: yhä useampi yritys myi tuottamansa sähkön vihreän arvon Keski-Eurooppaan, jossa siitä maksettiin parempi hinta.

Ekoenergia sai julkisuutta vuoden aikana Uneton48-lyhytelokuvakilpailun kautta. Vuonna 2012 tämän viikonlopun mittaisen kilpailun pääteemana oli Ekoenergia. Ennakkokilpailussa Ekoenergialle tehtiin lyhyitä minuutin mittaisia lyhytelokuvia. Ennakkokisan voitti torniolaisen Jo-Jo the Dog Films -tiimin elokuva kahdesta idioottimaisesti sähkölaitetta käyttävästä miehestä.

VESIVOIMAN YMPÄRISTÖRAHASTOLLA SUOJELLAAN LUONTOA

Vesivoiman ympäristörahasista rahoitettujen hankkeiden määrä kasvoi yhdellä, kun Vattenfallin myymästä Ekoenergista kertyneillä varoilla päätettiin aloittaa Saarijärven Muronjoen vesistöalueen kunnostus.

Etelä-Suomessa Mustionjoen voimalaitokset vaihtoivat omistajaa Fortumilta Koskienergia Oy:lle. Vuonna 2012 aloitettiin neuvottelut Fortumin aloittaman työn jatkamiseksi, jotta Mustionjoen jokihelmisimpukka-, lohi- ja taimenkannat saataisiin elvytettyä.

Nordic Green Energy:n rahastovaroista rahoitetun Puroista syntyy virta -hankkeen loppuraportti julkaistiin alkuvuonna. Hankkeessakunnostettiin taimenvesiä Isojoki-Lapväärtinjoen (Pohjanmaa) ja Karvianjoen (Satakunta) alueilla. Pääalueen lisäksi hankkeessa tehtiin kunnostustöitä ja pienimuotoisia selvityksiä Karvianjoen alaosalla Pomarkussa, Teuvalla Närpiönjoella, Kruunupyyn Viitavedenkylässä, Kannuksen Yli-Kannuksessa, Kristiinankaupungin Uttermossassa ja Nuijamaan Rapattilassa.

Rahaston avulla tuettiin myös Fortumin myymän Ekoenergian osalta RKTL:n hankkeita, joilla tutkitaan kalateiden ja kalaistutusten toimivuutta Oulujoella ja Iijoella.

EKOENERGIAN PAINOPISTE MUUTTUU

Huoli vihreän sähkön sopimusten todellisista ympäristövaiikutuksista on markkinoiden avautumisen ja kasvun myötä laajentunut myös muualla Euroopassa. Tämän vuoksi Ekoenergia-konseptille on runsaasti kysyntää ympäristöjärjestöissä ympäri Eurooppaa. Kansainvälistymisestä tulikin toimintavuonna 2012 Ekoenergian tärkein painopistealue. Siihen saatiin työ- ja elinkeinoministeriöltä 50 000 euron rahoitus. Kansainvälistymishanketta kutsuttiin loppuvuoteen asti nimellä RES-E.

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla Ekoenergian sihteeristö teki taustatutkimusta kartoittaakseen kansalaisjärjestöjen, energiayhtiöiden ja kuluttajajärjestöjen näkemyksiä siitä, millaisia uuden kansainvälisen Ekoenergia-merkin kriteerien ja hallinnon tulisi olla.

Kansainvälisen sähkön ympäristömerkin lanseeraamisesta keskusteltiin kolmessa tärkeässä tapahtumassa:

- RECS (*Renewable Energy Certificate System*) Market Meeting Amsterdammassa 21.-22.3. kokosi n. 200 vihreän sähkön markkinaan erikoistunutta asiantuntijaa eri puolilta Eurooppaa. RES-E -hanke oli tilaisuuden pääaiheena.
- Helsingissä pidetty Ekoenergia-päivä 22.5. oli suurin Ekoenergia-merkin itse järjestämä tapahtuma vuoden aikana. Tilaisuudessa oli 80 energiateollisuuden edustajaa keskustelemassa merkin kansainvälistymisestä ja sen mukanaan tuomista kriteeri uudistuksista sekä lainsäädännön muuttumisesta.
- AIB (*Association for Issuing Bodies*, sähkön alkuperätkuun rekisterinpitäjien eurooppalainen kattojärjestö) ja RECS International (sähkön alkuperäkauppaan osallistuvien yritysten kattojärjestö) viettivät 10-vuotissyntymäpäiväänsä Helsingissä 15.6. Tilaisuuden yhteydessä järjestettiin RECS Forum -tapahtuma, jonka pääaiheena oli RES-E -hanke.

RES-E -hankkeen ensimmäinen konkreettinen esitys sähkön kansainväliseksi ympäristömerkiksi (*Terms of Reference*) julkistettiin alkukesästä. Tässä dokumentissa sähkön kansainvälisen ympäristömerkin nimeksi ehdotettiin EKOenergiaa ja logoksi Ekoenergia-merkin nykyistä logoa.

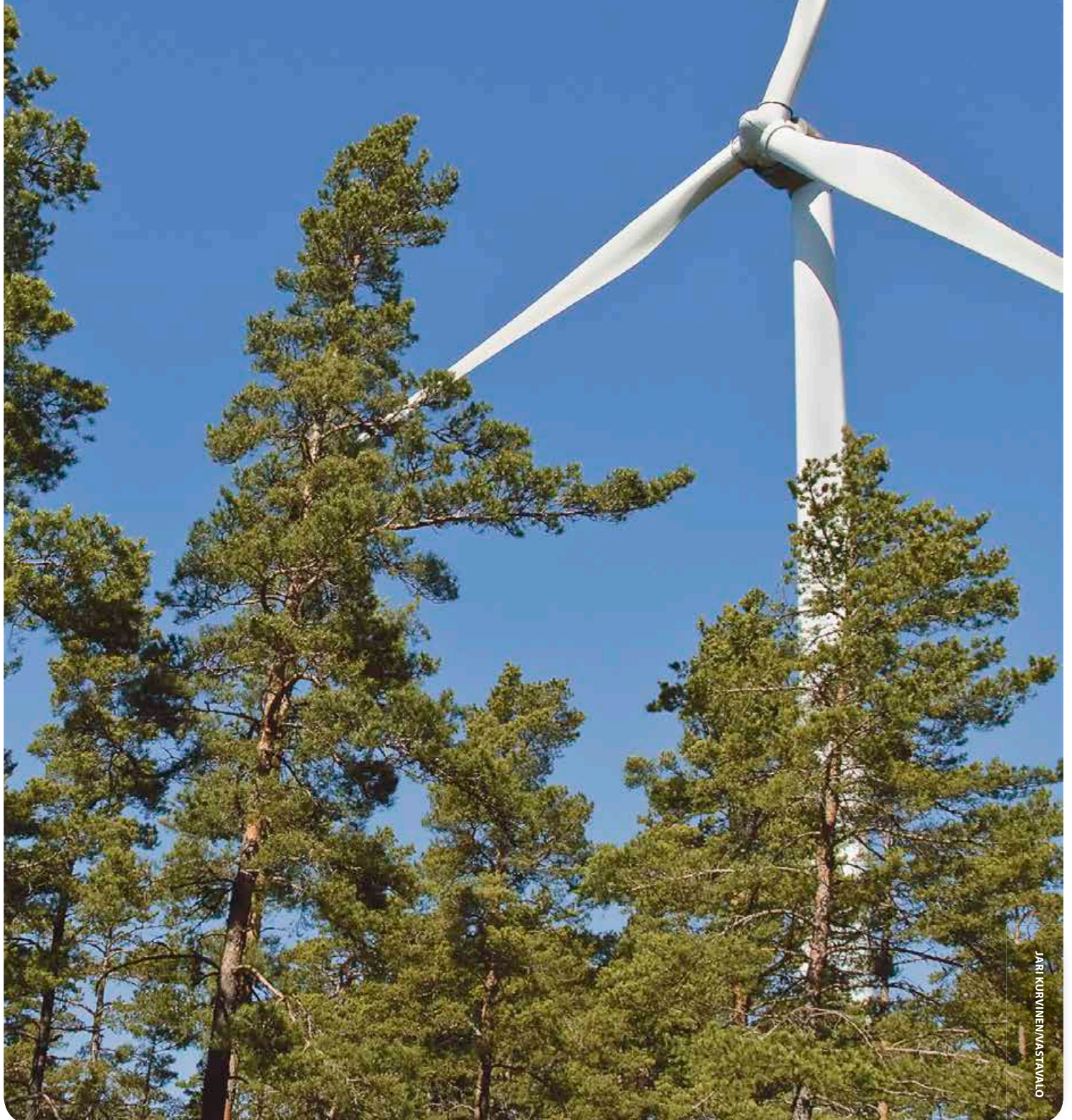
AMSTERDAMISSA POHDITTIIN maaliskuussa eurooppalaista ekoenergiaa. Suomen luonnonsuojeluliittoa edustivat Steven Vanholme (2.vas.) ja Eero Yrjö-Koskinen (oik.).

TUULIVOIMA ON TÄRKEÄ uusiutuva energianlähde, jota on puskettu Suomessa eteenpäin syöttötariffien avulla. Monet luonnonsuojelijat ovat kuitenkin joutuneet vaikean tilanteen eteen, kun tuulivoimalat on haluttu sijoittaa lajistollisesti herkälle alueelle.

AURINKOSÄHKÖN KÄYTTÖ on yleistynyt erityisesti kesämökeissä ja syrjäseuduilla. Sitä lisäksi takuuhinta eli syöttötariffijärjestelmä.

Vaikka uusi kansainvälinen EKOenergia-merkki on ulkoisesti Suomen Ekoenergiaa vastaava, poikkeavat sen kriteerit huomattavasti nykyisestä. Uuden EKOenergia-merkin kriteereissä pääpaino on entistä enemmän sähkösopimuksessa ja vähemmän itse voimalaitoksissa. Tavoitteena on varmentaa kuluttajan vihreän ostopäätöksen ympäristövaikutus ja vahvistaa merkin yleistä vaikuttavuutta ympäristöasioissa.

Terms of Reference -dokumentista järjestettiin 15.9.-15.11. julkinen kansainvälinen lausuntokierros (<http://www.doyouagreewithus.org>). Sidosryhmät ottivat lausunnoissaan kantaa etenkin ympäristömerkin kriteereihin, lisäyksellisyyttä koskevaan vaikutukseen, rahastoihin ja hallinnon järjestämiseen.

Lausuntokierroksen jälkeen liittohallitus päätti hyväksyä sopimuksen, jonka mukaan päätösvalta kansainvälisen ympäristömerkin kriteereistä siirtyy kaikkien saman sopimuksen allekirjoittaneiden ympäristöjärjestöjen nimeämälle väliaikaiselle hallitukselle. Vuoden 2012 loppuun mennessä 16 ympäristöjärjestöä 14 eri Euroopan maasta liittyi jäseneksi tähän EKOenergia-verkostoon. Järjestöjen aikomuksena on lanseerata ympäristömerkki sopivana hetkenä omissa maassaan.

EKOenergia sai vuoden aikana rahoituksen kahdelle kokopäiväiselle vapaaehtoiselle EU:n EVS-vapaaehtoispalvelun kautta. Espanjalainen harjoittelija liittyi EKOenergia-tiimiin syyskuussa ja venäläinen marraskuussa.

2.2.3. Negawattineuvonta

Luonnonsuojeluliiton energianeuvonta edistää asukkaiden energiatehokkuutta toteuttamalla energiakartoituksia asunto-osakeyhtiöille ja pientaloille eri puolilla Suomea. Hankkeen tavoitteena on tehdä sata kartoitusta vuoteen 2014 mennessä. Vuoden 2012 loppuun mennessä näitä energiakartoituksia oli tehty 40.

Negawattineuvonnan pääyhteistyökumppani on LähiTapiola. Hankkeessa on kehitetty LähiTapiolan asiakkaille energialaskuri, joka tarjoaa suosituksia energiansäästöön. Lisäksi LähiTapiolan riskienhallintapäälliköille järjestettiin koulutus kiinteistöjen energiatehokkuudesta.

Negawattineuvonnassa tapahtui henkilöstömuutoksia. Janne Käpylehdon seuraajaksi tuli Risto Saarikivi. Energiatehokkuusasiantuntija Risto Saarikivi osallistui puhujana useisiin seminaareihin, kävi ympäristövaliokunnan kuultavana uudesta energiatehokkuuslaista ja toimi Uudenmaan liiton energiatyöryhmässä.

2.2.4. Nuukuusviikosta kohtuutalouteen

Liitto luopui Nuukuusviikon koordinoituvuudesta vuonna 2011. Tavoitteena oli kehittää vanhahtavan Nuukuusviikon tilalle kohtuutalousajattelua edistävää toimintaa. Tavoitteena oli, että nykyiset Kierrätysliikkeen järjestöt, esimerkiksi Martat, HYY ja partiolaiset, jatkaisivat toiminnan piirissä painopisteen muuttumisesta huolimatta.

Kohtuutalousajattelun edistämiseksi ja toiminnan ylläpitämiseksi laadittiin vuoden aikana useita rahoitushakemuksia, joille ei kuitenkaan myönnetty rahoitusta. Vuoden 2012 toiminta olikin lopulta pienimuotoista ja keskittyi lähinnä vapaaehtoisista koostuvaan ryhmään, joka luonnosteli Kohtuutalousohjelmaa ketku-toimintaryhmän puitteissa. Ryhmää johti Laura Räsänen.

Liiton vanha vahvuusalue, jätetyö, päätettiin hävittyjen prosessien seurauksena jättää vähemmälle. Uudenmaan piiri oli kuitenkin vuoden aikana varsin aktiivinen ja muun muassa tuki muita piirejä jäteaiheissa valituksissa, tiedottaen ja osallistuen erilaisiin tilaisuuksiin.

Liitto osallistui materiaalitehokkuuskeskusteluun jäteyhtiö Lassila & Tikanojan järjestämässä ympäristöakatemiassa 31.5. sekä työ- ja elinkeinoministeriön materiaalitehokkuusohjelman käynnistyskuulemisessa 27.11.

Haitallisten tukien poistaminen nousi Rio+20 -kokouksessa jälleen vahvasti esille, joskin sitovat päätökset asiassa jäivät kansainväliseltä yhteisöltä edelleen haaveeksi. Liiton delegaatio kävi 20.9. tapaamassa valtiosihteri Raimo Sailasta ja valtiovarainministeriön virkamiehiä turve- ym. haitallisten tukien kansallisen selvitystyön tiimoilta.

RAKENNUSTEN LISÄERISTYS tuo säästöjä ympäristölle ja asukkaille. Energian hinnan noustessa energiatehokkuuden merkitys on kasvussa.

TALVIVAARAN KAIVOKSEN ympäristötuhoaluetta kalkittiin helikopterilla. Kaivoksen jätevedet valuivat ympäröivään luontoon.

2.2.5. Kaivokset pakottivat liikkeelle

Vuonna 2012 liiton toiminnassa jouduttiin reagoimaan kiihtyneeseen kaivosbuumiin. Liitto ja Kainuun luonnonsuojelupiiri olivat merkittävässä asemassa ongelman laajuuden esilletuomisessa ja keskustelun eteenpäin viemisessä poliittisten päättäjien tasolle saakka.

Talvivaaran kipsisakka-altaan laajamittainen vuoto 4.11. sähköisti Suomen kaivoskeskustelun ja toi alueellisen ympäristöhallinnon ongelmat kaikkien tietoon. Onnettomuus osoitti, että liitto oli oikeassa niissä uhkakuvissa, joista se oli varoittanut aluehallinnon uudistamisen yhteydessä.

Vielä tammikuun alussa Kuusamossa järjestetyssä valtakunnallisessa kaivosliikkeiden tapaamisessa näytti siltä, että liitolle luonteva rooli kaivostyössä olisi tukea paikallisia liikkeitä ja niiden asiantuntemuksen lisäämistä. Myös syyspäivillä syyskuun alussa keskusteltiin yleisistä kaivostavoitteista.

Kevätkaudella julkisuuteen tuli kuitenkin sekä lukuisia uusia kaivoshankkeita ympäri Suomea että Talvivaaran kaivoksen erityisiä ongelmia. Niinpä liitto katsoi, että keskustelun aktivoituminen on tarpeen.

Luonnonsuojeluliitto kampanjoi kaivosten ympäristöongelmien syntymistä vastaan monin tavoin. Työhön osallistui useita keskustuomiston työntekijöitä eri osastoista, useiden piirien ja paikallisjärjestöjen työntekijöitä, luottamushenkilöitä ja muita aktiiveja sekä Suomen Luonnon toimittajia. Eri toimijoiden tiedonvaihtoa varten perustettiin työntekijöille ja luottamushenkilöille yhteinen sähköpostilista. Suomen Luonnon blogisarja toimi tärkeänä taustatietojen esiin nostajana ja nousi loppuvuodesta erittäin laajasti mediassa siteeratuksi tietolähteeksi.

LUONNONSUOJELULIITTO JÄRJESTI Porin SuomiAreenalla kesän kuumimman kaivoskeskustelun. Siinä haettiin vastausta kysymykseen, kannattaako kaivostoiminta Suomelle.

KEVÄTKAUDELLA JULKISUUTEEN TULI KUITENKIN SEKÄ LUKUISIA UUSIA KAIVOS-HANKKEITA YMPÄRI SUOMEA ETTÄ TALVIVAARAN KAIVOKSEN ERITYISIÄ ONGELMIA. NIINPÄ LIITTO KATSOI, ETTÄ KESKUSJÄRJESTÖN AKTIVOITUMINEN ON TARPEEN.

Pääasiallisena toimintatapana kaivoskampanjoinnissa käytettiin tiedottamista. Vuoden aikana liitto julkaisi 24 kaivoksiin liittyvää tiedotetta, joista moni ylitti myös uutiskynnyksen. Kaivostyöstä vastaava suojeleasantuntija, suojelepäällikkö, toiminnanjohtaja, liittohallituksen puheenjohtaja sekä paikalliset toimijat esiintyivät useaan otteeseen mediassa aiheen tiimoilta.

Kesän SuomiAreenassa järjestetty kaivospaneeli sai niin ikään paljon mediahuomiota. Esimerkiksi liiton teettämä mielipidemittaus, jossa todettiin suurimman osan suomalaisista kannattavan kaivosveroa, sai runsaasti julkisuutta mediassa.

Tiedottamisen ohella liitto ja piirit osallistuivat useisiin kaivosten lupahankkeisiin valituksin ja vireillepanoin. Niillä pyrittiin lieventämään etenkin Laivakankaan ja Talvivaaran aiheuttamia ympäristöhaittoja sekä suojelemaan Viiankiaavan suota tuhoisalta kaivostoiminnalta. Liitto osallistui myös Helsingissä ja Sotkamossa järjestettyihin Talvivaaran ympäristöhaittoja vastustaviin mielenosoituksiin. Lisäksi liiton suojelepäällikkö osallistui Talvivaaran yhtiökokoukseen tuoden julki luonnonsuojelijoiden huolen kaivoksen ympäristöhaitoista.

Liitto keräsi myös lahjoituksia kaivostoimintaansa. Varoilla teetettiin mm. vesinäyteanalyysijä ja SuomiAreenan mielipidemittaus sekä tuettiin paikallista kaivosvaikuttamista.

Liiton kaivoksia koskevia tavoitteita välitettiin sidosryhmille useissa tapaamisissa. Liiton edustajat tapasivat tai olivat muutoin yhteydessä poliitikkoihin, lupaviranomaisiin, tutkijoihin ja yhtiöiden edustajiin. Lisäksi liiton edustajia nimettiin erilaisiin hallinnon käynnistämiin kaivostoiminnan kehittämistä käsitteleviin työryhmiin. Liiton toiminnanjohtaja osallistui myös pääministerin johtamaan, kaivannaisteollisuuden toimintaohjelmaa valmistelevan pyöreän pöydän tapaamiseen sekä Talvivaaran järjestämään kestävän kehityksen tapaamiseen.

Kaivokset puhuttivat Suomessa lukuisissa seminaareissa. Liiton edustajan puheenvuoro kuultiin mm. Finnish Business and Society kaivosseminaarissa 21.4., Säätytalolla pidetyssä ”Kaivoksia!” -seminaarissa 6.6. sekä tieteellisessä seminaarissa Espoon Otaniemessä 27.–28.11.

2.3. Ulkopuolisella rahoituksella toteutetut hankkeet

Luonnonsuojeluliitto toteutti useita hankkeita erillisellä hankerahoituksella. Näitä hankkeita olivat mm. ulkoasiainministeriön Eurooppa-tiedotuksen rahoittama Kohti vihreämpää maatalouspolitiikkaa EU:ssa -tiedotushanke, LähiTapiolan rahoittama Negawattineuvontahanke, TEM:n tukema Ekoenergian kansainvälistymishanke, Finnairin ja

ulkoasiainministeriön tukema Madagaskar-hanke, ympäristöministeriön tukema Geologian päivä ja ulkoasiainministeriön rahoittama lähialueyhteistyöhanke (luku 2.4).

2.4. Kansainvälinen työ

2.4.1. Kestävä kehitys - Rio+20

Luonnonsuojeluliitto jatkoi väsymätöntä toimintaansa kestävän kehityksen teeman parissa. Liiton toiminnanjohtaja oli kansallisen kestävän kehityksen toimikunnan jäsen. Lisäksi liitto osallistui aktiivisesti kesäkuussa Rio de Janeirosa pidetyn YK:n kestävän kehityksen konferenssin valmistelukokouksiin Suomessa ja kansainvälisesti. Liitto käynnisti ulkoasiainministeriön tuella kehitystiedotushankkeen, jossa kartoitetaan Rion päätösten vaikutuksia kansallisella tasolla.

YK:n kestävän kehityksen konferenssin tavoitteena oli saada kestävä kehitys uudelleen oikealle polulle arvioimalla viimeisten parin vuosikymmenen kehitystä ja täydentämällä kestävän kehityksen hallintoa. Asialistalla oli myös vihreä talous ja köyhyyden vähentäminen.

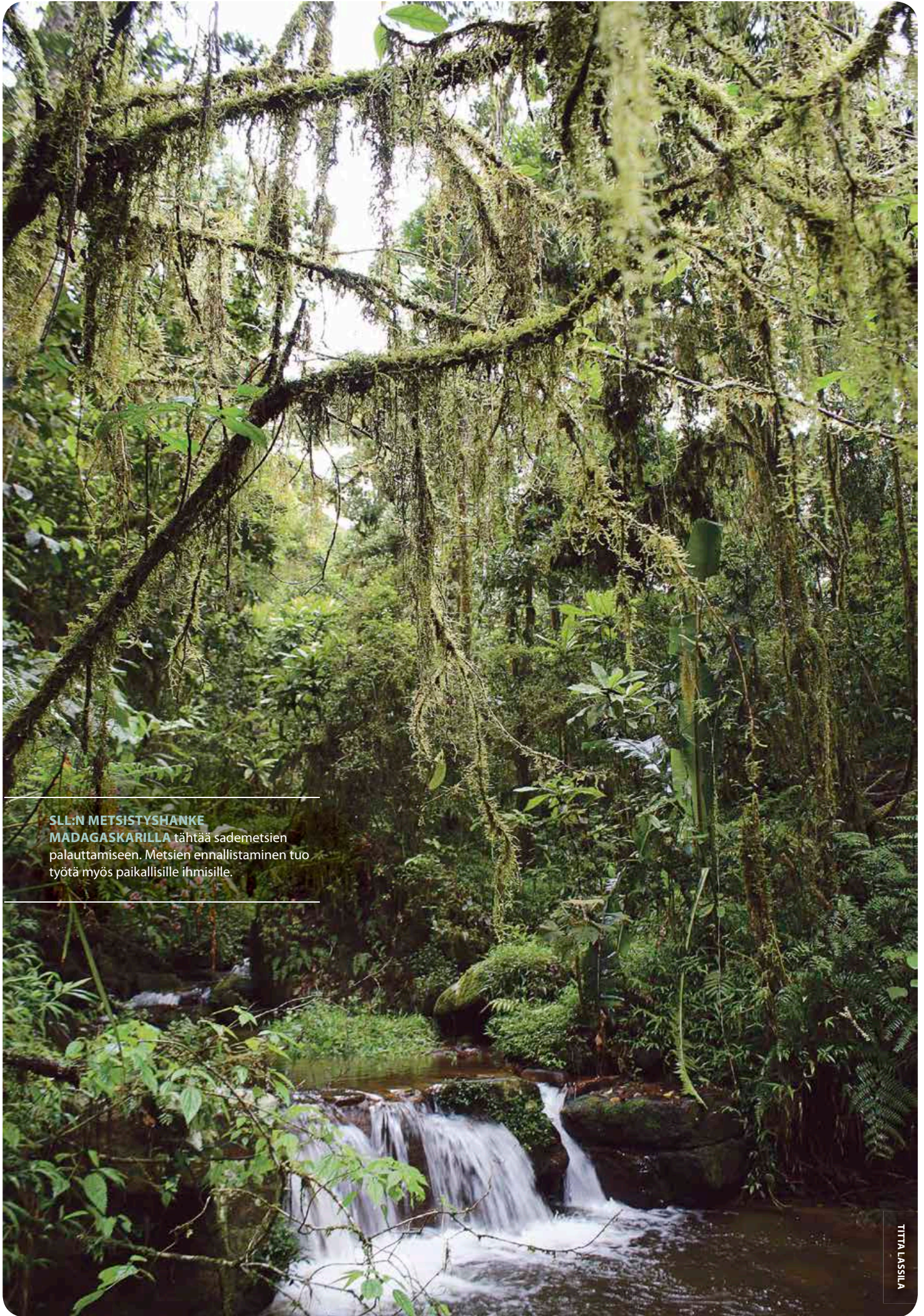
Liiton suojelepäällikkö osallistui Rio+20 -kokouksen valmisteluun ulkoasiainministeriön asettaman kansallisen valmistelukomitean jäsenenä. Hän osallistui myös Suomen valtuuskunnan jäsenenä kokouksen epäviralliseen valmistelukokoukseen New Yorkissa huhti-toukokuun vaihteessa ja varsinaiseen Rio+20 -kokoukseen Rio de Janeirosa kesäkuussa.

Vaikka Rio+20 -kokous ei saavuttanut tavoitteitaan, sai liitto kokousprosessissa paljon julkisuutta ajamalleen kestävän kehityksen agendalle, jossa luonnon- ja ympäristönsuojelua puolustetaan tasaveroisena taloudellisten ja sosiaalisten intressien rinnalla. Liiton edustaja oli myös puhujana ja osallistujana useissa kokousta valmistelemissa seminaareissa, esim. ympäristöministeriössä 1.–2.2. ja kokoukseen kriittisemmin suhtautuneissa aktivistitapaamisissa.

Kokouksen jälkeen keskustelu jatkui ja esimerkiksi Vapaus valita toisin -verkosto järjesti 11.9. Helsingin yliopiston Porthania-salissa Rion tuloksia käsitelleen keskustelun. Keskustelijoina olivat suojelepäällikön lisäksi presidentti Tarja Halonen ja ulkoministeri Erkki Tuomioja. 22.9. järjestettiin Vanhalla ylioppilastalolla Helsingissä Mitä Rio+20:n jälkeen? -tilaisuus, johon suojelepäällikkö osallistui yhtenä keskustelijana.

Liitto aloitti toimintavuonna ulkoasiainministeriön kehityspoliittisella tiedotustuella hankkeen, jossa analysoidaan Rio+20 -kokouksen tuloksia ja laaditaan niistä ympäristöalan ammattilaisten täydennyskoulutuspaketti yhdessä Suomen ympäristöopisto Syklin kanssa. Hankkeen työnimenä on ”tiekartta Rio+20+5”.

SLL:N METSISTYSHANKE
MADAGASKARILLA tähtää sademetsien
palauttamiseen. Metsien ennallistaminen tuo
työtä myös paikallisille ihmisille.

2.4.2. EU:n ympäristöpolitiikkaa koskeva vaikuttamistyö

Liitto seurasi tiiviisti EU:n ympäristöpolitiikkaa toimimalla aktiivisesti Eurooppalaisen ympäristötoimiston (EEB) jäsenenä. Liiton asiantuntijat osallistuivat useisiin EEB:n aihekohtaisiin työryhmiin, ja suojelupäällikkö toimi lisäksi EEB:n hallituksen työvaliokunnassa. Marraskuun vuosikokouksessa hänet valittiin myös EEB:n varapuheenjohtajaksi.

Luonnonsuojeluliitto oli Brysselissä muutenkin aktiivinen. Liitto osallistui muun muassa FERN:in metsiä ja bioenergian kestävyyttä käsittelevään hankkeeseen 2011–2012 sekä Siemenpuusäätön ja Indonesia Working Group:in luonnonsuojeluaiheisen kehitysyhteistyöhankkeen kehittelyyn.

Vakiintunutta toimintaa edusti vuosittainen pohjoismaisten järjestöjen tapaaminen 22.–23.10., joka järjestettiin tällä kertaa Kapellskärissä, lähellä Tukholmaa. Tapaamisen tarkoituksena oli lähinnä vaihtaa kuulumisia menestystarinoiden teemalla. Kokouksessa käsiteltiin kuitenkin paljon myös kaivosasioita.

2.4.3. Kansainväliset hankkeet

LÄHIALUEYHTEISTYÖ

Vuoden aikana ulkoasiainministeriön kansalaisjärjestöjen lähialuehankkeisiin suunnattu tuki loppui kokonaan. Tämän vuoksi suunniteltua luonnon monimuotoisuudeltaan rikkaiden alueiden ja soiden suojeluun liittyvää yhteistyöprojektia ei enää jatkettu. Sen sijaan Pohjoismaiden ministerineuvosto päätti tukea liiton paikkatietohallinnan kehittämistä koskevaa hanketta.

Liitto järjesti venäläisille yhteistyökumppaneille useita maastoretkeilyjä Etelä-Suomen metsiensuojelualueille ja Saaristomeren kansallispuistoon. Siellä vieraat saivat tietoa suojelun toteuttamisesta tiheään asutuilla alueilla ja tapasivat muita sidosryhmiä kuten hallintoa ja matkailuyrittäjiä.

Luonnonsuojeluliitto lähetti kaksi EVS-vapaaehtoista kuuden kuukauden ajaksi kumppanijärjestö SPOK:iin tukemaan järjestön metsiensuojelutyötä.

KEHITYSYHTEISTYÖHANKE MADAGASKARILLA

Liiton kehitysyhteistyöhankkeessa Madagaskarilla keskityttiin kehittämään tehokasta ja yksinkertaista metsäkartoitus- ja monitorointimenetelmää metsiensuojelun avuksi. Työtä tehtiin yhdessä paikallisten yhteistyöorganisaatioiden ja asiantuntijoiden sekä venäläisen Transparent World -järjestön kanssa.

Liitto tuki paikallisen kumppanijärjestö Mitsinjon uudelleenmetsitystyötä saaren itäosan sademetsäalueella. Sinne istutettiin vuoden aikana tuhansia puuntaimia. Metsän ennallistaminen tarjosi työtä kymmenille paikallisille mm. taimitarhassa ja raivaustöissä.

Hankkeessa kartoitettiin itäisen Madagaskarin metsälaikkuja ja ensimmäisen alueellisen metsäkartan luokitteluanalyysi on käynnissä. Vuoden aikana koulutettiin kaksi paikallisryhmää metsäkartoitukseen ja paikkatietoaineiston käsittelyyn. Hankkeeseen on saatu mukaan useita suojeluorganisaatioita sekä paikallisryhmiä eri puolilta saarta, mikä

mahdollistaa hankkeen laajenemisen vuonna 2013. Hankkeen päärahoitus tulee ulkoasiainministeriöstä, ja myös Finnair tukee hanketta.

2.5. Alue- ja kenttätyö

2.5.1. Piiri-, nuoriso- ja paikallistoiminta

Luonnonsuojeluliitto koostuu 15 luonnonsuojelupiiristä sekä nuorisojärjestö Luonto-Liitosta. Luonto-Liitto on lasten ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristönsuojelujärjestö.

Toimintavuonna kolmessa SLL:n piirissä työskenteli osa-aikainen aluepäällikkö. Muissa piireissä työskenteli liiton aluetuen avulla osa-aikainen piirin työntekijä. Piirien asema maakunnallisina vaikuttajina säilyi vahvana. Erityisesti soiden, vesien ja metsien suojelu sekä kaivokset työllistivät piirejä.

Liiton vesivuosi näkyi hyvin piirien toiminnassa: aiheen tiimoilta järjestettiin useita seminaareja ja tapahtumia. Paikallisyhdistykset osallistuivat aktiivisesti vesivuoden teemapäiviin.

Luonto-Liitto on lasten ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristönsuojelujärjestö, jonka tavoitteena on vaikuttaa yhteiskuntaan siten, että luonnon monimuotoisuus säilyy ja luonnon itseisarvo tunnustetaan.

Luonto-Liiton keskeiset tavoitteet vuonna 2012 olivat nuorten ympäristökasvatus toiminnan kehittäminen järjestön ympäristöpoliittisen osaamisen pohjalta. Ympäristöpoliittisessa toiminnassa painotettiin ympäristöliikkeen vaikuttavuuden lisäämistä ja ympäristökysymysten painoarvon kasvattamista yhteiskunnassa. Luonnonharrastuksessa tavoitteena oli Kevätseurannan näkyvyyden lisääminen ja järjestötoiminnassa vapaaehtoisten tukeminen sekä jäsenhankinta.

Luonnonsuojeluliitolla oli toimintavuoden lopussa 181 paikallisyhdistystä. Yhdistysten määrä pysyi samana verrattuna edelliseen vuoteen. Aktiivisen suojeluvaikuttamisen lisäksi yhdistykset järjestivät vuoden aikana runsaasti retkiä, kursseja ja talkoita sekä lapsille ja perheille suunnattua toimintaa. Yhdistykset, piirit ja Luonto-Liitto järjestivät kaikkiaan noin 700 retkeä ja tapahtumaa, joihin osallistui arviolta 12 000 henkilöä.

Vuoden paikallisyhdistykseksi valittiin Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ansiokkaasta ja pitkäjänteisestä työstään vesiensuojelun hyväksi. Iisalmen yhdistys kartoitti vuoden aikana yli 40 suota, teki runsaasti viranomaisvaikuttamista sekä sai paikalliset mökkeilijät ja kalastajat mukaan toimintaryhmiin suoluonnon ja vesistöjen puolesta. Loppuvuodesta Iisalmen yhdistystä työllisti erityisesti Talvivaaran tuottama uhka alueen vesistöille. Lisäksi liittohallitus antoi kunniamaininnan Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistykselle hyvästä työstä vesiensuojelun puolesta.

KUNTAVAALIT

Liitto oli kuntavaalien alla yhteydessä useisiin eduskuntapuolueisiin, joille esiteltiin ympäristön kannalta keskeisiä kuntatasolla päätettäviä teemoja. Luonnonsuojelija-lehdessä julkaistiin myös puolueiden näkemykset kunnallisvaalien tärkeimmistä ympäristökysymyksistä.

Liitto laati malliksi kunnallisalioitteita ympäristön ja luonnonsuojelun kannalta tärkeistä aiheista. Mallialioitteista ja niiden käyttömahdollisuudesta viestittiin liiton yhdistyksille, puolueiden kautta suoraan ehdokkaille sekä sosiaalisen median kautta äänestäjille.

2.5.2. Paikallisyhdistykset piireittäin

ETELÄ-HÄMEEN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/etela-hame)

Asikkalan Luonnonystävät
Hollolan Ympäristöyhdistys
Hämeenlinnan Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Itä-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys
Janakkalan Luonto ja Ympäristö
Keski-Hämeen Ympäristöyhdistys
Kärkölän Luonnonystävät
Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys
Nastolan Luonnonsuojelu
Padasjoen Luonnonystävät
Salpausselän Luonnonystävät

ETELÄ-KARJALAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/etela-karjala)

Imatran Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Laatokan-Karjalan Luonnonystävät
Lappeenrannan Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Savitaipaleen Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Taipalsaaren Luonnonsuojeluyhdistys

ETELÄ-SAVON LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/etela-savo)

Heinäveden Luonnonystävät
Itä-Savon Luonnonsuojeluyhdistys
Joroisten Luonnonystävät
Kangasniemen Luonto
Mäntyharjun Luonnonystävät
Pieksämäen Luonnon Ystävät
Puumalan Luonto
Suur-Savon Luonnonsuojeluyhdistys

KAINUUN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/kainuu)

Kajaanin Seudun Luonto
Lentua-Seura
Paltamon Luonto
Puolangan Luonto
Sotkamon Luonto
Vuolijoen Luonnonsuojeluyhdistys
Ylä-Kainuun Luonto

KESKI-SUOMEN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/keski-suomi)

Ala-Keiteleen Luonnonystävät
Jyväskylän Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Jämsän Seudun Luonnonystävät
Kaakkaisen Keski-Suomen Luonnonsuojeluyhdistys
Karstulan-Kyyjärven Luonnonsuojeluyhdistys
Keurusseudun Luonnonystävät
Korpilahden Luonnonsuojeluyhdistys
Laukaan Seudun Luonto
Petäjaveden Luonto
Pihlputaan Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Saarijärven Seudun Luonnonystävät

Toivakan Luonto
Viitasaaren Luonnonystävät

KYMENLAAKSON LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/kymenlaakso)

Elimäen Luonnonystävät
Kaakkois-Kymen Luonto
Meri-Kymen Luonto
Pohjois-Kymen Luonto

LAPIN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/lappi)

Enontekiön Luonnonsuojeluyhdistys
Inarin Luonnonystävät
Kemijärven Luonto
Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Kittilän Luonto
Kolarin Luonto
Käsivarren Luonnonsuojeluyhdistys
Muonion Luonto
Pelkosenniemen Luonnonsuojeluyhdistys
Pellon Luonnonsuojeluyhdistys
Posion Luonnonystävät
Pro-Kutsa
Ranuan Luonnonystävät
Rovaniemen Luonto
Sompion Luonnonystävät
Tornion Luonnonsuojeluyhdistys
Utsjoen Luonnonsuojeluyhdistys
Ylitornion Luonto

PIRKANMAAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/pirkanmaa)

Akaan Ympäristöyhdistys
Ikaalisten Luonto
Kangasalan Luonto
Kurun Ympäristöyhdistys
Kyrön Luonto
Lempäälän Ympäristönsuojeluyhdistys
Mäntän Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Nokian Luonto
Oriveden Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Pirkkalan Ympäristöyhdistys
Pälkäneen Seudun Ympäristöyhdistys
Ruoveden Ympäristöyhdistys
Sastamalan Ympäristöyhdistys
Tampereen Ympäristönsuojeluyhdistys
Valkeakosken Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Virtain Luonnonsuojeluyhdistys
Ylä-Satakunnan Ympäristöyhdistys
Ylöjärven Luonto

POHJANMAAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/pohjanmaa)

Etelä-Pohjanmaan
Luonnonsuojeluyhdistys Jalasjärven Luontoyhdistys
Jurvan Ympäristö- ja Luontoseura
Järviseedun Ympäristöyhdistys
Kotikontu
Kokkolanseudun Luonto
Kyrön Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Lapuan Ympäristöyhdistys
Lestijokiseudun Luonto ja Ympäristö
Luontoyhdistys Valokki
Perhojokilaakson Luonto
Pietarsaaren Luonto
Suomenselän Luonnonystävät

Suupohjan Ympäristöseura
Vaasan Ympäristöseura
Ähtärinjärven Luontoyhdistys

POHJOIS-KARJALAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/pohjois-karjala)

Enon Luonnonystävät
Ilomantsin Luonnonystävät
Joensuun Seudun Luonnonystävät
Keski-Karjalan Luonto
Kontiolahden Luonnonystävät
Lieksan Luonnonystävät
Outokummun Luonnonystävät
Ylä-Karjalan Luonnonystävät

POHJOIS-POHJANMAAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/pohjois-pohjanmaa)

Hailuodon Luonnonsuojeluyhdistys
Iin Ympäristöyhdistys
Kalajoen Luonnonsuojeluyhdistys
Kalajokilaakson Luonto
Kempeleen-Oulunsalon Luonnonsuojeluyhdistys
Kiiminkien Luonnonsuojeluyhdistys
Kuivaniemen Luonto
Kuusamon Luonnonystävät
Lakeuden Luonto
Oulujokilaakson Luonto
Oulun Luonnonsuojeluyhdistys
Pohjois-Suomenselän Luonnonsuojeluyhdistys
Pudasjärven Luonnonsuojeluyhdistys
Pyhäjokialueen Luonnonsuojeluyhdistys
Raahen Seudun Luonnonystävät
Ruukin Luonnonsuojeluyhdistys
Siikalatvan Luonto
Taivalkosken Luonto

POHJOIS-SAVON LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/pohjois-savo)

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys
Koillis-Savon Luonnonystävät
Kiuruveden Luonnonystävät
Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys
Nilsiän Luonnonsuojeluyhdistys
Siilinjärven Luonnonsuojeluyhdistys
Sisä-Savon Luonnonystävät
Varkauden Luonnonystävät
Vieremän Luonnonsuojeluyhdistys

SATAKUNNAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/satakunta)

Ala-Satakunnan Ympäristöseura
Harjavan Seudun Ympäristöyhdistys
Huittisten Seudun Ympäristöyhdistys
Kankaanpään Seudun Luonnonystävät
Kokemäen Ympäristöyhdistys
Porin Seudun Ympäristöseura
Rauman Seudun Luonnonystävät
Ulvilan ympäristöseura

UUDENMAAN YMPÄRISTÖNSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/uusimaa)

Espoon Ympäristöyhdistys
Hangon Ympäristöyhdistys
Helsingin Luonnonsuojeluyhdistys

Hyvinkään Ympäristönsuojeluyhdistys
Inkoon-Siuntion Ympäristöyhdistys
Itä-Uudenmaan Luonnon- Ja Ympäristönsuojeluyhdistys
Järvenpään Ympäristöyhdistys
Karjalohjan Luonto
Karkkilan Luonnonsuojeluyhdistys
Kauniaisten Ympäristöyhdistys
Keravan Ympäristönsuojeluyhdistys
Kirkkonummen Ympäristöyhdistys
Lopen Luonnonystävät
Lohjan Seudun Ympäristöyhdistys
Mustionjokilaakson Ympäristöyhdistys
Mäntsälän Luonnonsuojeluyhdistys
Nurmijärven Luonto
Raaseporin Luonto
Riihimäen Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Sipoon Luonnonsuojelijat
Svartbäckin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Tuusulan Ympäristöyhdistys
Vantaan Ympäristöyhdistys
Vihdin Luonto

VARSINAIS-SUOMEN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/varsinais-suomi)

Härkätien Ympäristönsuojeluyhdistys
Kaarinan Luonnonsuojeluyhdistys
Kemiönsaaren Luonto
Laitilan Seudun Ympäristöyhdistys
Loimaan Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Mynämäen-Mietoisten Luonnonsuojeluyhdistys
Naantalin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Nousiaisten ja Maskun Luonnonsuojeluyhdistys
Paimion Seudun Ympäristöyhdistys
Paraisten Luonnonsuojeluyhdistys
Pöytyän Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Raisiojokilaakson Luonnonsuojeluyhdistys
Salon Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Turun Luonnonsuojeluyhdistys
Uudenkaupungin Ympäristöyhdistys

PEKKA TENHUNEN

SAVON SYDÄMESTÄ löytyy vielä vanhoja satumetsiä. Kuopion Vuorilammella retkeläisiä ilahdutti maassa lahoavien puiden runsas määrä. Se tietää eliölajeille hyvää.

2.5.3. Tapahtumat ja retket

LUONNONHARRASTUS

13.–19.2. Luonto- ja ympäristöviikko

Luonto- ja ympäristöviikon järjestävät yhteistyössä Suomen luonnonsuojeluliitto, Luonto-Liitto ja Suomen kirjastoseura. Luonto- ja ympäristöviikkoa on järjestetty vuodesta 1999 lähtien, ja vuonna 2012 mukana oli noin 200 kirjastoa ympäri maata.

17.6. Luonnonkukkien päivä

Luonnonkukkien päivänä järjestettiin 102 opastettua kasviretkä eri puolilla Suomea. Retket olivat maksuttomia ja avoimia kaikille kasveista kiinnostuneille. Yhteispohjoismaisen päivän tavoitteena on kasviharrastuksen edistäminen ja yhteisten luontokokemusten tarjoaminen mahdollisimman monelle.

Vuoden 2012 Luonnonkukkien päivän teemalaji oli luh-talemmikki (*Myosotis scorpioides*). Päivän suojelijana vuonna 2012 toimi ympäristöministeri Ville Niinistö.

Luonnonkukkien päivän järjestivät Luonnonsuojeluliiton kanssa yhteistyössä Biologian ja maantieteen opettajien liitto BMOL, Kasvityöryhmä, Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvimuseo, Metsähallitus Luontopalvelut, Luonto-Liitto,

Natur och Miljö, Societas pro Fauna et Flora Fennica, Suomen Biologian Seura Vanamo, Suomen ympäristökeskus ja WWF Suomi.

8.7. Big Jump -vesiensuojelutapahtuma

(katso kohta 2.1.1.)

15.9. Geologian päivä

GEO-päivän seminaari toteutettiin Vaasassa ja retkeily tehtiin Merenkurkun maailmanperintökohteelle, jossa tutustuttiin muun muassa de-geer -moreeneihin ja merikotkiin. Opettajille ja yleisölle suunnattu seminaari oli jälleen huippulaadukas. Yhteistyö Geologian tutkimuskeskuksen, Suomen Kansallisen Geologian Komitean (SKGK), ympäristöministeriön ja Metsähallituksen kanssa tavoitti runsaasti yleisöä ja näkyi etenkin seminaaripaikkakunnan mediassa. Myös useat paikallisyhdistykset tekivät geologia-aiheisia retkiä.

8.10. Hiljaisuuden päivä

Hiljaisuuden päivänä ja sen ympärillä paikallisyhdistykset toteuttivat itsenäisesti retkiä luonnonhiljaisille alueille eri puolilla Suomea. Keskusjärjestö ei tänä vuonna ohjannut toimintaa.

PUHEENJOHTAJA Risto Sulkava jakoi ympäristöpalkinnot 8.7. Töölönlahdella Big Jump -vesiensuojelutapahtumassa.

Ympäristöavaus-palkinnon sai Iiro Viinanen. Vuoden 2012 Ympäristöpalkinnon saivat erikseen Eero Murtomäki ja Luonnontieteellinen keskusmuseo, jonka puolesta palkinnon vastaanotti Aino Juslén.

LUONNONKUKKIEN PÄIVÄNÄ JÄRJESTETTIIN 102 OPASTETTUA KASVIRETKEÄ ERI PUOLILLA SUOMEA. RETKET OLIVAT MAKSUTTOMIA JA AVOIMIA KAIKILLE KASVEISTA KIINNOSTUNEILLE.

LUONTOHAASTE-KAMPANJA

Luontohaasteeseen vastasivat palkinnon arvoisesti Nastolan kunta ja Heinolan Seurakunta. Molemmat perustivat mailleen toimintavuoden aikana merkittävän kokoiset luonnonsuojelualueet.

KOULUTUS, KURSSIT JA SEMINAARIT

- 19.–20.1.** EarthVoice -ilmastokonsertit Espoon Sellosalissa
28.1. Tapahtumajäsenhankinnan koulutuspäivä paikallisyhdistyksille
16.–17.2. Aluetyöntekijöiden koulutuspäivät
9.3. Ekologiset yhteydet 7 -seminaari Helsingissä
3.5. Energiafiksun ja mukavan asumisen ilta Tampereella
22.5. Ekoenergia-päivä ekoenergiaa käyttäville yrityksille Helsingissä
15.6. RECS Forum Helsingissä, pääaiheena ekoenergian kansainvälistymishanke
1.–2.9. Syyspäivät Jyväskylässä
20.9. Kohti kestävää maatalouspolitiikka I -seminaari Helsingissä
9.11. Kohti kestävää maatalouspolitiikka II -seminaari Helsingissä

MIELENOSOITUKSET

- 12.3.** SLL:n ja Luonto-Liiton järjestämä Talvivaara-mielenosoitus Helsingissä
15.3. Fukushima ydinvoimalaonnettomuuden muistopäivän kynttilämielenosoitus
26.4. Järjestöjen yhteinen Talvivaara-mielenosoitus Sotkamossa
6.11. saimaannorppa-kynttilämielenilmaus
8.11. SLL mukana Talvivaara-mielenosoituksessa Kainuun ELY:n edessä Kajaanissa
14.11. SLL näkyvästi mukana Talvivaara-mielenosoituksessa Helsingissä

2.5.4. Alue- ja paikallistoiminnan tukeminen

PALKKATUKI

Aluetyön rahoitusmalli on vakiintunut tapa edistää piiriin tasapuolista kohtelua resurssien jaossa. Toimintavuonna aluetuen suuruus oli 16 100 euroa/piiri ja sitä maksettiin Etelä-Hämeen, Etelä-Savon, Kainuun, Lapin, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Satakunnan ja Uudenmaan piireille. Tämän lisäksi Lapin piirille maksettiin erityislisää 10 000 euroa ja nuorisjärjestö Luonto-Liitolle 8 050 euroa eli puolet aluetuesta.

Lisäksi liitto maksoi Varsinais-Suomen, Pohjois-Pohjanmaan ja Etelä-Karjalan piirien aluepäälliköiden palkkauksesta 80 prosenttia. Aluepäälliköt käyttivät 30 prosenttia työajastaan valtakunnalliseen suojelutyöhön.

AVUSTUKSET

Piirien ja paikallisyhdistysten ennakoinnattomiin suojelutarpeisiin oli talousarviossa 10 000 euroa. Avustuksia jaettiin yhteensä 7000 € seuraavasti:

PERINNEMAISEMIEN HOITOTYÖHÖN osallistuivat niin ihmiset kuin lampaatkin.

Keski-Karjalan Luonto, vuoden 2011 paikallisyhdistys
palkinto 500 €

Lapin luonnonsuojelupiiri

kaivossuunnitelmien seurantaan ja kampanjointiin, 5000 €

Kainuun luonnonsuojelupiiri

Talvivaara-työhön 1500 €.

Luonnonsuojeluliitto myöntää piireille ja yhdistyksille perhetoiminta-avustusta, jolla edistetään Luonnonsuojeluliiton ja Luonto-Liiton yhteistyötä sekä perheille suunnattua toimintaa. Avustuksia haetaan esimerkiksi perheleirien ja perhetapahtumien järjestämiseen. Vuonna 2012 perhetoiminta-avustuksiin oli varattu 2 500 euroa, joka jaettiin seuraavasti:

Ala-Satakunnan ympäristöseura:

500 € retkien, retkikerhojen ja talkoiden järjestämiseksi

Kaakkois-Kymen luonto:

200 € luontotapahtuman järjestämiseksi

Kittilän luonto:

300 € perhetapahtumiin ja retkiin

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry:

600 € perheristeilyn järjestämiseksi

Porin seudun ympäristöseura:

300 € perhetapahtuman järjestämiseksi

Siilinjärven luonnonsuojeluyhdistys:

600 € perhetoiminnan järjestämiseksi

ILVEKSEN KAATOLUVAT puhuttivat.
Maamme ainoa kissapeto on ihmiselle
vaaraton.

Viestintä ja markkinointi

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON VIESTINNÄSSÄ keskityttiin erityisesti verkkotyön uudistuksiin ja sosiaalisten medioiden hyödyntämiseen. Liiton lehdet säilyttivät vahvat asemansa viestinnässä.

Jäsenhankintaa uudistettiin liitosta riippumattomista syistäkin johtuen. Jäsenmäärässä tapahtui hienoista laskua, vaikka vuoden aikana eronneiden jäsenten määrä pieneni merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä johtui jäsenhuollon kehittymisestä.

3.1. Viestintä

3.1.1. Teemavuoden viestintä

Vuoden 2012 teemana oli vesiensuojelu. Vesivuoden aikana liiton toiminnassa olivat esillä erityisesti turpeenoton ja kaivostoiminnan aiheuttamat ongelmat vesistöille. Myös työpienvesien puolesta oli aktiivista.

Vesivuoden merkeissä järjestettiin Big Jump -vesiensuojelutapahtuma Helsingin Töölönlahdella 8.7. Samassa yhteydessä jaettiin liiton vuotuiset ympäristöpalkinnot. Ne myönnettiin Luonnontieteelliselle keskusmuseolle ja Eero Murtomäelle. Vuoden ympäristöavaus -palkinnon sai ministeri Iiro Viinanen.

Liitto järjesti heinäkuussa MTV3:n Porin SuomiAreenalla keskustelun kaivostoiminnan kannattavuudesta Suomen kansantaloudelle. Sen yhteydessä julkistettiin myös tutkimus suomalaisten kaivosasenteista.

Vesivuotta käsiteltiin monipuolisesti myös Luonnonsuojelija -lehdessä.

3.1.2. Sisäinen viestintä

Liiton sisäisessä viestinnässä keskeisiä välineitä olivat muun muassa yhdistysnetti, järjestökirje, sisäiset sähköpostilistat sekä Luonnonsuojelija.

Liiton työntekijöiden ja liittohallituksen käyttöön tarkoitettu sisäinen tietoverkko (intranet) palveli keskeisten dokumenttien ja ohjeiden arkistona. Se toimi näin myös perehdytyksen ja toiminnanohjauksen apuvälineenä.

Sisäisen viestinnän strategian laadinta aloitettiin viestintävaliokunnan ja järjestötyöryhmän yhteistyöllä. Päätyö suunnittelussa toteutuu vuonna 2013.

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO VIESTI yhä tiiviimmin myös Facebookin välityksellä. Sen kommentointimahdollisuus toi viestintään toivottua vuorovaikutteisuutta.

Liitto uudisti sisäisessä viestinnässä keskeisten sähköpostilistojen toimintatapaa ottamalla käyttöön listoille liittymisen ja niiltä eroamisen mahdollistavan Mailman-palvelun. Samalla karsittiin listojen määrää ja selkeytettiin listojen ylläpitovastuita.

3.1.3. Ulkoinen viestintä

TIEDOTUS JA MEDIAYHTEISTYÖ

Ulkoista mediatiedotusta jatkettiin aktiivisesti. Vuoden aikana lähetettiin 89 tiedotetta tiedotusvälineille. Talvivaaran kaivoksen ympäristöongelmat oli loppuvuonna liiton keskeisin tiedotusaihe.

Loppuvuodesta alkaen kyettiin saamaan palautetietoa tiedotteiden läpimenosta liiton käyttämän mediajakelujärjestelmän kehittyessä.

Lehdistötiedotteiden lisäksi keinoja olivat suorat yhteydenotot toimittajiin sekä medialle tarjottavat taustamateriaalit. Viestintä- ja markkinointiyksikkö avusti myös liittoon yhteyttä ottaneita toimittajia löytämään asiantuntevia haastateltavia ja taustatiedon antajia.

LUONNONSUOJELIJA-LEHTI

Luonnonsuojelija-lehden 38. vuosikerta ilmestyi viisi kertaa. Näistä syksyn numero 4 oli kaksoisnumero, jossa julkaisiin 18 sivun laajuinen paikallistoimintaosio. Luonnonsuojelupiirit ja paikallisyhdistykset esittelivät siinä toimintaansa. Näin pystyttiin tarjoamaan tavallista kattavampi katsaus liiton toimintaan ympäri Suomea.

Luonnonsuojelija-lehti tuki koko vuoden ajan liiton toimintaa ja vesiensuojelun teemavuotta muun muassa Vesivuosi-artikkelisarjalla. Myös vuoden aikana tehty kaivosvaihtaminen sai paljon näkyvyyttä lehdessä.

Lehdessä kiinnitettiin toimintavuonna erityisesti huomiota liiton voittojen esittelyyn. Niitä esiteltiin Vesitekojasarjassa, uutisissa sekä vuoden viimeisessä numerossa, jossa koottiin kolmelle sivulle kattaus liiton aikaansaannoksiin vuonna 2012.

Vuoden lopussa verkkosivujen kautta toteutettu lukijakysely osoitti, että lukijat olivat edelleen tyytyväisiä jäsenlehteen. Kyselyyn vastanneet antoivat lehden yleisarvosanaksi 8,3. Luonnonsuojelija-lehteä pidettiin hyvänä jäsenetuna: 70 prosenttia oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Lukijakyselyyn vastasi 63 lukijaa.

ESITTEET JA MATERIAALIT

Toimintavuoden aikana julkaistiin ennen kaikkea saimaanorppaa käsittelevää materiaalia. Päivitetty norppaesite julkaistiin suomeksi, englanniksi ja venäjäksi. Myös Kalasta oikein katiskalla -kampanjan flyerit ja julisteet julkaistiin kolmella kielellä.

KUVALLISUUS

Kuvapankkia rakennettiin ahkerasti. Viestintäharjoittelijat veivät kuvapankkiin yhteensä noin 1700 kuvaa. Jäsenet antoivat liitolle kuvalahjoituksina satoja kuvia. Valokuvausharjoittelija kuvasi syksyllä runsaasti liiton tapahtumia ja tuotemateriaalia. Kuvapankin julkistus ja laajempi käyttöönotto tapahtuu vuonna 2013.

3.1.4. Aikakauslehti Suomen Luonto

Suomen Luonto on liiton kustantama erikoisaikakauslehti, joka tukee liiton tavoitteiden toteutumista aikakauslehden keinoin. Lehti on myös osa liiton varainhankintaa.

Toimintavuosi oli kokonaisuudessaan onnistunut. Levikki ja talous pysyivät vaikeista ajoista huolimatta hyvinä, ja lehti sai paljon myönteistä julkisuutta.

Lehdestä julkaistiin 71. vuosikerta, jonka kokonaissivumäärä oli 848. Lehti ilmestyi kymmenenä liimasidottuna numerona viiden viime vuoden tapaan. Yhden numeron sivumäärä oli 84 paitsi kesäkuussa 92 sivua.

Huhtikuussa Suomen Luonto menestyi erinomaisesti Aikakausmedian Edit-kilpailussa: lehden AD Marika Eerola valittiin vuoden taittajaksi ja silloinen toimittaja Jouni Tikkanen vuoden kirjoittavaksi toimittajaksi. Kansikuvakilpailussa tulimme toiseksi.

Myös joulukuussa 2012 valmistunut lukijatutkimus antoi myönteistä palautetta. Erittäin tyytyväisten osuus oli 68 prosenttia ja kaikkien tyytyväisten (melko tyytyväiset mukaan lukien) peräti 98 prosenttia. Lehteä pidettiin ammattimaisesti toimitettuna ja ajankohtaisena sekä ulkoasultaan ja luetavuudeltaan hyvänä. Lehdet luettiin tarkasti ja monet myös arkistoivat ne.

Tärkeimpänä lukemisen motiivina oli monipuolisen luontotiedon saaminen: 92 prosenttia oli tätä mieltä. Aihepiireistä kiinnostavimpina nousivat linnut, nisäkkäät, kotimaan luontokohteet, lähiluonto ja ajankohtaiset ympäristöaiheet.

Lehden tulostavoite jopa ylittyi hyvin menneen levikkikampanjoinnin, selvästi lisääntyneen irtonumeromyynnin, tehokkaan ilmoitusmyynnin sekä henkilöstömenoissa saatuun säästöjen ansiosta. Tämä siitä huolimatta, että vuoden 2012 alussa tilattaville aikakauslehdille langetettiin yhdeksän prosentin arvonlisävero.

Suomen Luonnon suositussa Facebookissa kävijöiden määrät poikkesivat jyrkästi lukijoiden nettittotumuksista. Lehden Facebook-sivulla ”tykkääjien” määrä nousi tasaisesti ja vuoden lopussa heitä oli jo yli 15 000.

Verkkosivujen uudistamiseen panostettiin paljon. Toukuun alusta Luonnonsuojeluliittoon palkattiin verkkotuottaja, jonka tehtävä on muun muassa valmistella Suomen Luonnon verkkosivu-uudistus. Sivusto avataan keväällä 2013.

Suomen Luonto järjesti jo toisen kerran Luomus-valokuvakilpailun, jonka aiheena oli tällä kertaa vesi ja vesiluonto. Kilpailu sai suuren suosion. Noin tuhat kuvaajaa lähetti siihen yli 4000 digikuvaa. Kilpailun voitti kotkalainen Timo Vesterinen.

Vuoden 2012 virallinen Levikintarkastuksen tarkastama levikki oli 25 715 kpl (LT 28.3.2013). Siinä on mukana keskimääräinen irtonumeromyynti (482 kpl), osa vapaakappaleista (208 kpl), mutta ei arpajaisvoittoja. Laskua edellisvuoteen oli -0,4 prosenttia.

Vuoden 2012 keskimääräinen levikki (irtonumeromyynti mukaan luettuna, mutta ilman vapaakappaleita ja arpajaisvoittoja) oli noin 25 600 kpl. Levikki jäi vajaaksi prosenttia budjetoidusta.

Ilmoitushankinnassa ylitettiin jo sinänsä kova 60 000 euron budjetoitu tavoite. Myös irtonumeromyynti ylitti budje-

AIKAKAUSMEDIA VALITSI SUOMEN LUONNON ad:n Marika Eerolan vuoden 2011 taittajaksi ja Jouni Tikkanen vuoden 2011 kirjoittavaksi toimittajaksi.

toidun tavoitteen noin 10.000 eurolla: myynti oli keskimäärin 566 kpl/numero. Kasvua oli 26 prosenttia.

Syksyllä toimitus valitsi jälleen lukijoiden tekemistä ehdotuksista Vuoden turhakkeen. Kolmanneksitoista Vuoden turhakkeeksi nousi paristoilla toimiva, turha ja jätettä tuottava Dettol No-Touch -saippua-automaatti. Kisaan osallistui noin tuhat ihmistä ja eri ehdotuksia saatiin noin viisisataa.

Suomen Luontoa tarjottiin muissa lehdissä olevilla ilmoituksilla, puhelinmyynnillä, internetissä ja lehden Facebook-sivuilla. Suoramarkkinointi Mega Oy myi tilauksia puhelimitse. Eniten tilauksia saatiin omissa ja muiden kustantajien lehdissä julkaistuista ilmoituksista sekä verkkosivujen kautta. Tuottavin oli perinteinen joululahjatilauskampanja: se toi 3200 tilausta.

Kansallisen Mediatutkimuksen (KMT) mukaan Suomen Luontoa seurasi vuonna 2012 keskimäärin 102 000 lukijaa.

Rautakirjan kanssa jatkettiin yhteistyötä irtonumeromyynissä. Ilmoitushankinnasta vastasi BF Media. Lehti painettiin Hansaprint Oy:ssä.

Lehden julkaisemisesta vastasi päätoimittaja Jorma Laurila.

3.1.5. Verkkoviestintä ja IT- ratkaisut

Verkkosivustojen kehitystä jatkettiin viestintästrategian mukaisesti. Vuonna 2011 aloitettu sivoustuudistus valmistui. Luonnonsuojelupiirien sivustojen yhdistämisen jälkeen liiton pääsivuston päivitys valmistui keväällä 2012. Samalla uudistettiin sivuston ulkoasua, ja lisättiin toiminnallisuksia.

Syksyllä 2012 otettiin käyttöön postilistapalvelin, joka lisäsi automaatiota ja helpotti merkittävästi listojen ylläpitoa.

IT-vastaavan vuorotteluvapaan aikana tehdyistä sijaisjärjestelyistä keväällä 2012 aloitettu yhteistyö Seravo Oy:n kanssa todettiin toimivaksi, ja yhteistyötä päätettiin jatkaa.

Tietohallintasuunnitelman työstäminen alkoi sitä varten perustetun työryhmän tuella.

ENITEN UUSIA JÄSENIÄ LIITTYI VERKKOSIVUJEN KAUTTA (625 JÄSENTÄ).
UUDISTETUT VERKKOSIVUT TOIMIVAT ENTISTÄ PAREMMIN JÄSENHANKINNASSA JA
MAHDOLLISTIVAT TEHOKKAAN NÄKYVYYDEN ERI KAMPANJOILLE.

3.2. Jäsenhankinta ja jäsenhuolto

HENKILÖJÄSENET

Luonnonsuojeluliiton jäsenmäärä väheni edellisvuodesta 1060 jäsenellä eli 3,54 prosenttia.

Maksaneita jäseniä oli joulukuun alussa 28 897. Uusia jäseniä liittyi vuoden aikana 1219, joka on 797 edellisvuotta vähemmän.

Toisaalta eroavien jäsenten määrä pienentyi edellisvuosiin nähden merkittävästi. Eronneita jäseniä oli 18 prosenttia (465 hlöä) vähemmän kuin vuonna 2011. Jäsenhuolto on kehitetty selvittämällä jäsenyydestä eroamisen syitä, ottamalla käyttöön uusia jäsenpalveluita sekä eri jäsenviestinnän keinoin.

Jäsenlaji	2012	2011	Muutos %
Varsinaisia jäseniä	23013	23 609	-2,5
Lahjoittajajäseniä			
(Face to face -kampanjalla)	2935	3368	-12,9
Lahjoittajajäseniä	503	540	-6,9
Perhejäseniä	1907	1946	-2
Opiskelijajäseniä	539	494	9,1
Yhteensä	28 897	29 957	-3,54

Luonnonsuojeluliiton ja Luonto-Liiton jäsenmäärä oli yhteensä 36 194.

RETKET OVAT HYVÄ PAIKKA tehdä jäsenhankintaa. Kun Jämsän seudun luonnonystävät järjesti Luonnokukkien päivänä retken Iso Ryönit -lähdelehtoon, tuli sinne sata paikkakuntalalaista.

Luonto-Liiton jäseniä oli 7297. Jäsenmäärään luetaan kahden edellisen kalenterivuoden aikana jäsenmaksun maksaneet henkilöt.

3.2.1. Jäsenhankintakampanjat – puhelinkampanjoista uusiin kokeiluihin

Alkuvuodesta toteutettiin paikallisyhdistyksille suunnattu Yhdistysten jäsenhankintakampanja, johon osallistui 10 yhdistystä eri puolelta Suomea. Pilottikampanjan aikana yhdistykset hankkivat 127 uutta jäsentä.

Eniten uusia jäseniä liittyi verkkosivujen kautta (625 jäsentä). Uudistetut verkkosivut toimivat entistä paremmin jäsenhankinnassa ja mahdollistivat tehokkaan näkyvyyden eri kampanjoille.

Suomen Luonto -lehden tilaajille toteutettiin puhelinkampanja huhtikuussa ja uutena kokeiluna toteutettiin loka-kuussa puhelinkampanja liidien kautta hankitulle kohderyhmälle. Kampanjoilla hankittiin yhteensä 500 uutta jäsentä. Kaikki 1.9. jälkeen liittyneet jäsenet näkyvät vasta vuoden 2013 jäsenmäärässä.

Syys-lokakuussa liiton Facebookissa käynnistettiin jäsenhankintakampanja, jossa jokainen ajalla 1.9.–30.10. liittynyt uusi jäsen sai liittymislahjaksi norppakuvioisen retkihuivin. Kampanjan tavoitteena oli hankkia 310 uutta jäsentä, yhtä monta kuin saimaannorppia on jäljellä. Kampanja onnistui yli odotusten ja jäseneksi liittyi 404 uutta jäsentä.

JÄSENMÄÄRÄT PIIREITTÄIN

Piiri	Jäseniä 2012	Jäseniä 2011	Muutos %
Etelä-Häme	1570	1 628	-3,56
Etelä-Karjala	789	810	-2,59
Etelä-Savo	854	868	-1,61
Kainuu	284	297	-4,38
Keski-Suomi	1705	1 762	-3,23
Kymenlaakso	960	997	-3,71
Lappi	1130	1 210	-6,61
Pirkanmaa	2870	2 926	-1,91
Pohjanmaa	1095	1 137	-3,69
Pohjois-Karjala	976	1 004	-2,79
Pohjois-Pohjanmaa	1525	1 584	-3,72
Pohjois-Savo	1166	1 217	-4,19
Satakunta	1082	1 109	-2,43
Uusimaa	9700	10 041	-3,4
Varsinais-Suomi	3142	3 313	-5,16
Ulkolaiset	49	54	-9,26
Koko maa	28 897	29 957	-3,54

Jäsenmäärä ei kasvanut minkään piirin alueella kuluneen vuoden aikana. Kulunut vuosi oli toinen perättäinen vuosi, jolloin jäsenmäärä laski kaikissa piireissä.

SYKSYN JÄSENHANKINTAKAMPANJA

toteutettiin ensi kertaa Facebookin tuella.
Lopputulokset oli iloinen yllätys. Liittymislahjaksi
uudet jäsenet saivat retkihuivin.

3.2.2. Jäsenhuolto

Vuoden alussa toteutettiin puhelinkampanja jäsenmaksunsa maksamatta jättäneille jäsenille, joille tarjottiin jäsenyyden uusimista ja selvitettiin samalla syitä jäsenyyden lopettamiselle.

Kerran vuodessa kaikille jäsenille lähetettävää, vuoden 2013 jäsenmaksukirjettä uudistettiin edelleen lisäämällä kirjeseen listaus Luonnonsuojeluliiton aikaansaannoksista sekä parantamalla kirjeen visuaalisuutta.

Jäsenhuollossa otettiin käyttöön liittymistekstiviestit, jotka korvasivat aikaisemman paperisen tervetulokirjeen. Jäseniä kannustettiin mm. Luonnonsuojelija-lehden välityksellä käyttämään sähköistä jäsenpalvelua jäsenasioiden hoidossa, kuten yhteystietojen päivityksessä. Jäsenille suositeltiin vuoden mittaan siirtymistä ympäristöä säästävään, sähköiseen elaskuun. E-laskun oli ottanut käyttöön vuoden lopussa yli 1000 jäsentä.

3.2.3. Jäsenmaksut vuodelle 2012

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON JÄSENMAKSUT JA SUOSITUKSET VUODELLE 2013

VARSINAISEN JÄSENEEN JÄSENMAKSU 32 EUROA

– liiton osuus	16,96 euroa (53 %)
– suositus piirille	8,64 euroa (27 %)
– suositus paikallisyhdistykselle	6,40 euroa (20 %)

PERHEJÄSENEEN JÄSENMAKSU 10 EUROA

– liiton osuus	5,30 euroa (53 %)
– suositus piirille	2,70 euroa (27 %)
– suositus paikallisyhdistykselle	2,00 euroa (20 %)

OPISKELIJAJÄSENMAKSU 23 EUROA

Liiton osuus	11,50 euroa, josta:
– liiton osuus	6,10 euroa (53 %)
– suositus piirille	3,10 euroa (27 %)
– suositus paikallisyhdistykselle	2,30 euroa (20 %)
Luonto-Liiton osuus	11,50 euroa

NUORISOJÄSENMAKSU 1,10 EUROA

ULKOJÄSENMAKSU 330 EUROA

KERTALAHJOITUKSET

Kaikki varsinaisten, perhe- ja opiskelijajäsenten antamat kertalahjoitukset jäävät liitolle.

Nykyisten lahjoittajajäsenten suoraveloituksena maksamat jäsenmaksut jaetaan liitolle, piireille ja paikallisyhdistyksille jäsenmaksusuhteessa (53:27:20) 32 euroon saakka.

KANNATUSJÄSENYRITYSTEN JÄSENMAKSUT

Liikevaihto	Jäsenmaksu
Alle 1 milj. euroa/vuosi	150 euroa
1–2 milj. euroa/vuosi	250 euroa
2–10 milj. euroa/vuosi	500 euroa
10–20 milj. euroa/vuosi	800 euroa
20–50 milj. euroa/vuosi	1200 euroa
yli 50 milj. euroa/vuosi	1600 euroa

KUNTIEN KANNATUSJÄSENMAKSUT PIDETÄÄN ENNALLAAN

Kunnat asukkaita	Jäsenmaksu
Alle 5000	300 euroa
5001–10 000	600 euroa
10 001–20 000	900 euroa
20 001–50 000	1500 euroa
50 001–100 000	2000 euroa
yli 100 000	3000 euroa

KANNATUSJÄSENJÄRJESTÖJEN JÄSENMAÄRÄPERUSTEISET JÄSENMAKSUT

Jäseniä	Jäsenmaksu
500 tai vähemmän	170 euroa
501–5000	310 euroa
5001–50 000	620 euroa
yli 50 000	1210 euroa

3.3. Varainhankinta ja yritys yhteistyö

YKSITYISVARAINHANKINTA

Keväällä toteutettiin lahjoittajajäsenille suunnattu puhelinkampanja. Kampanjan tavoitteena oli kuukausituen korottaminen, liiton ajankohtaisesta toiminnasta kertominen sekä jäsenyyden vahvistaminen. Kampanja onnistui hyvin.

Uutena tukimuotona varainhankinnassa otettiin kesäläyttöön kuukausitukijuus. Kuukausitukija sai valita itselleen sopivimman tukimuodon kolmesta eri vaihtoehdosta, jotka olivat saimaannorpan-, metsän- tai vedensuojelija. Kuukausitukija sai neljä kertaa vuodessa sähköisen uutiskirjeen, jossa hänelle kerrottiin, mitä tuella on saatu aikaan.

Kesän alussa jäsenille lähetettiin sähköinen uutiskirje, jossa pyydettiin kertalahjoituksia mm. vesiensuojelun edistämiseen.

HELSINGIN TUOMIOKIRKON portaille sytytettiin marraskuun 6. päivä kynttilät kalanpyydyksiin hukkuneiden kuuttien muistolle. Tämä kuva tapahtumasta levisi mediassa Kanadaan asti.

UUTENA TUKIMUOTONA VARAINHANKINNASSA OTETTIIN KESÄLLÄ KÄYTTÖÖN KUUKAUSITUKIJUUS. KUUKAUSITUKIJA SAI VALITA ITSELLEEN SOPIVIMMAN TUKIMUODON KOLMESTA ERI VAIHTOEHDOSTA, JOTKA OLIVAT SAIMAANNORPAN-, METSÄN- TAI VEDENSUOJELIJA.

TIMOTORPO

YRITYSYHTEISTYÖ

Yritysyhteistyö on vakiintunut osaksi Suomen luonnonsuojeluliiton varainhankintaa. Sen avulla pystytään toteuttamaan luonnonsuojeluhankkeita, työllistämään asiantuntijoita ja lisäämään liiton näkyvyyttä aktiivisena ja asiantuntevana ympäristönsuojelutoimijana. Yritysyhteistyö toimii myös kanavana liiton toiminnan esittelyssä uusille sidosryhmille.

Luonnonsuojeluliitto solmi jatkoyhteistyösopimukset pitkäaikaisten kumppaniensa Suomen Lähikaupan ja Lumenen kanssa. Etelä-Karjalan Osuuskaupan kanssa solmittiin pitkäkestoinen yhteistyö saimaannorpan suojelemiseksi. Tunusomaista liiton yritysyhteistyölle oli sopimusten pitkäkestoisuus ja kumppanuuksien rakentaminen. Vuoden mittaan käytiin useita keskusteluja myös uusien yritysten kanssa

---

VIRTAVESIEN KUNNOSTUSTALKOISSA ehditään vaihtaa myös ajatuksia. Vasemmalla Pohjanmaan piirisihteeri Teemu Tuovinen, joka on koordinoinut pitkäjänteisesti lukuisia kunnostushankkeita.

---

mahdollisen yhteistyön käynnistymisestä seuraavan vuoden aikana. Vuoden lopulla käynnistettiin työ liiton kannatusyrityskonseptin uusimiseksi.

Yhteistyö jatkui edelleen LähiTapiolan (entinen Tapiola), Finnairin, Hertzin, VR:n, Body Shopin ja GreenBuildin kanssa.

PERHOSET REAGOIVAT herkästi ilmaston ja olosuhteiden muuttumiseen. Hohtosinisiipi kesäisellä niityllä.

LIITON TALOUDELLINEN TILANNE salli tuloksellisen ympäristötyön. Organisaatiorakenteen uudistumisen jälkeinen vuosi tuotti tulosta muun muassa tehostuneen varainhankinnan muodossa. Liiton toimintaa tukemaan liittyi uusia yritysyhteistyökumppaneita. Liiton toiminnansuunnittelua kehitettiin.

4.1. Järjestön tila

Toimintavuosi oli ensimmäinen uusitulla organisaatiota- rakenteella. Kevään aikana uusi työnjako alkoi tuottaa tulosta muun muassa tehostuneen varainhankinnan muodossa. Samalla yhteistyötä aktiivisten piirien ja yhdistysten kanssa pyrittiin kehittämään. Tältä osin tilanne näyttäisi helpottuvan kun uusi vapaaehtoistyön koordinaattori aloittaa työnsä keskuustoimistolla keväällä 2013.

Muutaman vuoden hiljaiselon jälkeen myös yhä useampi yritys tarjoutui liiton yhteistyökumppaniksi. Sen sijaan jäsenhankinnassa kärsittiin merkittävä takaisku kun Poliisihallitus kielsi kuukausilahjoittajia koskevan feissauksen jäsenhankintakampanjoiden yhteydessä. Vastoinkäymisistä huolimatta liiton talousarvio onnistuttiin pitämään tasapainossa tiukan budjettikurin ansiosta.

4.1.1. Järjestön kehittämishankkeet

Järjestön kehittämishankkeet toteutuivat toimintasuunnitelman mukaisesti. Toiminnansuunnittelua kehitettiin sitä varten perustetussa työryhmässä. Ryhmässä uudistettiin mm. suunnittelukalenteri, joka kuvaa suunnitteluprosessin kolmivuotissyklin aikataulua. Myös asiakirjojen - kuten toimintasuunnitelman ja vuosikertomuksen - sisältöä ja rakennetta kehitettiin.

Tulevaisuuden liitto-organisaatiota pohtiva rakennetyöryhmä aloitti toimintansa vuonna 2011 ja sai työnsä päätökseen vuoden 2012 aikana. Enemmistö piireistä ja paikallisyhdistyksistä kannatti organisaatorakenteen säilyttämistä

kolmiportaisena. Rakennetyöryhmän selvityksen perusteella kannatettiin kuitenkin nykymallin kehittämistä joustavamman vapaamuotoisia toimintaryhmiä kehittämällä. Toimintaryhmien kehittämistyö sai alkunsa loppuvuodesta 2012 piireille ja yhdistyksille suunnatun kyselyn suunnittelulla. Kyselyllä on tarkoitus kartoittaa luonnonsuojeluliiton toiminnan piirissä jo toimivat toimintaryhmät sekä tarpeet niiden kehittämiseksi. Toimintaryhmien kehittämistyö jatkuu vuonna 2013.

Toimintaryhmien kehittämisen lisäksi liiton vapaaehtoistyötä kehitettiin suunnittelemalla vapaaehtoispankkia liiton verkkosivuille. Vapaaehtoispankin tarkoituksena on luoda kevyempiä osallistumisen tapoja ja saattaa yhteen samasta asiasta kiinnostuneet ihmiset. Vapaaehtoistyön ja -toiminnan kehittäminen jatkuu vuonna 2013.

Luonnonsuojeluliitto käynnisti vuoden 2012 aikana tiiviimmän yhteistyön Luonto-Liiton kanssa ja järjestöt koontuivat mm. yhteisille Syyspäiville pohtimaan mahdollisia yhteistyömuotoja. Tarkoituksena on, että järjestöt voisivat tehdä tiiviimpää yhteistyötä erityisesti paikallistasolla ja yhdistää tukitoimintojaan, kuten palkanlaskentaa ja taloushallintoa. Yhteistyön tiivistämistä jatketaan vuoden 2013 aikana.

4.1.2. Järjestökoulutus ja työpajatoiminta

Liiton järjestökoulutukseen sisältyi keväällä toteutetut aluetyöntekijöiden koulutuspäivät ja syksyllä järjestetyt syyspäivät.

VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMISESSÄ on yhtenä vahvuutena liiton pitkäaikainen perinne talkootyössä. Kuvassa talkoolaisia Pohjois-Pohjanmaan Hirvisuon ennallistuksessa.

Aluetyöntekijöiden koulutuspäivillä 16.–17.2. käsiteltiin ajankohtaisia teemoja, kuten liiton verkkosivu-uudistusta, kaivosbuumia, vesivuotta sekä ympäristönsuojelulain uudistamista. Työpajoissa taas pohdittiin ajankäytön hallintaa ja harjoittelijoiden käyttöä piirissä. Kaksipäiväisillä koulutuspäivillä aluetyöntekijöille järjestettiin myös esiintymiskoulutusta ulkopuolisen konsultin johdolla.

Syyspäivät järjestettiin nyt toista kertaa. Suuren suosion saavuttanut kaksipäiväinen koulutusviikonloppu järjestettiin 1.–2.9. Vesalan leirikeskuksesta, Jyväskylässä, yhteistyössä nuorisojärjestö Luonto-Liiton kanssa. Syyspäiville osallistui yli sata aktiivia ja luottamustoimista Luonnonsuojeluliiton ja Luonto-Liiton paikallisyhdistyksistä, piireistä ja keskustoimistoilta. Päivien tavoitteena oli järjestön eri tasoilla työskentelevien ihmisten tapaaminen sekä yhteistyön tiivistäminen.

Ensimmäisenä päivänä vierailevana luennoitsijana järjestötoiminnan tulevaisuudesta puhui Tommi Laitio Demos Helsingistä. Työpajatyöskentely jakautui 13 eri työpajaan aiheinaan mm. sudet, metsät, kestävä luonnonvaratalous, ympäristöririkokset sekä useampi järjestötoimintaa tukeva työpaja. Mahdollista oli myös osallistua Jyvässeudun sieniseuran vetämään sienityöpajaan. Toisena päivänä syyspäivillä vieraili ympäristösihteeri Kalle Laitinen kertomassa turpeen kiviin vaikutuksista vesistöihin. Toisena päivänä purettiin myös työpajojen tulokset ja retkeiltiin kaupunkiluontokohdeissa Jyväskylän Harjulla.

Lisäksi keskustuomistolta vierailtiin piireissä aktiivisesti koko vuoden ajan. Keskustuomiston henkilöstöä vieraili piireissä mm. jäsenhankinnan, yhdistyshallinnon ja vesivuoden tiimoilta. Vuoden aikana vierailtiin yhteensä kymmenessä piirissä. Tapaamisissa oli mukana myös yhdistysten edustajia. Tämän lisäksi yhdistyksissä vierailtiin jonkin verran vuoden aikana.

4.1.3. Luontoharrastus

Luonnonsuojeluliitto toteutti koulutustoimintaa yhdessä OK-opinokeskuksen ja Opintotoiminnan keskusliiton kanssa. Liitto käytti yhdessä piirien ja yhdistysten kanssa valtionapuun oikeuttavia opetustunteja yhteensä 180 tuntia. Koulutustoimintaan saatiin valtionapua yhteensä 4126,67 euroa. Tästä piirien ja yhdistysten järjestämille kursseille, leireille ja talkoisiin ohjautui suoraan 2662,67 euroa.

4.2. Järjestöhallinto

4.2.1. Liittovaltuusto kokoontui Ähtärissä ja Lammilla

Vuosi 2012 oli vuonna 2010 liittokokouksessa valitun valtuuston toinen toimintavuosi. Valtuuston puheenjohtajana toimi Tuire Laurinolli ja varapuheenjohtajana Riitta Luntti.

VALTUUSTON JÄSENET JA YLEISVARAJÄSENET PIIREITTÄIN

ETELÄ-HÄME: Matti Laurila, varalla Jouko Alhainen ja Heikki Niinimäki

SYYSPÄIVISTÄ on tullut lyhyessä ajassa suosittu tapahtuma. Ne kokoavat järjestön eri tasoilla työskentelevät yhteen.

ETELÄ-KARJALA: Kimmo Saarinen, varalla Pirjo Iivanainen ja Juha Juuti

ETELÄ-SAVO: Riitta Luntti, varalla Stephen Condit ja Jarmo Kivinen

KAINUU: Mikko Keränen, varalla Johan Heino ja Marjo Kyllönen

KESKI-SUOMI: Markku Julkunen, varalla Matti Aalto ja Liisa Karhu

KYMENLAAKSO: Pekka Raukko, varalla Riku Rinnekangas ja Risto Hamari,

LAPPI: Markku Kuortti 10.5.2011 asti, varalla Liisa Kiuru ja Pekka Nyman,

PIRKANMAA: Timo Tamminen ja Matti Närvä, varalla Anneli Pekkala-Jalava ja Matti Pirhonen

POHJANMAA: Hannu Lehtiö, varalla Hannu Tuomisto ja Kirsi Haapamatti

POHJOIS-KARJALA: Veli-Matti Sorvari, varalla Kari Antikainen ja Jenni Miettunen

POHJOIS-POHJANMAA: Esko Saari, varalla Tarja Pasma ja Saara Salmela

POHJOIS-SAVO: Jussi Koponen, varalla Mauri Tiainen ja Martti Vuorinen

Satakunta: Markku Suominen, varalla Terttu Routsu ja Sepo Varjonen

UUSIMAA: Riku Cajander, Mia Holopainen, Mikko Niskasaari, Helena Rantanen, Leo Stranius ja Hilikka Toivonen, varalla Anu Heikkilä, Antti Tanskanen, Jyrki Ikonen, Pasi Raipola, Esa Lehtinen ja Anneli Mikkonen

VARSINAIS-SUOMI: Katja Samsten ja Emma Kosonen, varalla Maria Laaksonen ja Sanna Autio

LUONTO-LIIITTO: Hanna Kaisa Hellsten, Theo Kurtén ja Kalle Ristikartano, varalla Ilmari Karonen, Marika Lax, Kaisa Tolvanen

VALTUUSTO VALITSI ENSIMMÄISTÄ KERTAA TOIMINNANJOHTAJAN. EERO YRJÖ-KOSKINEN VALITTIIN JATKAMAAN SLL:N TOIMINNANJOHTAJANA SEURAAVAN KUUSIVUOTISKAUDEN.

KEVÄTKOKOUS

Liittovaltuuston sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 21.–22.4.2012 Ähtärissä hotelli Mesikämmenen tiloissa. Kokouksessa oli läsnä puheenjohtajan lisäksi 22 äänivaltaista valtuuston varsinaista tai varajäsentä. Kokouksessa oli edustettuna 13 luonnonsuojelupiiriä sekä Luonto-Liitto. Valtuutettujen lisäksi kokoukseen osallistui liittohallituksen jäseniä, liiton toimihenkilöitä ja piirin ja paikallisyhdistyksen edustaja.

Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksessa päätettiin mm. Luonnonsuojeluliiton nykyisten tilojen myyntiä koskevasta menettelytavasta. Lisäksi valtuusto valitsi ensimmäistä kertaa toiminnanjohtajan. Eero Yrjö-Koskinen valittiin jatkamaan SLL:n toiminnanjohtajana seuraavan kuusivuotiskauden.

Kokouksessa käytiin myös lähetekeskustelu markkinointistrategiasta, linjattiin luonnonsuojelustrategian jatkotyö sekä käynnistettiin vuoden 2013 toiminnan suunnittelu. Kokous antoi julkilausuman aiheesta ”Pohjanmaalla soiden tuhoaminenkin on suurta”.

VALTUUSTON YLIMÄÄRÄINEN KOKOUS

Valtuuston ylimääräinen kokous pidettiin 29.9. Helsingissä. Kokouksessa oli läsnä puheenjohtajan lisäksi 19 äänivaltaista valtuuston jäsentä tai varajäsentä. Kokouksessa oli edus-

tettuina 11 luonnonsuojelupiiriä sekä Luonto-Liitto. Lisäksi kokouksessa oli läsnä liittohallituksen jäseniä ja liiton toimihenkilöitä.

Valtuusto kokoontui ylimääräiseen kokoukseen päättämään liiton omistamia toimitiloja koskevasta myyntitoimeksiannosta, hallituksen valtuuksista hoitaa myynti sekä myynnin toteutuessa varojen käyttöä koskevasta linjauksesta. Valtuusto hyväksyi yksimielisesti liittohallituksen esityksen myyntitoimeksiannosta ja vähimmäishinnasta sekä antoi hallitukselle valtuudet annettujen ehtojen täytyessä päättää toimitilojen myynnistä. Lisäksi valtuusto päätti, että toimitilojen varat käytetään ensisijaisesti sellaisten uusien toimitilojen ostamiseen, joihin liittyvät taloudelliset riskit ovat nykyistä pienemmät. Toimitilojen vuokraaminen ja pääoman sijoittaminen muulla tavoin on toissijainen vaihtoehto. Toimitilojen ostamisesta tai vuokraamisesta päättää valtuusto.

SYYSKOKOUS

Liittovaltuuston sääntömääräinen syyskokous pidettiin 24.–25.11. Lammin biologisella asemalla. Kokouksessa oli läsnä puheenjohtajan lisäksi 22 äänivaltaista valtuuston varsinaista tai varajäsentä. Kokouksessa oli edustettuna 13 luonnonsuojelupiiriä sekä Luonto-Liitto. Valtuutettujen lisäksi kokoukseen osallistui liittohallituksen jäseniä, liiton toimihenkilöitä, paikallisyhdistyksen edustaja Iisalmesta sekä hallitusehdokkaita.

Valtuusto vahvisti kokouksessaan mm. vuoden 2013 toimintasuunnitelman ja talousarvion. Kokouksessa hyväksyttiin markkinointistrategia sekä liiton sääntömuutoksen ja kolmivuotisuunnitelman ensimmäiset luonnokset. Lisäksi kokouksessa käytiin lähetekeskustelu Talvivaarasta. Myös julkilausuma käsitteli Talvivaaraa.

Hallitusvaalien osalta erovuoroisista jäsenistä valittiin uudelleen kaksivuotiskaudelle Laura Manninen ja Vesa Luhta. Entinen hallituksen varajäsen Tarja Heikkonen valittiin varsinaiseksi jäseneksi. Uusina jäseninä hallitukseen valittiin kaksivuotiskaudelle Johan Heino Kainuun piiristä sekä kaudelle 2013 Ari Aalto Keski-Suomen piiristä. Varajäseniksi syysvaltuusto valitsi Jakke Mäkelän Varsinais-Suomesta ja Henrik Kettusen Uudeltamaalta. Kaiken kaikkiaan hallitukseen oli ehdolla kymmenen henkilöä.

Kokouksessa julkistettiin myös Iisalmen Luonnonystävät ry:n valinta vuoden paikallisyhdistykseksi.

4.2.2. Liittohallitus

Liittohallitus kokoontui vuoden aikana kaikkiaan 11 kertaa. Lisäksi hallitus piti kaksi sähköpostikokousta.

Liittohallituksen varsinaisia jäseniä olivat Risto Sulkava (pj.), Heli Jutila (varapj.), Helvi Heinonen-Tanski, Hanna Kaisa Hellsten, Vesa Luhta, Laura Manninen, Sirkku Manninen, Riku Rinnekangas, Heikki Simola ja Pertti Sund-

LIITTOHALLITUS KOKOONTUI kuukausittain kesätaukoa lukuun ottamatta. Useimmiten kokouspaikkana oli Helsingin Alppilassa sijaitseva keskustuomisto.

KESKUSTOIMISTOSSA TYÖSKENTELEVÄ
siviilipalvelusmies osallistuu omalla tavallaan
maan puolustukseen.

LIITTOHALLITUKSEN JÄSENIÄ vuonna 2012. Kuvassa vasemmalta Raija-Riikka Stenbäck, Tarja Heikkonen, Riku Rinnekangas, Heli Jutila, Risto Sulkava, Helvi Heinonen-Tanski, Sirkku Manninen ja Vesa Luhta.

qvist. Hallituksen varajäseniä olivat Tarja Heikkonen ja Reija-Riikka Stenbäck.

Syyskuun lopulla Hellsten luopui hallituksen jäsenyydestä. Rinnekangas ilmoitti erostaan vuoden lopulla.

Hallituksen jäsenet osallistuivat kokouksiin seuraavasti: Risto Sulkava (13/13), Heli Jutila (13/13), Helvi Heinonen-Tanski (13/13), Hanna Kaisa Hellsten (6/10), Vesa Luhta (10/13), Laura Manninen (12/13), Sirkku Manninen (13/13), Riku Rinnekangas (13/13), Heikki Simola (11/13) ja Pertti Sundqvist (11/13). Hallituksen varajäsenistä Tarja Heikkonen osallistui kokouksiin 11 kertaa ja Reija-Riikka Stenbäck kahdeksan kertaa. Valtuuston puheenjohtaja Tuire Laurinolli osallistui hallituksen kokouksiin 10 kertaa.

4.2.3. Valiokunnat, toimikunnat ja työryhmät

VIESTINTÄVALIOKUNTA

Laura Manninen (pj.), varsinaiset jäsenet Riku Cajander, Päivi Häikiö, Hannu Karvonen, Matti Kytömäki, Markku Lappalainen, Jukka-Pekka Nykänen ja Pertti Sundqvist. Valiokunta kokoontui neljä kertaa.

JÄRJESTÖTYÖRYHMÄ

Riku Rinnekangas (pj.), varsinaiset jäsenet Ursula Immonen, Hannu Karvonen, Hannu Lehtiö, Petro Pynnönen, Pekka Tenhunen ja Riitta Luntti. Työryhmä kokoontui kuusi kertaa.

TALOUSVALIOKUNTA

Vesa Luhta (pj.), varsinaiset jäsenet Risto Hamari, Pertti Sundqvist, Hillka Toivonen, Sanna Saarnio ja Pasi Raipola. Valiokunta kokoontui kahdeksan kertaa.

LUONNONSUOJELUVALIOKUNTA

Heli Jutila (pj.), varsinaiset jäsenet Riku Cajander, Juha Jurvelius, Tanja Karpela, Jere Nieminen, Pekka Nyman, Anita Miikkulainen, Seppo Ojala ja Maikki Peltola. Valiokunta kokoontui seitsemän kertaa.

YMPÄRISTÖKASVATUSTOIMIKUNTA

Tarja Heikkonen (pj.), varsinaiset jäsenet Malva Green, Risto Hamari, Päivi Tarhi, Jaana Hiltunen, Marjatta Sykkö ja Heikki Niinimäki. Toimikunta kokoontui kuusi kertaa.

ORGANISAATIOMUUTOKSEN SEURANTATYÖRYHMÄ

Risto Sulkava (pj), Heini Jalava, Laura Manninen, Sirkku Manninen, Matti Nieminen ja Eero Yrjö-Koskinen.

PALKITSEMISTYÖRYHMÄ

Hanna Kaisa Hellsten (pj.), varsinaiset jäsenet Vesa Luhta, Terho Poutanen, Heikki Simola, Leo Stranius ja Risto Sulkava. Työryhmä kokoontui neljä kertaa.

JUHLAVUOSITYÖRYHMÄ

Heikki Simola (pj.), Helvi Heinonen-Tanski, Laura Manninen, Matti Nieminen ja Eero Yrjö-Koskinen. Työryhmä kokoontui neljä kertaa.

KESTÄVÄN TUOTANNON JA KULUTUKSEN TYÖRYHMÄ

Laura Räsänen (pj.), lisäksi mukana oli joukko kohtuutalousskeskustelun kautta mukaan tulleita kestävästä tuotannosta ja kulutuksesta kiinnostuneita aktiiveja. Työryhmä kokoontui viisi kertaa.

4.2.4. Tilintarkastajat

Toimintavuonna Suomen luonnonsuojeluliiton tilintarkastajina toimivat KHT Pertti Hiltunen ja KHT Kaija Tuominen sekä varatilintarkastajina KHT Minttu Ristiniitty ja KHT Erkki Manner. Valvontatilintarkastajana on toiminut KHT Kaija Tuominen.

4.2.5. Mitalit, ansiomerkit ja ympäristöpalkinnot

Luonnonsuojeluliiton hallitus myönsi liiton juhlamitalin Eero-Pekka Paavolaiselle ja Arto Freyille.

Luonnonsuojeluliitto palkitsee toimijoitaan hopeisilla ja kultaisilla ansiomerkeillä. Ansiomerkkejä myönnetään henkilöille, jotka ovat edistäneet liiton ja sen alaisten järjestöjen toimintaa tai ovat muuten toimineet merkittävästi luonnon- ja ympäristönsuojelun edistämiseksi. Kultainen ansiomerkki myönnetään vähintään 20 vuoden ajan ja hopeinen ansiomerkki vähintään 10 vuoden ajan menestyksellisesti toimineelle jäsenelle.

Liittohallitus myönsi vuonna 2012 kultaisia ansiomerkkejä seuraavasti:

Juhani Koivu (Etelä-Hämeen piiri), Kimmo Saarinen (Etelä-Karjalan piiri), Katja Viberg (Helsinki), Jari Huhtala (Helsinki), Esko Puro (Espoon ympäristöyhdistys), Veikko Solantie (Espoon ympäristöyhdistys), Kaija Niitepöld (Jär-

venpään ympäristöyhdistys ry), Sirkka Savonmäki (Järvenpään ympäristöyhdistys ry), Harri Åström (Järvenpään ympäristöyhdistys ry)

Hopeinen ansiomerkki myönnettiin seuraaville henkilöille: Kirsi Raulo (Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys), Pasi Raipola (Espoon ympäristöyhdistys), Stephen Venn (Espoon ympäristöyhdistys), Sini Harkki (Helsinki), Riku Lumiaro (Uudenmaan ls-piiri).

Vuoden 2012 ympäristöpalkinnot myönnettiin Luonnontieteelliselle keskusmuseolle ja Eero Murtomäelle. Vuoden ympäristöaloite -palkinto myönnettiin ministeri Iiro Viinalle.

4.2.6. Jäsenyydet

KANNATUSJÄSENET

Yritykset voivat osallistua vapaaehtoiseen luonnon- ja ympäristönsuojelutoimintaan liittymällä Suomen luonnonsuojeluliiton kannatusjäseniksi. Kannatusjäsenien jäsenmaksut käytetään ajankohtaiseen toimintaan. Kannatusjäseninä oli vuoden lopussa 49 yritystä, kaksi vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Aalto Oy
Arkkitehtiyhtymä A6 Oy
Cloud9 Oy
Dementiahoitokoti Dagmaaria Oy
D-mat Oy
EfiCode Oy
Ekointernet Oy
Galleria Karaija
Hansaprint Oy
Hiskinmäen Eläinsairaala Oy
EuroNet Trading
Genencor International Oy Hangon Tehdas
Hagson - Provitek Oy
InDomo Oy Ltd
JN-Solar
Jyväskylän messut Oy
Kauneushoitola Karpalo
Kesko Oyj
Kon-Tiki Tours Oy
Kotka Maretarium Oy
Kuralan Kartanotila Oy
Kuusakoski Oy
Lassila & Tikanoja Oyj
Länsi-Helsingin Kirjanpito Oy
Macpine Oy
Mainostoimisto Media M1
Metsäpalvelu Päivinen
Mikebon Oy
Moln Oy
NorppaArt
Nummiharjun Luomu- ja suoramyynti Oy Gardenia-Helsinki Ab
Perniön Taimisto
Piipanoja Oy
Pohjanmaan Kaluste Oy
Prunus Asianajotoimisto Oy
Raisio Yhtymä
Riihimäen Messut Oy
SOK
Synthes Oy

LIITTOHALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA Risto Sulkava on kotoisin Keuruulta ja koulutukseltaan biologi. Hän on väitellyt filosofian tohtoriksi saukkojen ekologiasta.

Suomen Bioteekki Oy
Suomen Kirjailijaliitto r.y.
Suomen Palautuspakkaus Oy
Tampereen Kalastusväline Oy
Tapiola-ryhmä
Teo-Pal Oy Ab
Turotim Oy
Uulatuote Oy
YAP Oy

ULKOJÄSENET

Ulkojäsenet ovat toimialueeltaan ja merkitykseltään valtakunnallisia järjestöjä, jotka kannattavat liiton tarkoitusta. Ulkojäsenien määrä on pysynyt ennallaan. Liiton ulkojäseninä olivat seuraavat 12 järjestöä:

Biologian ja maantieteen opettajien liitto
BirdLife Suomi
Marttaliitto
Metsäalan Toimihenkilöliitto METO
Metsänhoitajaliitto
Suomen riistakeskus
Suomen Kotiseutuliitto
Suomen Luonnonvalokuvaajat
Suomen Mehiläishoitajain Liitto
Suomen Metsästäjälitto
Suomen Partiolaiset
Työväen Urheiluliitto TUL

4.3. Liiton henkilöstö

Keskustoimiston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluivat toimintavuonna: toiminnanjohtaja Eero Yrjö-Koskinen, johtava asiantuntija Ilpo Kuronen, suojelukoordinaattori Hannele Ahponen, metsäasiantuntija Harri Höltän opintovapaan sijaisena Sini Eräjää, erityisasiantuntija Tapani Veistola, suo-

jelupäällikkö Jouni Nissinen, suojeleasantuntija Teemu Ketusen työvapaan sijaisena venla Virkamäki ja Hanna Hakko, ekoenergiavastaava Riku Eskelinen, jäsen- ja lahjoitusvastaava Heini Jalava, järjestövastaava Heidi Salonen, viestintäpäälikkö Matti Nieminen, Luonnonsuojelija-lehden toimittussihteeri Liisa Hulkko, verkkotoimittaja Noora Hildenin sijaisena Maura Haimola 31.10. asti ja Maija Lielähti 22.10. alkaen, rekisterinhoitaja Irma Kaitosaari, yritysysteistyövastaava Pirjo Itkonen, IT-vastaava Pekka Saari 1.9. alkaen, IT-vastaavan sijaisena Bo Granlund 26.4. asti ja Miikka Törmänen 14.6.-7.9. välisen ajan ja talouspäälikkö Pekka Kassila.

Aluepäällikköinä ovat toimineet Hannu Klemola (Varsinais-Suomi), Kaarina Tiainen (Etelä-Karjala) ja Merja Ylönen (Pohjois-Pohjanmaa).

Määräaikaisissa tehtävissä toimi vuoden aikana kaikkiaan 12 henkilöä, joiden työpanos oli yhteensä 5,8 henkilötyövuotta.

Suomen Luonto -lehden päätoimittajana toimi Jorma Laurila, toimituspäällikkönä Antti Halkka, AD-tahtajana Marika Eerola sekä toimittajina Alice Karlsson ja Johanna Mehtola. Toimittaja Juha Kauppinen palasi virkavapaalta 1.4.–31.8. väliseksi ajaksi. Kauppisen sijaisena toimi Jouni Tikkanen 10.2. asti. Kauppinen jäi hoitovapaalle 1.9. lähtien. Anna Kaisa Vänttinen aloitti verkkotuottajana 1.5. Ismo Rautiainen oli harjoittelijana 1.10.–31.12. Toimituksen assistenttina toimi Elina Juva. Siivoojana jatkoi Lenakreetta Hakala.

TOIMINNANJOHTAJA Eero Yrjö-Koskinen Heinävedellä Luonnonsuojeluliitolle testamentatulla majavalammen rannalla.

Koulumetsäkoordinaattorina työskenteli Virpi Sahi ja hankkeen projektisihteerinä syksyn ajan Jenni Hämäläinen. Ympäristökasvatustoimikunnan sihteerinä toimi aluepäällikkö Kaarina Tiainen.

SLL:n saimaannorppakoordinaattorina toimi Kaarina Tiainen (50% työaika). SLL:n norppatyötä teki myös Etelä-Savon luonnonsuojelupiirin toiminnanjohtaja Timo Luostari (mm. ”Kalasta oikein katiskalla” -hankkeen järjestelyt).

Janne Käpylehdon seuraajaksi energiatehokkuusasiantuntijaksi tuli Risto Saarikivi.

Vuoden aikana toteutettiin organisaatiouudistuksesta johdun sekä keväällä että syksyllä työhyvinvointikysely sekä kaksi työhyvinvointiin liittyvää työhyvinvointipäivää.

Henkilöstöasioita kehitettiin työhyvinvointiryhmässä. Työhyvinvointiryhmä kokoontui vuoden 2012 aikana seitsemän kertaa. Ryhmä keskittyi organisaatiouudistuksen seurantaan mm. käymällä läpi työhyvinvointikyselyjen tulokset. Työhyvinvointiryhmä kehitti myös vuoden aikana perehdyttämiskäytäntöjä ja suunnitteli henkilökunnan virkistystoimintaa.

LIITON ALUEELLISEN JA VALTAKUNNALLISEN TOIMINNAN PÄÄASIAISSINA RAHOITUSLÄHTEINÄ OLIVAT JÄSENMAKSUTUOTOT, SUOMEN LUONTO -LEHDEN NETTOTUOTOT, VALTIONAPU JA YRITYSYHTEISTYÖN TUOTOT.

4.4. Talous

4.4.1. Suomen luonnonsuojeluliitto

YLEISTÄ

Toimintavuoden talousarvio oli laadittu 530 euroa ylijäämäiseksi. Tulos jäi 2800 euroa alijäämäiseksi valtuuston ylimääräisen kokouksen ja kaivosasioihin liittyvän toiminnan ja kulujen johdosta.

Varsinaisen toiminnan kulujäämä (1 543 800 euroa) oli 105.800 euroa ja varainhankinnan nettotuotto (1 135 000 euroa) 100 000 euroa edellisvuotta pienempi.

Liiton talouspäälikkönä toimi Pekka Kassila. Talouden suunnittelua ja seurantaa ohjasi talousvaliokunta, jonka puheenjohtajana toimi Vesa Luhta.

VARAINHANKINTA

Jäsenmaksutuotot (1 120 600 euroa) laskivat edellisestä vuodesta 4,3 prosenttia (50 000 euroa) ja jäsenmäärä laski 3,5 prosenttia. Jäsenmaksutuotot laskivat jäsenmäärää jyrkemmin lahjoittajajäsenten osuuden pienentyessä. Loppuvuonna maksaneita jäseniä oli 28 897.

Norppa/Ykkösbonus -kanta-asiakasjärjestelmän kautta sekä useita kampanjoita toteuttamalla saatiin lahjoituksina yhteensä 94 700 euroa. Royaltymaksuja kertyi 11 400 euroa ja Oy Veikkaus Ab:n luontoarvoista 39 400 euroa.

Suomen Luonnon hyvän levikki- ja irtonumeromyynnin kehityksen sekä onnistuneen ilmoitusmyynnin ansiosta lehden tulos (243 000 euroa) ylitti asetetun tavoitteen 21 prosentilla.

Valtionapu 405 000 euroa nousi edellisestä vuodesta 5000 eurolla.

Liiton alueellisen ja valtakunnallisen toiminnan pääasiallisena rahoituslähteenä ovat jäsenmaksutuotot, Suomen Luonnon nettotulot sekä yritys yhteistyöstä saatavat tuotot. Valtion yleisavustuksella rahoitetaan noin 18 prosenttia liiton toiminnasta.

Kokonaistuotot liiton talousarviossa vuodelle 2013 ovat n. 3,4 miljoonaa euroa, josta Suomen Luonnon kustannusten jälkeen liiton toiminnan rahoitukseen jää yhteensä 1,9 miljoonaa euroa.

TULOS

Liiton kokonaistuotot toimintavuonna olivat 3 651 500 euroa, kun edellisvuoden vastaavat tuotot olivat 3 801 230 euroa. Toiminnan kulut olivat 3 654 300 euroa ja alijäämä -2800 euroa. Edellisvuoden kulut olivat 3 772 600 euroa ja ylijäämä 28 663 euroa.

Valtion yleisavustuksen osuus kokonaistuotoista oli edellisvuoden tapaan 11,1 prosenttia.

VUODEN 2013 TALOUSARVIONÄKYMÄT

Vuoden 2013 kokonaistuottobudjetti kasvaa edellisvuodesta

10,5 prosenttia. Kasvu syntyy yritys yhteistyökumppanuuk-sien myötä. Pääyhteistyökumppaneina jatkavat Suomen Lähikauppa, LähiTapiola-ryhmä sekä Etelä-Karjalan Osuuskauppa. Jäsenmaksutuottojen ei odoteta kasvavan. Suomen Luonnon tuloksen arvioidaan jäävän jonkin verran vuoden 2012 tulosta pienemmäksi. Valtion yleisavustuksen määrän arvioidaan pysyvän edellisvuoden tasolla. Vuoden 2013 talousarviossa tuotot ja kulut ovat tasapainossa ja kauden yli/alijäämätavoite on 0 euroa.

4.4.2. Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy

Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy:n toiminta on keskittynyt voimakkaasti yrityksille kohdistettaviin kalenteri-, paperi- ja joulukorttimyyntiin. Yrityksen tilikausi oli 1.9.2011–31.8.2012. Edellinen 31.8.2012 päättynyt tilikausi oli 21 184 euroa tappiollinen.

Tilikauden aikana yhtiön palveluksessa oli kolme kokopäiväistä vakituista työntekijää.

Yhtiön toimintaa johti talouspäälikkö Pekka Kassila. Yhtiökokous valitsi 27.10.2012 hallituksen varsinaisiksi jäseniksi Esko Vuorisen (pj), Heikki Simolan, Risto Sulkavan ja Hanna-Kaisa Hellstenin sekä varajäseneksi Eero Yrjö-Koskisen.

Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy käynnisti kesällä uuden verkkokaupan kehittämishankkeen. Uusi verkkokauppa lanseerataan vuoden 2013 alkupuolella ja siihen yhdistetään syksyllä 2012 takaisin Suomen luonnonsuojeluliiton alle hankittu Luontokauppa -niminen verkkokauppa. Uudistetun verkkokaupan avulla pyritään kasvattamaan kuluttajakauppaa ja tarjoamaan uusia luonnonsuojeluteemaan sopivia tuotteita.

Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy:n tilintarkastajana toimi KHT Kaija Tuominen ja varatilintarkastajana KHT Camilla Viherlaakso.

4.4.3. Suomen Luonnonsuojelun Säätiö

Suomen Luonnonsuojelun Säätiö jakaa sille lahjoitettujen varojen tuotolla ja saamallaan lahjoituksilla apurahoja luonnon- ja ympäristönsuojelua edistävään tieteelliseen, taiteelliseen ja kirjalliseen työhön, koulutukseen sekä kansalaisjärjestöjen toimintaan.

Säätiön hallituksessa toimivat Suomen luonnonsuojeluliiton edustajina eläintieteen dosentti, FT Timo Helle (puheenjohtaja) ja ympäristötieteen dosentti, FT Heikki Simola, Luonto-Liiton edustajina luontokartoittaja Olli Manninen ja nuorempi tutkija, MMM Mai Suominen sekä emeritusprofessori Rauno Ruuhijärvi, hallitusammattilainen Markku Hyvärinen ja metsänhoitaja Esko Joutsamo (varapuheenjohtaja). Säätiön hallitus kokoontui neljä kertaa.

Säätiön asiamiehenä toimi KTM Tarja Ketola. Kirjanpidon teki ja tilinpäätöksen laati kirjanpitäjä Pirkko Loiva

Larsen & Co Tilitoimisto Oy:stä. Tilintarkastajina toimivat KHT Kaija Tuominen ja KHT Pertti Hiltunen, varatilintarkastajina KHT Erkki Manner ja johtava asiantuntija Jorma Jantunen.

Säätiön 50-vuotisjuhlia vietettiin 4.5. ravintola Pisteessä. Juhlaseminaariin osallistui 45 kutsuvierasta ja muuta henkilöä. Tilaisuudessa luovutettiin Suomen luonnonsuojeluliiton mitali varatuomari Eero-Pekka Paavolaiselle tunnustuksena pitkäaikaisesta ja monipuolisesta työstä vapaaehtoisen luonnonsuojelutyön eri tehtävissä. Paavolainen on säätiön perustajajäsen ja on toiminut muun muassa Suomen Luonnonsuojelun Säätiön hallituksen jäsenenä ja asiamiehenä vuodet 1962–1974. Juhlissa palkittiin seitsemän yritystä kiitoksena säätiön säännöllisestä tukemisesta Yrityskummikirjalla. Yrityskummit ovat Ahlstrom Oyj, Kuusakoski Oy, Nordea Pankki Suomi Oyj, Osuuskunta Tradeka-yhtymä, Valio Oy, Wärtsilä Oyj sekä Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma.

Säätiön taloudellinen tilanne säilyi vakaana. Varoja saatiin sijoitusten korkotuottoina sekä lahjoituksina yksityishenkilöiltä ja yrityksiltä. Suruadressien myynti Papron Paperitukun kanssa jatkui maaliskuun loppuun. Loppuvuodesta

säätiön kotisivujen uudistus saatiin uudelleen vauhtiin tavoitteena saada uudet sivut avatuiksi helmikuussa 2013. Sisällönhallintaohjelmistoksi valittiin avoimen lähdekoodin WordPress.com. Kotisivu-uudistuksen toteuttamisesta vastasi Milla Aalto yhdessä asiamiehen kanssa.

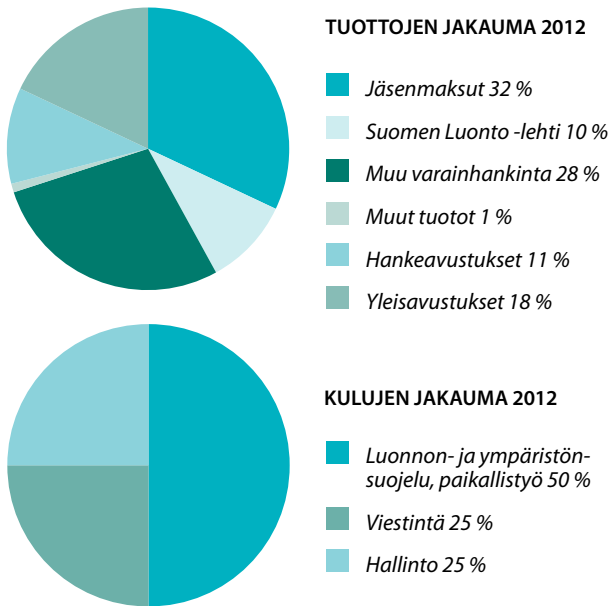
Säätiön Somerolla sijaitsevalla vanhan metsän suojelualueella (Vehkalon vanha metsä) olevaa perinnemaisemakohdetta hoidettiin Lounais-Suomen ympäristökeskuksen laatiman suunnitelman mukaisesti ja alueen laidunnuksesta tehty vuokrasopimus jatkui maanviljelijä Mikko Salmisen kanssa. Alkuvuoden myrskyjen seurauksena kaatuneita puita raivattiin toukokuun lopulla siten, että suurin osa puista jätettiin säätiön puolelle lahoppuujatkumoksi.

Säätiön hallitus päätti kevätkokouksessaan 24.4.2012 juhluvuoden apurahosta, jotka julkistettiin 50-vuotisjuhlassa. Juhluvuoden apurahoina jaettiin säätiön historian suurin apurahapotti, 35 550 euroa 21 hankkeelle. Rafael Kuusakosken muistorahastosta myönnettiin 12 500 euroa ja Itämerirahastosta 9 700 euroa yhteensä kymmenelle hankkeelle. Lisäksi jaettiin 12 apuraha säätiön käyttövaroista, yhteensä 13 350 euroa. Hakemuksia tuli 78 (edellisenä vuonna 56), ja niiden yhteissumma oli 195 319 euroa.

UUDENMAAN PIIRIN PERINNEMAISEMARYHMÄ järjestää perinnemaisemiin liittyvää toimintaa, kuten retkiä ja hoitotalkoita. Näissä tapahtumissa on harjoiteltu esimerkiksi riukuaidan rakentamista.

KOLMASOSA LUONNONSUOJELULIIITON TUOTOISTA

koostuu jäsenmaksuista, ja ne ovatkin tärkein tuki toiminnallemme. Lahjoitukset ja muu varainhankinta ovat nousussa. Suomen Luonto -lehden tuotot käytetään luonnonsuojelutyöhön.

MYÖNNETYT APURAHAT

SÄÄTIÖN KÄYTTÖVAROISTA:

Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri, Lappeenranta, Lohikosken alueen metsien kartoittamiseen, 1000 euroa

FM Henna Fabritius, Helsinki, tummaverkkoperhosniittyjen sukkessiota käsittelevään väitöstutkimukseen, 1500 euroa

Fil.yo Eveliina Hussi, Turku, pro gradu -tutkimukseen "Matkailuelinkeino – saimaannorpan suojelun uhka vai mahdollisuus?", 1000 euroa

LuK Maija Jauhiainen, Oulu, pro gradu -tutkimukseen "Ilveksen talviravinto ja saalistuskäyttäytyminen Pohjois-Savossa", 350 euroa

FL Pertti Koskimies, Kirkkonummi, Pohjois-Karjalan suolinnustutkimukseen ja Suomen suolinnuston yhteenvetoon, 1000 euroa

Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri, Kouvola, metsiensuojelun edistämiseen, 2000 euroa

LuK Juho Kytömäki, Tampere, pro gradu -tutkimukseen "Aapasoiden luonnontila, suojeluarvo ja ennallistamistarve Pohjois-Pirkanmaalla", 1500 euroa

Luonto-Liitto, Helsinki, valtion omistamien METSO- ja suojeluarvoja omaavien alueiden luontoarvojen selvittämiseen Länsi-Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaan kaakkoisosassa, 1500 euroa

LuK Kristiina Nyholm, Äänekoski, kuukkelin reviirin käyttöä ja pesäpaikan valintaa käsittelevään väitöstutkimukseen, 1500 euroa

Dosentti Aulikki Salmia, Tammela, "Pohjolan uhanalaiset kämmekät" -kirjahankkeeseen, 1000 euroa

Ohjaaja, käsikirjoittaja Hanna Savisaari, Viljakkala, "Hiljaisuuden hinta" -dokumenttielokuvaan, 1000 euroa

RAFAEL KUUSAKOSKEN MUISTORAHASTOSTA:

Kimmo Kaukonen, Oulu, Eino Merilän hyönteisaineiston lajitteluun, määrittämiseen ja digitointiin, 2000 euroa

FT Topi Lehtonen, Turku, liejutaskuravun vaikutusta pohjakalojen lisääntymismenestykseen Suomenlahdella selvittävään tutkimukseen, 2000 euroa

FM Kristina Noreikiene, Helsinki, haahkan elämäntietoa ja fysiologista stressiä käsittelevään väitöstutkimukseen, 2500 euroa

FM Matias Scheinin, Turku, ympäristön rehevyyden ja eliöyhteisöjen rakenteen välistä yhteyttä fladojen eläinplanktonyhteisöissä selvittävään väitöstutkimukseen, 3000 euroa

WWF, merikotkatyöryhmä, "Vuosisikymmenet ison linnun parhaaksi – WWF merikotkatyöryhmä 1972–2012" -julkaisun tuottamiseen, 3000 euroa
Itämeri-rahastosta: Fil.yo Katja Mäkinen, Turku, pro gradu -tutkimukseen "Saaristomeren eläinplanktonlajiston muutokset 1960-luvulta nykypäivään", 1400 euroa.

Fil.yo, iktyonomi Mikko Peltola, Jyväskylä, Itämeren villilohon kasvua ja ravintoa selvittävään pro gradu -tutkimukseen, 1000 euroa

Keijo Pihlström, Helsinki, valokuvanäyttelyyn Itämeren valuma-alueen jokien kunnostustöistä sekä dokumenttiin Itämeren taimenkannoista, 2400 euroa

Toimittaja, tuottaja Ismo Tuormaa, Vantaa, Santahaminan ja sen ympäristön luonnosta kertovaan elokuvaan, 4000 euroa

FM, erityisopettaja Teresia Volotinen, Espoo, lasten ja nuorten luontoaiheisten kauno- ja tietokirjojen arviointiin työpajoissa, 900 euroa

Rafael Kuusakosken muistorahaston ja Itämerirahaston sääntöjä muutettiin hallituksen kokouksessa 27.11.2012 siten, että apurahojen jakaminen muihinkin kuin Itämeren suojeluun liittyviin tutkimuksiin ja hankkeisiin on mahdollista tilanteessa, jossa riittävän tasokkaita Itämeren suojeluun liittyviä hakemuksia ei ole.

Suomen Luonnonsuojelun Säätiön tilintarkastajina toimivat KHT Pertti Hiltunen ja KHT Kaija Tuominen sekä varatilintarkastajina KHT Erkki Manner ja johtava asiantuntija Jorma Jantunen.

USEITA YKSITYISIÄ TESTAMENTTI-LAHJOITUKSIA on suunnattu Suomen luonnonsuojeluliitolle. Varoja on käytetty suomalaisen luonnon auttamiseen, testamentin tekijän toivomuksia kunnioittaen.

TÄSSÄ LUVUSSA ESITETÄÄN

keskeisiä luetteloita ja tilastotietoja liiton toiminnasta vuonna 2012.

5.1. Edustukset

TYÖRYHMÄ- JA TOIMIKUNTAJÄSENYUDET

EEB (European Environmental Bureau)

- Hallitus – Jouni Nissinen
- Biodiversiteettiryhmä – Tapani Veistola
- Clean air working group – Pertti Sundqvist
- Elohopearryhmä – Pertti Sundqvist
- Energiansäästöryhmä – Hanna Hakko
- Jätetyöryhmä – Jouni Nissinen, Pertti Sundqvist
- Lakityöryhmä – Tapani Veistola
- Maataloustyöryhmä – Tapani Veistola
- Meluryhmä – Pertti Sundqvist
- Teollisuuspäästöryhmä – Pertti Sundqvist
- Vesityöryhmä – Tapani Veistola

TEM

- Energia- ja EURATOM -jaosto – Eero Yrjö-Koskinen vars. (Hanna Hakko vara)
- Alue- ja rakennepoliitikan neuvottelukunta (15.9.2011– Kataisen hallituksen loppukaudeksi) – Tapani Veistola (Tuire Laurinolli)
- Koheesio 2014+ -työryhmä, jäsen (2011–) – Tapani Veistola
- Etelä-Suomen EAKR-toimenpideohjelman seurantakomitea 1.1.2008 – Ursula Immonen
- EU-4 jaosto – Eero Yrjö-Koskinen (Tapani Veistola)
- Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelman seurantakomitea 1.1.2008 – Kaarina Tiainen
- Länsi-Suomen EAKR-toimenpideohjelman seurantakomitea 1.1.2008 – Matti Pirhonen (Sari Poutiainen)
- Pohjois-Suomen EAKR-toimenpideohjelman seurantakomitea 1.1.2008 – Merja Ylönen
- Teollisuuspäästödirektiivin BAT-työryhmä 19.4.2011–2015 – Pertti Sundqvist
- BREF-työryhmä – Pertti Sundqvist
- IEVA (IE-direktiivin vaikutusarvioinnin työryhmä) Pertti Sundqvist
- Maaperädirektiivityöryhmä – Ilpo Kuronen (Tapani Veistola), ei kokoonnu ennen kuin komission uusi avaus tulee, mihin voi mennä jokunen vuosi
- EU-ympäristöjaosto – pysyvä edustus – Eero Yrjö-Koskinen
- EU:n rikkidirektiivin (1999/32/EY) taustaryhmä 8.7.2011 – 31.12.2012 – Pertti Sundqvist
- Life+ -rahoitusvälineen kansallinen yhteistyöryhmä 1.12.2011 – 30.11.2014 – Eero Yrjö-Koskinen (Tapani Veistola)

Kaivannaisteollisuuden toimintaohjelma (lokakuu 2012 – huhtikuu 2013)

- Ohjausryhmä – Eero Yrjö-Koskinen
- Hyvän hallinnon tehtävät ja resurssit – Pertti Sundqvist
- Elinkeinojen välisten synergioiden etsintä ja intressiitojen rakentava käsittely – Eero Yrjö-Koskinen

YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI

Ympäristönsuojelulain ja -asetuksen sekä eräiden muiden säädösten uudistamishanke 1.12.2011 – 31.12.2013

- Ohjausryhmä – Jouni Nissinen
- Projekti 1 – Tapani Veistola
- Projekti 3 – Pertti Sundqvist (loppui 2012)
- Projekti 4 – Ilpo Kuronen
- Projekti 5 – Tapani Veistola (Ilpo Kuronen)

ILMASTO- ja ENERGIATYÖRYHMÄT

- Ilmastoareena (YM). Hanna Hakko (varajäsen Leo Stranius).
- LVM:n "Tulevaisuuden käyttövoimat liikenteessä" -työryhmä. 24.1.2012–30.4.2013. – Hanna Hakko
- Liikenneviraston neuvottelukunta, 1.5.2010 – 14.5.2013, Hanna Hakko
- Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) kansallisen toimeenpanon seurantaryhmä 15.5.2011 – 15.10.2012 – Janne Käpylehto
- Maa- ja metsätalousministeriön ilmastyöryhmä 3.5.2010 – 31.12.2012 – Sini Eräjää
- Valtioneuvoston periaatepäätöksen ja valtakunnallisen toimintaohjelman toteutumista meluntorjunnasta selvittävä työryhmä 2012–, Pertti Sundqvist
- Laitemeludirektiivin Suomen taustaryhmä, Pertti Sundqvist
- LVM:n Oikeudenmukaista ja älykästä liikennettä selvittävä työryhmä 3.2.2012–3.12.2013 – Hanna Hakko
- Tuulivoiman edistämistyöryhmä – Janne Käpylehto (Tapani Veistola)
- Uudenmaan liiton Energianeuvonnan työryhmä – Risto Saarikivi
- Turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeen uudistaminen – asiantuntijajäsen Risto Sulkava
- F-kaasusetuksen taustaryhmä – Pertti Sundqvist

VEDET

- Meripoliitikka- jaosto (EU-asioita valmisteleva) – Hannu Klemola
- (2013) Merenhoidon toimenpideohjelma – Jarmo Nieminen
- Coalition Clean Baltic – hallituksen varajäsen Maria Timonen

KALAT

- Elinkeinokalatalouden toimintaohjelmaa 2014–20 valmisteleva työryhmä – Tapani Veistola
- EU-kalastuspolitiikan jaoston laaja kokoonpano (EU-17), (2011–) – Tapani Veistola
- Baltic Sea Regional Advisory Council, Executive Committee (2011–) – Tapani Veistola
- Baltic Sea RAC, Salmon and Sea-trout WG (2007–) – Tapani Veistola

METSÄT

- Metsäalan strateginen ohjelma 2011–2015, ohjausryhmä – Ilpo Kuronen
- EU-metsäpolitiikan jaosto – Sini Eräjää (Matti Ikonen)
- Kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunta 1.5.2010 – 31.7.2012 Sini Eräjää (Matti Ikonen, Tapani Veistola)
- Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden (METSO) seurantatyöryhmä 29.8.2008 – 31.12.2016 Sini Eräjää
- Metsä- ja korkkikomitea – Matti Ikonen (Sini Eräjää, Tapani Veistola)
- Metsänhoitosuosituksen tarkistamisprosessin ohjausryhmä (Tapio) Sini Eräjää
- Metsänhoitosuosituksen (Tapio) tarkistamisprosessin johtoryhmä – Risto Sulkava
- METSO - luonnonhoidon ohjausryhmä 2011–2013 – Risto Sulkava
- Metsälannoitustyöryhmä 15.4.2010 – Ilpo Kuronen
- Metsänkäsittelymenetelmien monipuolistaminen – jatkokyöryhmä 3.11.2011–30.6.2012 – Sini Eräjää
- Männikkömetsät ja rantojen raidat – METSO-yhteistoimintaverkosto 2010–12.3.2013 – Risto Sulkava
- Suomen FSC-yhdistyksen hallitus, Sini Eräjää

MAATALOUS,

- Huom! Vesiensuojelu ja biodiversiteetti
- Maaseudun kehittämissuunnitelman strategiaryhmä (2009–12) – Ilpo Kuronen (Tapani Veistola)

- Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelman seurantakomitea (2007–13), Tapani Veistola
- Manner-Suomen maaseutuohjelman ympäristötukityöryhmä 2007–2013 Tapani Veistola ja sen ravinnealatyöryhmä (kesäkuu 2012) – Hannele Ahponen
- Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelman 2007–13 arvioinnin ohjausryhmä, Tapani Veistola
- TEHO Plus -hankkeen ohjausryhmä 2011–2014, Ilpo Kuronen

BIODIVERSITEETTI

- Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun, kestävän käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman 2006 – 2016 toteutusta ja seuranta edistävä työryhmä – Tapani Veistola (YM:n BD-strategian ja -ohjelman valmistelun loppuun, sitten Ilpo Kuronen
- Ramsar-kosteikkosopimuksen toimeenpanon yhdyshenkilö, (CEPA = communication, education, participation and awareness.) – Hannu Klemola
- Kansainvälisten biodiversiteettiasioiden asiantuntijaryhmä 20.11.2007 – 31.12.2016 – Tapani Veistola (Olli Turunen)
- Luoteis-Venäjän luonnonsuojeluverkoston GAP-analyysi -työryhmä – Olli Turunen
- Suomen IUCN komitea 1.2.2010 – 31.12.2013 – Olli Turunen (Matti Nieminen)
- Kivikot -luontotyyppien valtakunnallinen inventointi, projektin ohjausryhmä 27.8.2010 – 31.12.2016 – Tarja Ketola
- Kasvilajikelautakunta 1.11.2010 – 31.10.2013 – Veli-Risto Cajander (Tapani Veistola)
- Soidensuojelun täydennysohjelman valmistelutyöryhmä – Risto Sulkava
- Pohjoismaisen luonnonkukkien päivän järjestelyryhmä – Hannu Klemola

ELIÖLAJIEN SUOJELU

- SYKE Hyönteissuojelun neuvottelukunta 2005–, Tapani Veistola
- Riistaa reunoilta – METSO-yhteistoimintaverkosto 1.11.2011–2014 – Risto Sulkava
- Saimaannorppa ja kalastus II -ryhmä – Kaarina Tiainen
- Valtakunnallinen riistaneuvosto 1.5.2011 – 31.7.2014 – Risto Sulkava (Tapani Veistola)
- Saimaannorppan suojelustrategian ja toimenpidesuunnitelman toteutumista seuraava työryhmä – Kaarina Tiainen (Timo Luostarinen)
- Riistan ja luonnonhoitosäätiö, asiantuntijajäsen, Risto Sulkava

LAINSÄÄDÄNTÖ

- Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarvioinnin seurantarayhmä, jäsen (14.2.2012–31.12.2013) – Tapani Veistola
- Pohjavesityöryhmä 2011–2012 – Ilpo Kuronen
- Metsänkäsittelymenetelmien monipuolistaminen – jatkotyöryhmä eli Metsälakityöryhmä 3.11.2011–30.6.2012 – Sini Eräjää
- Nitraattiasetuksen päivistyöryhmä (YM, toimikausi → 11/2012) – Ilpo Kuronen

KETKU-TYÖ

- Jätealan yhteistyöryhmä 26.9.2011 – 31.12.2013 – Helvi Heinonen-Tanski (Jouni Nissinen)
- Kestävän kehityksen toimikunta 28.2.2008 – 31.12.2012 – Eero Yrjö-Koskinen
- Kuluttaja-asia neuvottelukunta 1.9.2011 – 31.8.2014 – Satu Lähteenoja (Kristoffer Wilén)
- Rakentamisen materiaalitehokkuuden toimenpideohjelmaa valmisteleva työryhmä – Siru Kauppinen

- (UM) Rio+20-kokouksen kansallisen valmistelukomitean laaja kokoonpano – NGO-varajäsen Jouni Nissinen
- Sosiaali- ja terveysjärjestöjen perjäntäiryhmä (eduskunnassa kokoontuva, kansanedustajien kanssa yhteistyötä tekevä isojen sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöryhmä.) – Jouni Nissinen
- EU:n jäteluettelon uudistamistyöryhmän Suomen taustaryhmä – Pertti Sundqvist

KEMIKAALIT

- Haitalliset aineet –työryhmä, MMM, 15.4.2010 – Pertti Sundqvist (Jari Huhtala)
- Kansallisen vaarallisia kemikaaleja koskevan ohjelman arviointi 1.11.2011 – 30.4.2012 – Jari Huhtala (Pertti Sundqvist)
- Kemikaalineuvottelukunta (STM) 1.9.2011 – 31.8.2014 pysyvä asiantuntija – Pertti Sundqvist
- Turvatekniikan keskuksen neuvottelukunta – Pertti Sundqvist
- (MMM) [lannoitelainsäädännössä huomioitavien] Haitallisten aineiden työryhmä – Pertti Sundqvist

MUUTA

- CEN Standardointiseurantarayhmä 12 ”Biomassat” – Sini Eräjää, Käytännössä vain s-postien ja materiaalien seuranta, en osallistu itse kokouksiin. Teollisuusvetoinen oma sertifiointijärjestelmä, keskusteluista saa käsitystä biomassan standardoinnin trendeistä muuten
- Ympäristöareena ry:n hallitus – Helvi Heinonen-Tanski (Kati Vierikko)
- Uudenmaan ely-keskuksen ympäristökasvatuksen ja -tietoisuuden edistämisyöryhmä – Tarja Heikkonen (Ursula Immonen)
- Valtakunnallisten meluntorjuntapäivien järjestelytoimikunta – Pertti Sundqvist
- FiBS ry, hallitus – Eero Yrjö-Koskinen
- Eduskunnan ihmisoikeusvaltuuskunta – Eero Yrjö-Koskinen
- YVA ry – hallituksen asiantuntijajäsen Tapani Veistola
- Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta (KANE) 2012–16 (OM) – Tuire Laurinoli
- Suomen ev.lut. kirkko, Kirkkohallitus, ympäristöasioiden seurantarayhmä – Matti Nieminen
- Siemenpuu-säätiön hallitus – Minna Sumelius (Hannu Klemola, myös Indonesia-ryhmän jäsen)

5.2. Tiedotteet

Liitto julkaisi toimintavuonna yhteensä 89 tiedotetta:

TAMMIKUU

- 12.1. Susivahingot eivät ole lisääntyneet — ei syytä hysteriaan
- 16.1. Pantasuden luvaton tappo Pöytyällä: Luonnonsuojeluliitto toivoo malttia ja susivalistusta
- 25.1. Keskustelu Kollajan altaasta voidaan lopettaa
- 27.1. Luonnonsuojeluliitto: susikannan toipumiseen nyt vauhtia

HELMIKUU

- 1.2. Hossan retkeilyalueen hakkuista pidättäytyminen hyvä päätös Metsähallitukselta
- 7.2. Luonto esillä yli 200 kirjastossa ensi viikolla
- 9.2. Kalastuslain valmistelu pettymys Luonnonsuojeluliitolle
- 16.2. Ympäristönsuojelu ei ole kilpailukyvyyn este vaan kansallinen valtti
- 20.2. Luontohaaste-kilpailussa suojeltiin arvokkaita soita ja metsiä

MAALISKUU

- 1.3.** Talvivaaran uraanilupa uhkaa Suomen ympäristöä ja turvallisuutta
- 9.3.** Talvivaaran kaivostoimintaa vastustetaan Helsingissä
- 12.3.** Mielenosoitus kaivostoimintaa vastaan keräsi runsaasti huomiota
- 15.3.** Ympäristöjärjestöt järjestävät kynttilämielenosoituksen Fukushima ydinkatostrofista kärsineiden puolesta
- 17.3.** Kansalaiset vaativat: Turpeenoton haitat saatava kuriin
- 22.3.** Kultakaivoksetkin tuottavat ympäristöongelmia
- 26.3.** Saimaannorpalle uusi uhka
- 28.3.** Luonnonsuojeluliitto vaatii valtioneuvoston Talvivaara-päätöksen kumoamista

HUHTIKUU

- 20.4.** Suomen luonnonsuojeluliitto ja Luonto-Liitto: Karppaamalla laihduttaminen paisuttaa ympäristöjalanjälkeä
- 21.4.** Luonnonsuojeluliiton toiminnanjohtajana jatkaa Eero Yrjö-Koskinen
- 22.4.** Pohjanmaalla soiden tuhoaminenkin on suurta
- 24.4.** Sosnovyi Borin ydinvoimalasta entistä vaarallisempi kokonaisuus
- 27.4.** Talvivaaran ympäristöparannukset edelleen riittämättömiä

TOUKOKUU

- 3.5.** SLL: Talvivaaran altaat tutkittava ja lintukuolemat estettävä
- 4.5.** Suomen Luonnonsuojelun Säätiö täytti 50 vuotta
- 4.5.** Taru saimaannorpasta saapuu Kristiinankaupunkiin
- 9.5.** Luonnonsuojeluliitto valitsee Raahan jätevesipäätöksestä
- 22.5.** Suomalaiselle metsäaktivistille Pohjoismaiden neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinto
- 22.5.** Energiayhtiöt kiinnostuneita vihreän sähkön alkuperätakuusta
- 23.5.** Koulumetsien etsintä käynnistyy
- 24.5.** Esitys metsätuholaiksi kelvoton
- 29.5.** Luonnonkukien päivänä 17.6. yli sata opastettua kasviretkä

KESÄKKUU

- 1.6.** Luonnonsuojeluliitto tyrmää valtionalouden kehysesityksen
- 2.6.** VR ja Luonnonsuojeluliitto esittäytyvät Euroopassa perinnemaisemien kunnostajina
- 5.6.** Uuden metsälain on turvattava luonnon monimuotoisuus
- 12.6.** Kestävä kehitys etsii taas Rion henkeä
- 15.6.** Talvivaaran ympäristövalvonnan vakavat puutteet korjattava
- 20.6.** Kestävä kehitys uhattuna Riossa
- 21.6.** Uimavedet lämpenevät, hyppää puhtaiden vesien puolesta 8.7.
- 22.6.** Maailman tulevaisuuden painoarvo päätäjäpöytäpöytä

HEINÄKKUU

- 5.7.** Töölonlahdellakin hypätään puhtaiden vesien puolesta
- 8.7.** Ympäristöpalkinnot Luonnontieteelliselle keskusmuseolle, Eero Murtomäelle ja Iiro Viinaselle
- 11.7.** Viikatemiestä kiitellään maisemanhoidossa
- 12.7.** Kunnallisvaaleissa päätetään lähiympäristöstämme
- 13.7.** Raahan kultakaivoksen päästöille Perämereen tiukat rajat
- 17.7.** SuomiAreenalla kesän kuumien kaivoskeskustelu
- 20.7.** Suomalaiset haluavat kaivosveron
- 24.7.** Vaarallisia vieraslajeja nyt kukassa
- 25.7.** Rankkasateet lisäävät turvepäästöjä
- 27.7.** Eurajojen viesien suojelussa parannettavaa

ELOKKUU

- 9.8.** Suomen luonnonsuojeluliitto kartoittaa koulujen ja päiväkotien lähimetsien opetus- ja kasvatuskäyttöä

- 9.8.** Luonnonsuojeluliitto: Ympäristötavoitteita ei saavuteta VM:n budjettiesityksellä
- 17.8.** Metsäluonnon lakisäätöinen suojele saattaa heiketä
- 21.8.** Luonnonsuojeluliitto huolestui metalleista Talvivaaran lähijärvien pohjissa
- 28.8.** Ympäristöhallinnon voimavarat ja cleantech-tuet turvattava budjettiriihessä
- 31.8.** Periaatepäätös suostrategiasta ei ratkaise turpeenkaivuun ongelmia

SYYSKKUU

- 5.9.** Jokamiehen oikeuksista tarvitaan neuvontahankkeita
- 13.9.** Saimaannorpan avuksi pidemmät kalastusrajoitukset
- 14.9.** Maailmanperintö kokoaa opettajat Merenkurkkuun
- 28.9.** Puoluesihteerit listasivat ympäristöpolitiikkaansa kunnallisvaaleissa

LOKAKUU

- 2.10.** Luonnonsuojelujärjestöt julkaisivat vaaliteesinsä
- 2.10.** Jouni Nissinen EEB:n varapuheenjohtajaksi
- 3.10.** SLL: Kolin hotellin laajennuslupa on vastoin lakia
- 9.10.** Lähimetsäkilpailu lapsille ja nuorille jatkuu lokakuun ajan
- 11.10.** Soiden ennallistaminen vähentää tulvia
- 12.10.** Liito-oravan suojelemaan tarvitaan uusia keinoja
- 17.10.** Turpeenkaivun päästöt Suomessa moninkertaisesti arvioitua suurempia
- 24.10.** Suomen sähköntuotannossa pohdinnan paikka
- 31.10.** PTT:n kaivosseivitys vähättelee ympäristöhaittoja

MARRASKUU

- 2.11.** Saimaannorpan turvaksi tarvitaan tiukemmat kalastusrajoitukset
- 6.11.** Kynttilät syttyivät saimaannorpille Senaatintorilla
- 7.11.** Talvivaaran vuoto vaatii valtiolta järeämpiä toimia
- 8.11.** Concern over toxic leak from Europe's largest nickel mine in north-eastern Finland
- 11.11.** Luonnon tuhoaminen saatava loppumaan Talvivaaran ympäristössä
- 12.11.** Talvivaara paljasti ympäristöhallinnon voimavarojen ja riippumattomuuden puutteet
- 13.11.** Järjestöt: Sandy-myrsky oli vasta alkua, ilmastotavoitteita kiristettävä Dohassa
- 14.11.** Laki velvoittaa Talvivaara-yhtiön heti ympäristövahinkojen korjaamiseen kaivosalueen ulkopuolella
- 16.11.** Lakiuudistus vastaa Talvivaaran opetuksiin
- 21.11.** Vuotava Talvivaara käynnistyy ilman varojärjestelmää
- 23.11.** Talvivaaran kaivosvettä vuotaa nyt myös itään
- 25.11.** Luonnonsuojeluliitto kokoontui Hämeenlinnassa ja esitti keinot Talvivaarojen välttämiseksi
- 29.11.** Talvivaaran valvontaa ei voida siirtää yhtiön vastuulle
- 30.11.** Koulut ja päiväkodit arvostavat metsäluontoa lähellään

JOULUKUU

- 8.12.** Järjestöt: Dohan ilmastokokouksessa lykättiin ratkaisuja, jotka eivät voi odottaa
- 11.12.** Lähimetsäkilpailu innosti oppilaitoksia
- 12.12.** Vapon vastuullisuuslupaukset eivät lopeta turpeenkaivuun ongelmia
- 14.12.** Saippua-automaatti on Vuoden turhake
- 18.12.** Voitto Puijon suojelulle
- 21.12.** Metsälainsäädännön uudistukset heikentävät tutkijoiden mukaan metsäluonnon monimuotoisuutta
- 28.12.** Järjestöt pitävät ilmastopolitiikan valmistelua Suomessa aliarvoisena

5.3. Lausunnot

TAMMIKUU

- 18.1.** Ulkoasiainministeriölle Suomen kehityspoliitikkaa koskevat kommentit
- 27.1.** YM:lle Lajisuojelun toimintaohjelma
- 28.1.** MMM Eläinsuojelulain toimivuuskysely (verkkokysely, josta ei jäänyt lähettäjälle tallennetta, lisätietoja Tapani Veistolalta)
- 31.1.** MMM:lle Euroopan meri- ja kalatalousrahastoasetuksesta (EMFF)
- 31.1.** TEM:lle kaivosasetuksesta

HELMIKUU

- 2.2.** YM:lle ympäristönsuojelulain valvontapykälästä
- 5.2.** MMM:lle erivä mielipide kalastuslakityöryhmän mietintöön
- 8.2.** Baltic Sea RACin lausunto EU:n lohen hoitosuunnitelmasta, jossa SLL:n (FANC) erivät mielipiteet (pdf)
- 9.2.** MmV:lle Euroopan meri- ja kalatalousrahastoasetuksesta (EMFF)
- 9.2.** YmV:lle Euroopan meri- ja kalatalousrahastoasetuksesta (EMFF)
- 10.2.** MMM:lle kalastuksen valvontaa koskevasta kalastusasetuksen muutoksesta
- 16.2.** Hallitukselle Ympäristöjärjestöjen leikkauslista haitallisille tuille (pdf)
- 17.2.** MMM:lle Lausunto asetusluonnoksesta, jolla lisättäisiin susien pyyntikiintiötä poronhoitoalueella

MAALISKUU

- 1.3.** Komissio Online public consultation 2012 on Invasive Alien Species (pdf)
- 2.3.** YM:lle soidensuojeluasetusten muuttamisesta voimajohtojen takia
- 12.3.** Luonnonsuojeluliiton ja Greenpeacen kommentit liikennepoliittiseen selontekoon (pdf)
- 13.3.** Eduskunnan ympäristövaliokunnalle, Luonnonvarojen kestävä ja tehokasta käyttöä koskeva kuuleminen (pdf), liite Luonnonsuojeluliiton lausunto valtiovarainministeriölle verotuksen kehittämistyöryhmän väliraportista (pdf) 8.10.2010
- 13.3.** Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle E 149/2011 vp - Itämeren lohienkalastusta koskevasta kansallisesta ja EU-politiikasta
- 13.3.** MMM SWOT-analyysin valmistelu Suomen elinkeinokalatalouden toimintaohjelmaan 2014–2020
- 14.3.** Ympäristöministeriölle Vastaus yva- ja ympäristölupamenettelyjen yhdistämisen mahdollisuuksiin teollisuustoimintojen muutos- ja laajennushankkeissa
- 22.2.** Maa- ja metsätalousministeriölle Lausunto allin kevätmetsästystä koskevan asetuksen kumoamisesta
- 28.3.** Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle laista Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta
- 30.3.** YM:n työryhmälle ELY-keskusten ympäristötehtävien järjestämisvaihtoehdoista

HUHTIKUU

- 10.4.** Ympäristöministeriölle Asia: SLL:n lausunto biodiversiteettistrategian luonnoksesta
- 27.4.** Maa- ja metsätalousministeriölle Maatalouspolitiikan viherryttämistä kannattaa kehittää

TOUKOKUU

- 1.5.** Komissio Letter to Falkenberg (pdf)
- 7.5.** Ympäristövaliokunnalle lausunto liikennepoliittisesta selonteosta

10.5. Maa- ja metsätalousministerille CAP-uudistuksesta

10.5. Eduskunnan ympäristövaliokunnalle lausunto maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätalouden (LULUCF) tilinpitoa, tilinpitosaantöjä ja toimintasuunnitelmaa koskevasta komission tiedonannosta ja päätösehdotuksesta

11.5. Valtionvarainministeriölle maa-ainesveroa koskevasta selvityksestä

11.5. Maa- ja metsätalousministerille Komission esitys EU:n maatalouspolitiikan viherryttämiseksi on Suomelle mahdollisuus

15.5. Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto karhun metsästyskiintiötä koskevan asetuksen luonnoksesta metsästysvuodelle 2012–13

15.5. Ympäristöministeriölle merenhoitosuunnitelman valmisteluun kuuluvasta merenhoidon nykytilan arviosta, hyvän tilan määrittämisestä sekä ympäristötavoitteista ja indikaattoreista

17.5. Background paper on Finnish energy policy for IEA

23.5. Työ- ja elinkeinoministeriölle vastaukset kyselyyn aluekehittämistä koskevan lainsäädännön kehittämisestä

23.5. Työ- ja elinkeinoministeriölle Kommentit maaseutupoliittiseen ohjelmaan !

25.5. Lausunto kalastuslain kokonaisuudistusta valmistelleen työryhmän mietinnöstä MMM022:00/2008

29.5. Valtionvarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostolle lausunto valtioneuvoston selonteosta koskien valtionalouden kehyksiä vuosille 2013 – 2016

31.5. Ympäristöministeriölle lausunto rakennuksen energiatodistuksesta

KESÄKUU

5.6. Euroopan parlamentin jäsenille järjestöjen kannanotto EU:n maatalouspolitiikan uudistuksesta

6.6. Puheenvuoro Säätyalon kaivosseminaarissa

12.6. Komissiolle ja parlamentille järjestöadressi merten öljyn ja kaasun oton säädöksistä

12.6. Komissiolle ja parlamentille järjestöadressi LIFE - rahastosta

15.6. Työ- ja elinkeinoministeriölle lausunto hallituksen esityksestä laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta

15.6. Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto kasvinterveyslain muutoksista

15.6. Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto metsäkanalintujen hoitosuunnitelman luonnoksesta

20.6. Maa- ja metsätalousministeriölle Asia: Lausunto metsästyslain muutoksesta

20.6. Ympäristöministeriölle Luonnonsuojeluliiton kommentit ympäristönsuojelulain valvonta-asioihin

29.6. Ympäristöministeriölle lausunto kestävän tuotannon ja kulutuksen ohjelman uudistamiseksi

HEINÄKUU

23.7. Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto MMM:n riistalintujen metsästystä koskevasta asetusluonnoksesta

23.7. Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto metsästysmääriä koskevasta asetusluonnoksesta

26.7. Maa- ja metsätalousministeri Jari Koskinen Kansalaiset kiirehtivät haiden suojelua

31.7. Kansliapäällikkö Jaana Husu-Kalliolle Maa- ja

metsätalousministeriön toimialan ajankohtaisia ympäristöasioita

ELOKUU

10.8. Eriävä mielipide Metsienkäsitteilymenetelmien

monipuolistaminen -jatko työryhmän metsälakiesitykseen

17.8. Sisäasiainministeriön rajavartio-osasto Luonnonsuojeluliiton lausunto rajavartiosäädännön muutostarpeista

17.8. Bungen louhos Gotlannissa uhkaa arvokkaita luontoarvoja
24.8. Ympäristöministeriölle lausunto ehdotuksesta laiksi Koloveden kansallispuistosta
24.8. Työ- ja elinkeinoministeriölle Luonnonsuojeluliiton kommentit lain alueiden kehittämisestä ja rakennerahaston-ohjelmien hallinnoinnista 1 lukuun
28.8. Maa- ja metsätalousministeri Jari Koskiselle ajankohtaisista ministeriön toimialan ympäristöasioista
31.8. Ympäristöministeriölle SLL:n lausunto kansainvälisiä ympäristövaikutusten arviointeja koskevista lakimuutoksista

SYYSKUU

7.9. Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto Itämeren kalastusmahdollisuuksista 2013
7.9. Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto EU:n tuotantosidonnaisista tuista
7.9. Maa- ja metsätalousministeri Jari Koskinen Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta tukea tutkimukseen, toimeenpanoon ja ympäristöön
10.9. Maa- ja metsätalousministeriölle SLL:n lausunto pohjoisten metsäkanalintukantojen metsästyksen rajoituksista
14.9. Euroopan komissio Merienergian kysely
27.9. Eduskunnan ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä talousarvioiksi vuodelle 2013
27.9. Työ- ja elinkeinoministeriölle Alueiden kehittämislain ja rakennerahastolain uudistamisen ympäristöasiat
27.9. Eduskunnan ympäristövaliokunnalle Luonnonsuojeluliiton lausunto hallituksen esityksestä talousarvioiksi (HE 95/2012 vp) vuodelle 2013

LOKAKUU

2.10. Eduskunnan ympäristövaliokunnalle Euroopan metsiä koskevan oikeudellisesti sitovan sopimuksen neuvottelemisesta
3.10. U 69/2011 vp yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevista komission ehdotuksista
4.10. Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto ilveksen metsästyksestä metsästysvuonna 2012–2013
5.10. Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto suunnitelmasta elinkeinokalatalouden toimintaohjelman 2014–2020 ja vesiviljelystrategian laatimisesta
8.10. Valtionvarainministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto Aluehallintouudistuksen toimeenpano ja toteutuminen, työryhmän raportti eduskunnalle annettavaa selontekoa varten
8.10. Oikeusministeriölle Aloite törkeän luonnonsuojelurikoksen lisäämisestä rikoslakiin
9.10. Kirjallinen lausunto ympäristövaliokunnalle Itämeren kalastusmahdollisuuksista 2013
9.10. Eduskunnan ympäristövaliokunnalle Komission ehdotuksesta maankäyttöön, maankäytön muutokseen ja metsätalouteen liittyvistä toimista peräisin olevia kasvihuonekaasujen päästöjä ja poistumia koskevista tilinpitosäänneistä ja toimintasuunnitelmista
10.10. Arvoisa ministeri Valtioneuvostolle suunnitelmasta yhdistää Suomen ympäristökeskus ja Ilmatieteen laitos
11.10. Kirjallinen lausunto Itämeren kalastusmahdollisuuksista 2013
15.10. Maa- ja metsätalousministeriölle Lausunto metsästysasetuksen muutoksesta
16.10. To European Commission's president Barroso on sustainable biofuel policy
17.10. Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto suden metsästyksestä 2012–2013
17.10. Uudenmaan ELY-keskukselle Luonnonsuojeluliiton lausunto meritaimenen kalastusjärjestelyistä Suomenlahdella
17.10. Ympäristöministeriölle Luonnonsuojeluliiton kommentit kalankasvatuksen ympäristöohjeen luonnokseen

19.10. Valtionvarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaostolle lausunto valtion talousarvioesityksen energiapolitiittisista osioista pdf
22.10. Työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esityksestä laiksi biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävytydestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
31.10. Asia: Esitys Vallisaaren, Kuninkaansaaren ja Kuivasaaren luonto- ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi
31.10. U 69/2011 vp yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevista komission ehdotuksista

MARRASKUU

13.11. Maa- ja metsätalousministeriön valtiosihteeri Risto Artjoki Suden suojelun tehostaminen
13.11. Avoin kirje investoijille ja rahoittajille: Warning to avoid investments in pulp and paper mills associated with deforestation and human rights abuses in Indonesia
15.11. Valtioneuvoston kanslialle Luonnonsuojeluliiton lausunto mietinnöstä Tutkimuslaitokset ja tutkimusrahoitus - ehdotus kokonaisuudistukseksi
16.11. Ympäristöministeriölle Luonnonsuojeluliiton ensikommentit yva-direktiivin uudistamiseen
16.11. TEM ja maakunnat Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelma 2014–2020
16.11. Valtionvarainvaliokunnalle Talvivaaran kaivosonnettomuuden aiheuttamat tarpeet budjettiin 2013 ja lisäbudjettiin
19.11. Eurooppa-ministerille CAP-rahoituksesta
19.11. Maa- ja metsätalousministeriölle Pohjois-Atlantin syvänmeren kalastuskiintiöstä
20.11. Pääministereille Pohjoismaiden luontojärjestöjen kirje suden suojelusta
25.11. Liikenneministeri Merja Kyllönen Luonnonmukainen tapa alentaa kustannuksia väylähankkeissa
29.11. Valiokuntakuuleminen Metsästyslain muutos
30.11. Ympäristöministeriölle ehdotuksesta valtioneuvoston päätökseksi teholtaan vähintään 50MW polttolaitoksia koskevasta kansallisesta siirtymäsuunnitelmasta

JOULUKUU

5.12. Maa- ja metsätalousministeriölle Lausunto lohenkalastuksesta Itämeren pääaltaalla
5.12. Ympäristöministeriölle kommentteja EU:n seitsemännestä ympäristöalan toimintaohjelmasta 2014–2020
7.12. Maa- ja metsätalousministeriö/Heikki Lehtinen Luonnonsuojeluliiton kommentit joulukuun 2012 neuvoston kalastusasioihin
10.12. Vaasan hallinto-oikeudelle vastaselitys
14.12. Energia- ja EURATOM-jaostolle kommentti EU:n biopolttoainepolitiikasta
17.12. Maa- ja metsätalousministeriölle Lausunto luonnoksesta riistavahinkoasetukseksi
17.12. Lausunto sidosryhmäseminaarissa ilmasto- ja energiastrategian päivityksestä
20.12. Ympäristöministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto ympäristösuojelulain uudistuksesta
20.12. TEM:lle Kommentit aluekehityslakiin

VESIEN SUOJELUSTA on koitunut eri muodoissaan Suomen luonnonsuojeluliitolle pitkäaikainen työ. Yksi iloisista hyötyjistä on saukko, joka lutraa talvisin mielellään virtavesissä.

Suomen Luonnonsuojeluliitto

Rakkaudesta luontoon jo vuodesta 1938

Suomen luonnonsuojeluliitto

Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Kotkankatu 9
00510 Helsinki

toimisto@sll.fi
www.sll.fi

